

2 • 2019

Offisersbladet

Tidsskrift for Befalings Fellesorganisasjon

BFO INFORMERTE PERSONELLET I USA

• Sjef Sjøforsvaret svarer • Russland og atomvåpenbalansen • Krigsskolen besøkte NATO • Fremtidens våpen i U.S Army • Nytt om pensjon

Har du riktig **BÅTFORSIKRING?**

Våren er endelig her og snart kan du nyte livet på sjøen. Da er det viktig å vite at båten er riktig forsikret – og at ikke hele sesongen blir ødelagt om noe skulle skje. Ifs båtforsikring dekker alt fra hærverk og tyveri til totalhavari, og gjør at du kan nyte båtlivet uten bekymringer.

Vil du vite mer?

GÅ INN PÅ IFNO ELLER RING OSS PÅ 21 49 24 00

I SAMARBEID MED

Offisersbladet

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no - Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

2punkt AS ved Karin Smedsrud
E-post: karin@2punkt.no
Mobil: 982 05 416

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punkt@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Skoleskipet Statsraad Lehmkuhl i havnen Norfolk med kadetter på Sjøkrigsskolen i mars 2019, da BFO besøkte dem. Foto: Einar Holst Clausen

REDAKSJONEN AVSLUTTET:

28. mars 2019
(Bekreftet opplag 2. halvår 2018 - 10.240)

UTGIVELSESPÅN 2019:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 3 juni	7. juni	21. juni
Nr 4 august	9. august	23. august
Nr 5 oktober	27. september	11. oktober
Nr 6 desember	22. november	6. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

Utfordringer i kø også i 2019, men er det lys i andre enden av tunnelen?

Det hjelper liksom ikke at vi har selektert inn de beste soldatene, når vi har så altfor få av de i tjeneste. Det hjelper ikke at vi har et meget dyktig befalskorps i dag, når vi etter min mening nå har rasert den tidligere så solide befalsskole-utdanningen, og stabsskoleutdanningen. Krigsskole-utdanningen ser imidlertid ut til å klare seg bra.

Så råder det litt tvil om graden av suksess på innføringen av OMT (Ordning for Militært Tilsatte) og et OR/OF-korps, og om det var riktig for et så lite forsvar som Norge har. Det var Hæren som presset på for å innføre et OR/OF-korps, og som ser ut til å ha funnet seg til rette med ordningen. Sjøforsvaret og Luftforsvaret derimot, sliter kanskje litt med å innpasse OMT i sin struktur og kultur. Det vil uansett ta 10-15 år før vi har et OR-korps som ikke består av konverterte løytnanter, kapteiner, majorer og oberstløytnanter (tilsvarende grader i Sjø).

Selv om den borgerlige regjeringen har økt forsvarsbudsjettene betydelig, så har det meste gått med til å korrigere det enorme etterslepet med tomme beredskapslagre, mangel på vedlikehold/ reparasjon av materiell og EBA. I tillegg kommer nå de enorme kostnadene til innkjøp av nye kampfly, helikoptre, ubåter og maritime overvåkingsfly. En slik fornyelse oppleves riktignok som meget positivt, men har også resultert i at sparekniven er tatt frem i Myntgata 1. Baser legges ned, det reduseres på antall ansatte, det spares på utdannings-ordninger og de fleste av de ansattes incentiver forsvinner.

Derfor er det forfriskende å se at sjef Hæren nå «kaller en spade for en spade» og sier at Hæren med dagens størrelse og materiell, ikke er i stand til å utføre sin landforsvars-oppgave. Han ønsker seg blant annet to brigader, nye stridsvogner, nytt artilleri og luftvern på plass, samt tilstrekkelig transport-helikopter støtte. Men med de fremtidige driftsbudsjettene til Sjøforsvaret og Luftforsvaret, så spør det om det er penger igjen til Hæren!

Så får vi se om Erna ønsker å være «proppen» i systemet hva angår behovet for kraftigere budsjett-økninger og tilnærming mot 2 % målet. Et mål hun faktisk har forpliktet seg til i Wales-avtalen. Det er skivebom å uttale at vi skal prøve å nå 2 % målet innen 2024 hvis økonomien tillater det. Et tilstrekkelig forsvarsbudsjett er som en forsikringspolise for landets sikkerhet, og skal ikke være avhengig av konjunktursvingninger og justerte statsbudsjetter. Hvem sier vel; «Jeg skal vurdere om jeg har råd til å kaskoforsikre min Tesla, når jeg kjøper den».

Artikkelen om BFOs informasjons-runde i USA har fått god plass i denne utgave. Behovet for oppdatert informasjon var enorm, og takknemligheten stor for BFOs oppfølging og informasjons-briefer. Vi besøkte alle luftforsvars-baser som vi har norsk personell på, i tillegg til Jacksonville (P-8), Norfolk og ambassaden i Washington DC. Les oppsummeringen og bildekavalkaden. Her møtte vi dyktige og motiverte tjenestemenn og kvinner, som gjør en utmerket jobb. Jeg nevner også at det kommer flere artikler fra USA i kommende utgaver. Blant annet fra Eglin AFB (NIRL - Det norsk/Italienske F-35 programmerings-senteret), Jacksonville (Opplæring på P-8 Poseidon), samt intervjuet med en rekke SNR'er på de forskjellige tjenestestedene.

Da gjenstår det bare å ønske dere alle en god og vel fortjent Påskeferie!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

Suunto 9 Baro Titanium
Gir deg opp til 120 timer
med GPS-aktivitetstracking
5989,-

Milrab Alpha 90L
Med avansert bæresystem,
enkel tilgang, forsterket
bunn, UTX-klips med mer.
2784,-

Oakley Si Ballistic M-Frame 3.0
Splintsikker brille. Egnet til allsidig
bruk, alt fra skytebane til ski, sykkel
og fritid.
1146,-

Milrab Original 90L
Laget for å tåle fukt og
tøffe værforhold.
664,-

Adidas GSG 9.7
Slitesterk, komfortabel og
med ultimat pusteevne.
1615,-

Garmin tactix Charlie
Intens ytelse møter taktisk
funksjonalitet i tactix® Charlie.

6899,-

Milrab Fleecejakke
Varm og slitesterk jakke
til allsidig bruk.

647,-

BioLite CampStove 2
Kompakt liten USB-lader
og tuovn.

1239,-

Leatherman Wave Plus
Verktøyet for de kravstore
med hele 18 funksjoner.

1518,-

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE TILBUD

faste saker:

Redaktøren: Utfordringer i kø også i 2019, men er det lys i andre enden av tunnelen?

Litt av hvert

BFO leder: Langsiktighet og personell – de de kloke valgene nå for fremtiden

Giv akt!

Hva skjer?

KAFO&BFOung

Pensjon – Det skjer lite på pensjonsfronten akkurat nå – det er stille før stormen

Leserinnelegg

Kjekt å ha!

Tilbakeblikk

Internasjonale nyheter

3

19, 45, 65

24

25

26

41

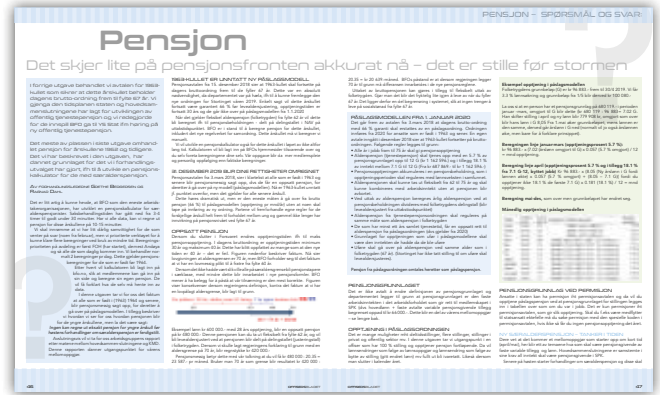
46

60

62

64

66

46-48

58-59

6-11

16-18

artikler:

BFO tar informasjonsansvaret på alvor

Mannskapet på KNM Helge Ingstad har førsteprioritet

Transatlantiske bånd

Plattformen «Statsraad Lehmkuhl»

Luftmaktseminarer til nye høyder

BFO Andøya inntok Evenes

«Future Killer Weapons of War»

Har Russland tatt atomvåpen-balansen til et nytt nivå?

The High North security dynamics and NATO

Fremtidens ledere på studietur til NATO

6

12

14

16

20

42

50

54

56

58

BFO

tar informasjonsansvaret

på alvor

Annet hvert år reiser BFO-utland med FRITV Tor Gunnar Framnes i spissen, til USA for å gi elever/flyelever og tjenestegjørende personell en fullverdig orientering og informasjon om alt fra endring av avtaler, lønn, tillegg, pensjon, forsikringer og pågående saker i Norge.

Vi fikk komme om bord i en splitter
ny P8 Poseidon for omvisning. En
imponerende maskin.

På «line» i Jacksonville møtte synet
av over 20 P-8 Poseidon oss.

Cockpit i en P-8. Mye lik en sivil 737,
men mye mer spesialisert og avansert.

F-35 flyene står under «telt-tak» på grunn av den stekende solen.

SNR for Norges F-35 detasjement på Luke AFB
Martin «Tintin» Tesli og påtroppende SNR Christoffer «Ivo» Hauge Eriksen foran en norsk F-35 på Luke.

Oppholdsrommet med den legendariske chilipopcorn-maskinen som flygerne er så glad i.

SNR og åtte andre hadde anledning til å møte BFO og bli orientert.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Denne gang var Hovedtillitsvalgt i Luftforsvaret Lars Erik Jamtli og redaktør Offisersbladet Einar Holst Clausen med (sistnevnte som «hoffreporter og artikkel-innsamler»). Dessverre er det slik at personell i utlandet ofte blir «glemt» hva angår informasjon fra Norge. Nå skal det også sies at en unison tilbakemelding fra luftforsvarsbasene, var at dette har radikalt endret seg etter at skolesenteret på Kjevik med blant andre major Lars-Andreas Irgens, har overtatt informasjons-ansvaret. Nå opplever de at de får raskt svar på sine spørsmål og en betydelig bedre oppfølging enn tidligere. Dette har også BFO lagt godt merke til.

OMFATTENDE OG NYTTIG RUNDREISE

Årets rundtur var lagt opp som en meget omfattende og hektisk rundreise, der alle baser med personell fra Luftforsvaret skulle besøkes, samt marinebasen Norfolk og ambassaden i Washington DC. I løpet av ni dager i USA, besøkte og informerte BFO personell på **Luke AFB** (F-35) i Phoenix, **Tucson Air Guard Base** (de to siste elever på F-16 opplæring), **Fort Worth Dallas** (F-35 teknisk), **Sheppard AFB Texas** (flyskolen), **Pensacola** og **Fort Rucker** i Florida (flyelever flermotor, navigatører, og elever helikopter på Fort Rucker), **Eglin AFB** (programmeringssenter F-35 NIRL) og **Jacksonville AFB Alabama** (P-8 Poseidon opplæring), **ambas-**

saden i Washington DC (personell fra ambassaden, i Washington-området inkl Quantico og NY), og til slutt Norfolk (norsk stab ved NSA & HQ SACT). Hyggelig var det også at vi på kvelden i Norfolk havn, fikk møte kadetter fra Sjøkrigsskolen, som noen dager før hadde ankommet Norfolk med skoleskipet/seilskuten Statsraad Lehmkuhl! Det ble full omvisning, og orientering om seilskutens lange og spennende historie.

STORT BEHOV FOR INFORMASJON

Gjennomgående for alle stedene BFO kjørte sin omfattende brief, var at tidsskjemaet sprakk. Det var satt av to timer til brief, og en time

Den meget erfarne jagerflygeren major Haakon Gamborg lærer de to siste elevene å fly F 16. Gamborg og familie inviterte BFO hjem til seg på kvelden og serverte BFO-sponset middag.

I USA er man også stolte av sine skvadroner.

På Tucson er nærmere 80 F-16 i bruk av forskjellige nasjoner.

På studieplassen sin. Her jobber Tommy og Adrian, de to siste elevene i Luftforsvarets historie, som utdannes på F 16.

BFO møtte og orienterte teknisk personell F-35 ved Fort Worth og avsluttet det hele med en middag.

For «Surf» har skoleflyet T-38 i lange perioder vært hans andre hjem.

Under briefen til disponible instruktører og flyelever på Sheppard. Noen forberedte flytur. Flygere unngår å vise ansikt av sikkerhetsmessige årsaker.

BFOs «delegasjon» fikk også prøvefly T-38 simulatoren.

Oberstløytnant Dag «Surf»
Simastuen er SNR for andre
gang på Sheppard. Simastuen
har nå over 6.300 timer på jet.

HTV Luft Lars Erik Jamtli og Tor Gunnar Framnes i
samtale med Jørn Smith-Solstad
i P-8 hangaren Pensacola.

Elevene på flermotor i Pensacola og helikopter-
elevene fra Fort Rucker, var meget fornøyd med
BFOs brief og oppdatering, med påfølgende middag
og sosialt samvær på lørdag.

Her fra møtet med personellet på NIRL (Norway Italy
Reprogramming Lab) på Eglin AFB. Før BFO-brief,
orienterte de om det norsk Italienske F-35 reprogram-
merings-senteret til over en milliard kroner, som Norge
og Italia har bygget. Norge har 7 offiserer der og Lab'en
vil ha ca 45 innhyrede amerikanske programmerere
ansatt. NIRL er det få som vet om, og byggekostnad og
årlig kostnad, kan bli en utfordring for et stadig presset
driftsbudsjett i Luftforsvaret. Offisersbladet kommer med
en egen artikkel i neste utgave.

Systemoperator Walker viser oss rundt i
kabinen og forklarer hvordan en P-8
opereres.

Sett bakover i kabinen, der vi kan se fireseters
møteområde, og i bakre del, plass til over 100 sonar/
lyttebøyer og trykkbaserte drøpp-kammere.

til spørsmål fra personellet, samt orientering fra og om det besøkte tjenestested. Med alle spørsmål som dukket opp, gikk det som regel fire timer før alle var fornøyd. Dette ble opplevd som meget positivt fra vår side, da informasjonsbehovet syntes å bli dekket. BFO har stor takhøyde og ønsket også NOF-medlemmer velkommen til informasjonsmøtene, samt til middagene på kvelden, der samtalen fortsatte. Hovedpunktene i BFOs brief var: Endringer i NATO-avtalen, lønn/tjenesteforhold, boligkompensasjon/flytting, OMT, BFOs forsikringer, pensjon og status Luftforsvaret, inkl fremtidig organisering, samt spørsmål/svar. Spørsmålene var mange, og svar fikk de alle fra en meget godt forberedt Tor Gunnar Framnes.

NOEN UTFORDRINGER

Det er verdt å legge merke til noen utfordringer, spesielt for ledelse og instruktører på Luke AFB og Sheppard AFB/flyskolen. Det er nemlig ikke slik som noen hjemme i Norge tror, at de er på en godt betalt ferie i USA. Arbeidstid er et relativt begrep i USA. Norsk utgangspunkt er 40 timer i uka, men så ble de pålagt 45 timer i uka. Men virkeligheten er at med de instruktørressursene de har, ofte jobber opp imot 60 timer i uka, for å nå de målene som er satt. Dette medfører opparbeidelse av svært mange avspaserings-timer. De klarer knapt nok å avvikle disse timene, og vil ende opp med å returnere til Norge med måneder av ferie til gode, noe en fremtidig arbeidsgiver er svært lite glad for. Så

langt Offisersbladet erfarer, vurderes det nå om man skal ta inn jagerflygere som har flydd i sivil luftfart noen år, gi de en opptrenings-periode, og sette de inn som instruktører, for å avlaste situasjonen. En annen utfordring Luftforsvarsstaben må forholde seg til, er at søknader til stillinger utenlands har gått drastisk ned de siste årene. Så kan man stille seg spørsmålet om årsaken til dette.

For ikke å fylle alle sidene i denne utgaven med reiseskildringer, så velger jeg å vise noen bilder fra denne svært utbytterike turen på kryss og tvers i USA.

Inn i leiebil etter ambassadebesøk, og 4-5 timer kjøring til Norfolk. Sjefsadministrator Tor Gunnar Framnes koordinerer neste besøk underveis.

Kadett ved Sjøkrigsskolen Carl Hermann Corneliussen (i midten) i samtale med BFOs Tor Gunnar Framnes (til venstre).

Personellet på Jacksonville (P-8 Poseidon opplæring) samlet til hyggelig BFO-middag.

Det er relativt trange forhold når kadettene kryper opp i hengekøylene.

Skoleskipet Statsraad Lehmkuhl er et imponerende skue også i Norfolk havn!

Inngangen til baselokalitetene i Jacksonville, selvfølgelig med preg av å være NAVY-base.

På grunn av en hektisk periode ble det færre oppmøtte enn vi håpet på. Forsvarsattaché kontreadmiral Sandquist var dessverre syk og sengeliggende. Personellet fra attachékontoret, fra Quantico og NY takket for utmerket brief og oppdatering.

Det våres i Norfolk!

Selve inngangspartiet til HQ SACT er flott

Den norske ambassaden i Washington DC.

Stort oppmøte av BFO-medlemmer og noen fra NOF i hovedkvarteret. Her sprakk briefen med to timer, da det haglet med spørsmål fra informasjons-hungrige stabsoffiserer.

Mannskapet på KNM Helge Ingstad har førsteprioritet

Haakonsvern: Ivaretagelse av mannskapet på KNM «Helge Ingstad» har vært Sjøforsvarets førsteprioritet siden havariet i november.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Allerede uken etter ulykken var besetningen om bord på søsterskipet KNM «Roald Amundsen» for å starte tilbakeføringen til normal tjeneste og gjennomførte øvelser ved kai mens de den påfølgende uken hadde døgnsailas med øvelser. Sjef Sjøforsvaret, kontreadmiral Nils Andreas Stensønes, er klar på at alle, inklusive skipssjefen, gradvis skal tilbakeføres til aktiv tjeneste.

-Dette er viktig. Sjøforsvaret og fagpersoner følger dem opp systematisk og de skal være optimalt forberedt på fortsatt arbeid i Sjøforsvaret. Så langt er ingen senskader oppdaget. Ingen kjenner «Helge Ingstad» bedre enn de som tjenestegjorde på fregatten, opplyser han.

Hvor tidlig fik du selv beskjed om katastrofen?

-De ringte før klokken 5 om morgenen. Jeg var allerede på beina for jeg skulle med et tidlig fly til Oslo. Først sa de til meg at fregatten hadde grunnstøtt. Deretter at den hadde kollidert, men at det heldigvis ikke var personskader.

Hva skjer med vraket og verdiene om bord?

-Sjøforsvaret går inn for å berge så mye verdier som vi kan. Det er vår andreprioritet. Men jo lenger skroget ligger under vann, desto mindre sannsynlig blir det at vi kan berge så mange verdifulle ting. Mekaniske og verdifulle komponenter og gjenstander som er vanskelig å gjen-skaffe er ting som ligger best an til å bli tatt vare på. Bildet kan være klart tidlig etter at «Helge Ingstad» er hevet. Da får alle mer informasjon om tingenes tilstand, sier kontreadmiralen.

GRANSKNING

Det tredje fokusområdet etter havariet er å støtte politiet og Havarikommisjonen i deres arbeid. I tillegg gjennomfører Sjøforsvaret sin egen internundersøkelse. Både politiet og Havarikommisjonen skal ha tilgang til alle data. Sjøforsvarets interne undersøkelsesgruppe undersøker hva som skjedde, hvilke lover og regler som gjelder og hva som kan redusere gjen-tagelser av ulykken. Ting tar tid, og arbeidet må gjøres grundig!

Å redusere de operative konsekvensene av katastrofen og utnytte de gjenværende fartøyene optimalt er Sjøforsvarets fjerde fokusområde.

Nå har vi to besetninger som seiler KNM «Otto Sverdrup» nærmest kontinuerlig. Vi bygger opp en 5. fregattbesetning for de fire gjenværende Nansenklasse-fregatter. Dessuten bygger vi opp flere ubåtbesetninger for å bruke dem om hverandre både på den gamle «Ula»-klassen og de nye tyske ubåtene som vi får i løpet av 2020-tallet. Det er også bestemt at logistikk-skipet KNM «Maud» skal ha to besetninger for å støtte fregattene mer effektivt. I tillegg vurderer Regjeringen diverse tiltak, eksempelvis gjenanskaffelse av reservedeler for å redusere at marinefartøyer unødig blir liggende ved kai.

Kontreadmiral Stensønes fremhever at Kystvakten har doble besetninger på alle unntatt ett fartøy. I 2020 overtar Sjøforsvaret slepebåtbereidskapen fra Kystverket, noe som gir to ekstra fartøyer til kystvaktoppdrag. Til slutt bygges det tre havgående kystvaktfartøyer til avløsning for Nordkappklassen. I 2019 har Sjøforsvaret totalt 40 operative fartøyer, i tillegg til havne- og vaktfartøyer.

Bergens Tidende skrev midt i februar at Forsvarsmateriell vurderer en juridisk prosess mot Navantia for å se på muligheten for å reise sak mot verftet?

-Vi sørger for at de juridiske posisjonene er sikret. Det er ikke snakk om å reise krav, men om å sikre våre juridiske interesser, presiserer Nils Andreas Stensønes.

Hva med Sjøforsvarets fremtid ? – lengre seilingstid for de superraske korvettene, flere ubåter, eller en ny fregatt etc?

-Det fagmilitære rådet (FMR) som fremlegges i forbindelse med Langtidsplanen vil diskutere og anbefale fremtidige løsninger. Teknologien er i fremtidig utvikling og flere allierte har planer for bygging av nye fartøyer. Jeg er først og fremst opptatt av å få på plass kapabiliteter. Hvilke løsninger som er best egnet for å ivareta disse vil fremkomme av FMR, fremholder sjefen for Sjøforsvaret.

Prisen på de spanskbygde fregattene var i sin tid 4 milliarder kroner pr. stykk, og 5 mrd. med våpen og ammunisjon. Ingen vet hva en ny fregatt vil koste. Vi må ta hensyn til 10 års inflasjon, valg av spesifikke løsninger og den rivende teknologiske utviklingen.

NYE FARTØYTYPES

Hvilke fartøytoper ønsker Sjøforsvaret seg i fremtiden?

-Vi baserer oss på å oppfylle kapabiliteter som vi MÅ ha i fremtiden. Øverst på kravlisten står behovet for å bidra i anti-ubåt krigføringen og ha effektive eskortefunksjoner. Disse trenger vi for å sikre sjøveiene til og fra utlandet og langs kysten. Vi trenger også kapabiliteter for beskyttelse mot missiler og miner. I sistnevnte punkt går utviklingen i alle land i retning av autonome systemer som avløser de tidligere mineryddere og minejaktfartøyer. USA og Storbritannia har mest erfaring, men om de også har de beste løsninger gjenstår å se. Norge har god erfaring med de autonome «Hugin»-farkostene.

Sist, men ikke minst, gjelder det å ha militær tilstedeværelse i nord for å hindre at det oppstår vakuum. Russernes proklamerer av Azovhavet som russisk og den tilhørende arresten av 3 ukrainske marinefartøyer, en slepebåt og deres besetninger før jul er et avskrekkende eksempel på hva Norge IKKE ønsker skal skje. Annekteringen har gjort det vanskelig for Ukraina å bruke havnene i Azovhavet. Vi må diskutere hvilke fartøytoper vi trenger og hvordan problemet skal løses.

Utdannes det nok offiserer i Sjøforsvaret?

-Vi mangler erfarne 30-35 åringer som krigføringsoffiserer på fregatt samt skipssjefer på ubåt og korvett. I 2005-2010 hadde Sjøkrigsskolen et lite inntak. Samtidig opplevde Sjøforsvaret en kraftig nedbemanning mens oljeindustrien gikk så det suste. Etter tilfredsstillende inntak på Sjøkrigsskolen etter 2010 har vi god nok tilgang på yngre personell, avslutter kontreadmiral Stensønes.

«Det gjelder å ha militær tilstedeværelse nord for å hindre at det oppstår vakuum»

Kontreadmiral Nils Andreas Stensønes ble Sjef Sjøforsvaret 16. august 2017.

Transatlantiske bånd

Forsvarets Høyskoles sjefskurs (FHS) var på sin faste tur til Berlin og Brussel i februar. Militærmisjonen i Brussel (MMB) er en naturlig og for høyskolen en viktig del av programmet.

AV INGER LISE HANDELAND/MMB

Fordypningsområde for årets kull er Transatlantiske forbindelser, med vekt på å presentere den politiske utviklingen i USA, og Norges forhold til den aktuelle amerikanske administrasjonen og de lange linjer i det bilaterale forholdet. Hensikten med reisen er å gi elevene økt kunnskap og utdype de sikkerhetspolitiske og militære sakene som er på dagsordenen i NATO i dag.

I Brussel var elevene på besøk til EU delegasjonen ved Norway House og den norske EU ambassadøren Rolf E. Fife. Dagen etter tilbrakte sjefskurset på det strategiske hovedkvarteret i NATO. Briefingene som ble gitt innbefattet ulike temaer med hovedvekt på Norge og NATO. Disse ble holdt av NATO-ambassadør

Øystein Bø, forsvarsråd Jan Olsen og brigader Arild Heiestad. Det var også lagt inn en times paneldebatt med NATO-ambassadører fra Romania, Frankrike og USA med tema transatlantiske forbindelser.

GODE DISKUSJONER

Lars Helle som til daglig er sjefredaktør i Stavanger Aftenblad er en av 33 elever som var på studieturen til Brussel i år, og han sitter igjen med mange inntrykk.

- Som sivilist har det vært interessant å få med seg hele bredden i NATOs engasjement, både sett fra den norske delegasjonens side og fra NATOs generalsekretær. Strukturen på organisasjonen og på arbeidsmetodene var det veldig nyttig å få innblikk i, sier Helle. Han synes også det var meget nyttig med samtaler i mindre

grupper i pausene og på mottakelsen til NATO-ambassadøren.

- Selv er jeg spesielt interessert i den politiske dimensjonen ved NATO-samarbeidet, både nasjonalt og internasjonalt, jeg ble veldig stimulert av diskusjonene vi hadde i Brussel, for eksempel om hvordan spørsmålene rundt det såkalte to prosents-målet håndteres, understreket han.

LUKT, SMAK OG FARGE

Ved å dra ut av FHS sine lokaler på Akershus og se hvordan de samme prosessene blir arbeidet med i de norske delegasjonene i Europa, ønsker FHS og gi sine elever et bredere perspektiv på spesielt de transatlantiske forbindelsene. Lars Helle mener at dette gir han en helt annen måte å få kunnskap på.

«Som sivilist har det vært interessant å få med seg hele bredden i NATOs engasjement»

Lars Helle,
sjefredaktør i
Stavanger Aftenblad

«NATO er hjørne-
steinen for
norsk sikkerhet»

Oberst Eystein Kvarving,
elev ved FHS

- Jeg liker at faktaopplysninger tilsettes litt lukt, smak og farge. Det å være til stede og treffe folk der det skjer og fornemme atmosfæren, er en helt uvurderlig dimensjon jeg kjenner godt igjen fra mitt arbeid i mediene, poengterer han.

Han sitter igjen med mange inntrykk etter denne besøksreisen.

- Først og fremst har jeg fått mer kunnskap. I tillegg sitter jeg igjen med inntrykket av en kompetent organisasjon, som er veldig dedikert til oppdraget sitt. Vi har også vært i Forsvarsdepartementet og Utenriksdepartementet og jeg kan konstatere at det jobbes med de samme ambisjoner, men at det er forskjell på å se ting fra Brussel sammenlignet med Oslo. Det har vært både stimulerende og betryggende å konstatere, fastslår han.

Oberst Eystein Kvarving, også elev ved FHS

nå i vår, uttaler at selv om kontakten for hans del med hovedkvarteret i NATO i det daglige er tett, er det likevel svært relevant å høre direkte hva som opptar NATO og den norske delegasjonen av aktuelle saker for tiden.

- Å selv få oppleve hvordan hovedkvarterer fungerer er mye bedre enn presentasjoner og undervisning i Oslo. Dessuten fikk vi anledning til å møte en rekke mennesker med ulike funksjoner, noe som hadde vært umulig i hjemme, sier han. Han mener den aller viktigste påminnelsen er hvor viktig jobben som gjøres ved delegasjonen er.

- NATO er hjørnesteinen for norsk sikkerhet. At Norge jobber godt opp mot hovedkvarteret er sentralt i å sikre at Norges særegne problemstillinger blir hørt i hovedkvarteret, understreker han.

fakta

Fakta om Sjefskurset ved Forsvarets Høyskole

- I året gjennomføres 2 sjefskurs (12 uker, delt opp i 3 studieperioder på 4 uker)
- Hvert kurs har 29 plasser. Kursdeltakerne er stortingsrepresentanter, embets- og tjenestemenn, representanter fra akademia, media, næringsliv og landsomfattende organisasjoner, samt utvalgte offiserer. 2/3 sivile og 1/3 militære deltakere.
- Aktuelle kandidater er de som innehar, eller er potensielle kandidater til, lederstillinger eller nøkkelroller i det norske samfunn. De skal ha tjenstlig behov for informasjon om, og innsikt i, totalforsvaret og faktorer som påvirker dette, samt kunnskap som kan bidra inn i kurset.

Plattformen «Statsraad Lehmkuhl»

-En beretning om toktet med KNM Statsraad Lehmkuhl

Artikkelforfatteren (i midten), i samtale med Tor Gunnar Framnes (BFO utland) under havnebesøket i Norfolk USA i mar. Foto: Offisersbladet.

SKREVET AV CARL HERMANN CORNELIUSSEN
KADETT VED SJØKRIGSSKOLEN, OPERATIV
MARINE 18-21

Hvert år gjennomfører kadettene ved Sjøkrigsskolen sitt tradisjonelle tokt med seilskuta «Statsraad Lehmkuhl». Toktet er dypt forankret i sjøoffisersutdanningen og var en av utdanningsreformens mange bekymringer. Tokt ble det imidlertid, og som første kull på ny utdanningsordning er vi glade for å kunne ta del i denne ærefulle begivenheten. Vi har fått kjenne på sjøsyke, orkan og viktigheten av godt kameratskap.

Ny utdanningsreform har satt mange endringer i sving og det skal vise seg at Sjøkrigsskolen og Forsvarets høyskole tilsynelatende har ulike intensjoner med toktet. Jeg skal nå gi dere et innblikk i hva som har preget vårt tokt og hvilke utfordringer vi har møtt på. Samtidig vil jeg prøve å formulere hva som ligger under overflaten av eventyret og hvordan den nye utdanningsordningen har påvirket øvelse «sette sjøbein»?

TOKT MED STATSRAAD LEHMKUHL

Det som gjør toktet helt unikt er plattformen som anvendes. Det er mange elementer i konseptet som gjør potensialet for læringsutbytte

svært høyt. Arenaen for offisersutvikling, grunnlaget for profesjonsidentitet og kultur, arbeid og bosituasjonen, og at disse skjer parallelt i et isolert domene er faktorene som gir toktet dets effekt. Ombord kan nesten alle Sjøforsvarets oppgaver knyttes til oppdragsløsningen. Vi har etablert en kadettleidelse hvor vi praktiserer oppdragsbasert ledelse gjennom underavdelinger og skipsdetaljer. Vi underviser i sjømilitær engelsk, ledelse, og sjømakt og sikkerhetsstudier. Dette gir en direkte overføringsverdi til Sjøforsvaret. Vi hadde ikke hatt det samme utbytte på Ulven eller Rena. Usikkerheten er reell og oppgavene ombord må løses for å drive skuta fremover. Arbeids- og bosituasjonen gjør at vi skaper helt andre relasjoner enn på de fleste andre arenaer. Alle forhold er tilrettelagt, og om ikke, tilstede for å kunne utvikle seg selv til en bedre leder og ikke minst et bedre menneske.

UTDANNINGSREFORMENS BAKSIDER

Skal offisersutdanning ved Sjøkrigsskolen være en profesjonsutdanning eller en høyskoleutdanning? Spørsmålet er mer relevant i vår hverdag enn man kanskje vil tro. En av de større utfordringene vi har støtt på underveis i toktet er i hvilken grad vi skal prioritere den akademiske utdanningen eller offisersutviklingen. Offisersut-

viklingen er en sentral del av skolen og en forutsetning for å møte Sjøforsvarets behov til offiserer. Samtidig er det akademiske, som beskrevet i høyskolens studieplan, avgjørende for å bli fremtidens akademiske offiser etter ny ordning for militære tilsatte.

Det akademiske har alltid, og må også alltid være, en sentral del av profesjonsdannelsen, men mange opplever at kampen for studiepoengene skyggelegger for karakter- og relasjonsbyggingen. Skal Lehmkuhl være et klasserom eller en plattform for ledelse? Jeg mener potensialet er størst for offisersutvikling og at hovedtyngden burde ligge i å skape en mest mulig effektiv utviklingskurve for kadettene. Potensialet er enormt!

Det er her Sjøkrigsskolen og høyskolen divergerer i sine intensjoner. SKSK ønsker helt åpenbart å bruke plattformen effektivt for lederutvikling og dette gir seg utslag ombord hvor dagene fylles opp med krav og gjøremål (i tillegg til akademiske arbeidskrav og undervisning). Jeg mener timeprisen for leie av klasserom er for høy til å ikke fokusere på hvilket potensial som ligger i plattformen Statsraad Lehmkuhl – nemlig lederutvikling.

HVA GJØR TOKTET I ÅR FOR- SKJELLIG FRA TIDLIGERE

Det er ikke kun det akademiske fokuset som er

Foto: Einar Holst Clausen.

Hengekøylene henger tett!
Foto: Offisersbladet.

viktig når man vurderer årets tokt. Årstiden har også gjort det mer utfordrende å gjennomføre undervisning. Bølger, vind og sjøsyke gjør at potensialet for klasseromsundervisning er særs lavere enn for lederutvikling. Tøffe forhold på leg 1 og 3 gjør at arbeidspresstet øker på leg 2 over Atlanteren. Dette har vi samtlige følt på kroppen. For mange er dette sin første gang på sjøen og den mentale belastningen har allerede en høy startverdi. Om fokuset heller hadde ligget i lederutvikling hadde det harde været fungert til sin hensikt, men slik er det ikke. Resultatet blir at læringsutbytte og potensialet for både offisersutviklingen og det akademiske blir lavere når vi stresser med innlevering av arbeidskrav. Spørsmålet om hva man ønsker å oppnå blir igjen reist.

PROFESJONSIDENTITET OG KULTUR

I årets første utgave skrev jeg om hvilken styrke den nye utdanningsordningen har – fellesperioden i 1. semester danner grunnlaget for felles profesjonsidentitet og kultur på tvers av forsvarsgrenene. En av observasjonene med luft og hær var at vi i liten grad fikk en grenidentitet. Statsråd Lehmkuhl derimot forankres i den dypeste identiteten alle sjømenn og sjøkrigere har. Selve «sjømaktens grunnlag», hvilket også er navnet på emne 5 iht. studieplanen. Det samholdet vi skaper her legger grunnlaget for de neste tre årene og dermed for hele karrieren. Som en kadett uttalte det: «Dette må oppleves for å forstås».

Forståelse for hva vår kyststat er tuftet på. Hvordan vår profesjon har blitt til og hva den består av. Tradisjoner, terminologi og symboler – den kulturen sjønasjonen, sjømakten og Sjøkrigsskolen representerer, bærer vi med dette videre. Valkyrie-emblemet i baugen er selve symbolet på hvor dypt forankret dette toktet er i sjøoffiserutdanningen. Det var ombord her historien startet. Vi lærer å utføre arbeid slik sjømenn

har gjort århundrer før oss. Dette historiske perspektivet er med på å danne vår sjømilitære identitet.

LIVET OMBORD

Andre uke i januar startet øvelse «Sette sjøbein» med trinn 1 i taktisk maritim planlegging. Med ny sjef for «Seksjon for veiledning, trening og øving» skulle TAMP og operasjonsordre komme til å prege øvelsen. Kadettene uten IMO 60 ble sendt på kurs, mens resterende iverksatte forberedelsene. 22. januar la vi fra kai, som de fleste kull før oss, uten å ane hva som ventet. Jeg tror jeg allerede har fortalt litt mellom linjene hvordan livet er ombord, men jeg kan ikke komme utenom å fortelle om noen av de mange fantastiske opplevelsene vi har hatt ombord. Fra skogene rundt Heistadmoen til toppen av masten på Statsraaden – en stor kontrast.

Det første legget var i stor grad preget av vær. Havet er mektig. Den teknologiske utviklingen preger store deler av hverdagen. Vår profesjon er ingen unntak, men her på Lehmkuhl gjør vi arbeid på mer eller mindre samme vis som for flere hundre år siden. Dette har vi kjent på i vinterstormene i Nordsjøen og gjennom den engelske kanal. Vi har derfor blitt tvunget til å gå for maskin store deler av veien ned til Tenerife.

I utløpet av kanalen seilte vi inn i periferien til et lavtrykk med orkan styrke. Skipssjef Stein Forsdahl påsto vi var verdens første til å bli undervist i ledelse i Biscaya i orkan. Begivenheten resulterte ikke bare i fryd. Det var en del mindre ulykker, hovedsakelig på grunn av tap av balanse. Dette var årsaken til at vi måtte innom Madeira på veien sydover. Ellers knakk noen stoler i klasserommet. Dette har gitt oss mange erfaringer som vi vil ta med oss inn i videre tjeneste.

Gleden og stemningen var til å ta og føle på når vi fikk vår første øl etter inspeksjon på Tenerife. Vi lå på svai utenfor en liten fjellandsby i utkanten av St. Cruz. Stjernehimmelen var

praktfull og skuta lå majestetisk til med opplyste master og syngende kadetter.

OVER ATLANTEREN

Leg 2 preges av gjennomsyret ledelse i hele organisasjonen. Det er ingen grense for hvor mange underavdelinger og detaljer dette skipet tåler. Det er ikke langt i fra at alle i kvarteret har et kvartervis ansvar for hver sin detalj. Trening, øvelser og møter går på tvers av hvile, undervisning og vakter på dekk. Mange har fått kjenne på de svært begrensede 24 timene i døgnet. Vi står selv for nærmere alt av opplegg. Vi planlegger og gjennomfører undervisning, forelesninger, lagsarbeid, trening, brann og havari, styrkebeskyttelse, IKT, samband, ledelsesutvikling og kadettloggbok. Sistnevnte er skolens måte å møte kravene til STCW for å kunne ta bacheloren på to år. Den består av mange mål og delmål vi må kvittere for at vi har utført.

I løpet av toktet har vi fire arbeidskrav med påfølgende eksamen etter hjemkomst. Dette har skapt et større press til egenstudie og har bidratt til et behov for prioritering av kreftene. Kadettloggboken er intet unntak. Her er en av de største lærdommene for mitt vedkommende; hvordan løse et komplekst oppdrag i et begrenset tidsrom. For å kompensere for all studietid som opptar hjernekapasiteten vår gjennomfører vi hver søndag velferdsarrangementer. Det finnes ingen grenser for hvilke ideer som blir gjennomført og alle har bidratt til en triveligere hverdag ombord. En av de mer samtlende aktivitetene på vei over til USA har vært «maskinvaktene», eller «romaskinvaktene». På 28 dager skal vi sammen ro over 4072 nm. Godt tiltak, men jeg tror vi sier oss fornøyd med én transatlantisk kryssing. Ellers venter vi på havblikk og varslingsordre for bading. Vi har dog fått saltvannsdusj på dekk, hvilket skapte jubel og god stemning.

Nå venter siste etappe hjem fra USA. Vi returnerer nå til Bergen med en større indre sjøkriger. Nå er det vi som styrer skuta!

Boeing fikk kontrakt på 19 P-8 Poseidon

Det er U.S. Navy som bestiller, men de 19 flyene fordeles slik: 10 til U.S. Navy, 5 til Norge og 4 til Storbritannia (som da har 9 totalt). Kontrakten er på drøye 22 milliarder kroner. Storbritannia får de første av denne produksjonsrekken i 2019, og Norge får de første fra 2021.

P-8 Poseidon er basert på Boeings 737 serie, men ombygd til å bli et moderne multi-rolle marine overvåkingsfly med anti-ubåt kapasiteter. P-8 Poseidon har bombeluker, to bæresystemer under hver vinge for våpen og kan ha med seg 129 sonarbøyer. Poseidon er utstyrt for luft-tanking. Norge får nå en «plattform» som kan drive anti-ubåt og anti overflate krigføring, etterretning, overvåking og rekognosering, i tillegg til søk og rednings-opdrag.

Einar Holst Clausen

Norge har 5 P 8 Poseidon i bestilling. Her en Australsk P 8.

Nye Leguan broleggingspanservogner til Hæren!

Kontrakten på seks nye Leguan Leopard 2 broleggingsvogner ble signert av Forsvarsmateriell den 22. mars,

på fabrikken til Krauss Maffei Wegman (KMW) i München. KMW produserer nå for Sveits, Tyskland og Sverige.

Nå vil Norge snart ha totalt 18 Leopard 2-baserte støttekjøretøyer.

Kilde Oberst Tomas Beck

Ny historie om en motstandshelt fra 2. verdenskrig

Denne boka hadde offisiell lansering på Hjemmefrontmuseet 6.desember 2018 under ledelse av Per E. Hegge (bidragsyter). Det er fortsatt mange motstandshelter som dessverre ikke er så mye omtalt. Dette er den spennende og dramatiske historien om Larvikmannen Rolf Jørgen Olsen under krigsårene i Norge. Dette er boken om motstandsvilje og personlig mot. Interessant og spennende lesning, godt skrevet av hans sønn Jørn Bue Olsen, samt etterkrigs-oppgjøret. Les baksiden av coveret på boken nå, og vær enig med meg at dette er en bok som er verdt å lese.

Einar Holst Clausen

GKN Fokker og Lockheed Martin Aeronautics har forlenget en F-35 samarbeidsavtale for nye fem år

Denne samarbeidsavtalen er en del av en gjenkjøps-avtale. Den sikrer 600 arbeidsplasser for GKN Fokker sine produksjonslokaler i Nederland og Tyrkia. De skal produsere det som på engelsk heter flaperons, Inflight Opening Doors (IFOD), and Electrical Wiring and Interconnection Systems (EWIS) og Arresting Gear til F-35.

I Norge har det vært mistenkelig stille hva angår gjenkjøpsavtaler i forbindelse med vårt kjøp av 52 F-35 fra Lockheed Martin! Skal Norge bli avspist med smuler denne gang også? USA og amerikanske produsenter av diverse typer forsvarsmateriell, har ikke alltid holdt løfter om store gjenkjøps-avtaler.

Einar Holst Clausen

Luftmaktseminaret 2019

til nye høyder

Årets tema var «From cold war to hot peace», eller på godt norsk «Fra kald krig til usikker fred», og i løpet av de tre dagene på Luftkrigsskolen, dreide debatten seg om luftmakt i forhold til en likeverdig motstander (near-peer competitor).

Major Marianne Eidem, oberstløytnant Michael Baas Bottenvik-Hartmann, oberstløytnant Marianne Mjelde i panelet sammen med sjef Luftforsvaret og kontreadmiral Sverre Engeness.

Panel med foredragsholdere svarte på spørsmål fra salen.

Oberstløytnant Martin Tesli mottok Luftforsvarets Fortjenstmedalje under Luftmaktseminaret.

TEKST & FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

SVÆRT HØYT NIVÅ

Sjef Luftforsvaret generalmajor Tonje Skinnarland inviterer årlig til luftmaktseminar, som med sitt faglige svært høye nivå, og gode rykte, drar til seg foredragsholdere i verdensklasse. Det er heller ikke vanskelig å la seg imponere over nivået på Luftkrigsskolens instruktører, der flere har doktorgrader innen sitt fagfelt, og noen sogar er professorer.

Seminaret blir i all hovedsak avholdt på engelsk, på grunn av alle de utenlandske foredragsholderne, så her får man trimmet sin engelskforståelse. Det er også på sin plass, foruten det rent faglige, å gi ros til Luftkrigsskolen for en priskfri gjennomføring, meget god logistikk, og gode kaffepauser med tid til mingling og gode samtaler, alt med god støtte av kadettene på Luftkrigsskolen.

VELKOMMEN!

Skinnarland ønsket alle deltagere og inviterte gjester velkommen i Luftforsvarets storstue, og uttrykte glede over anledningen til å få debattert viktige temaer under årets Luftmaktseminar. Men

før hun offisielt «åpnet» seminaret, ønsket hun som sjef Luftforsvaret, og med stor glede, å overrekke Luftforsvarets Fortjenstmedalje til en av deltagerne i salen. Denne medaljen kan tildeles både militære og sivile mottakere, norske som utenlandske, for betydelig innsats for Luftforsvaret ut over det som kan forventes eller for samlet, særlig god innsats gjennom flere år. Tonje Skinnarland ba oberstløytnant Martin T Tesli komme opp på scenen.

LUFTFORSVARETS FORTJENSTEMEDALJE TIL MARTIN «TINTIN» TESLI!

I begrunnelsen sto det:

-Martin Thu Tesli tildeles medaljen grunnet hans utrettelige innsats for å ta vare på og formidle Luftforsvarets historie, kultur og tradisjoner samt hans engasjement i rollen som brobygger mellom Luftforsvarets fortid og framtid.

Han har vist et brennende engasjement for å ta vare på historien. Gjennom formidling av veteranenes historie har Tesli respektfullt vært til glede og nytte for både Luftforsvaret og den enkelte veteran. Han utmerker seg i dag blant stadig tjenestegjør-

ende personell når det gjelder innsats for å knytte bånd mellom vår historiske arv og framtid.

Oberstløytnant Tesli er i dag SNR (Senior Norwegian Representative) for Norges F-35 detasjement på Luke Air Force Base i Arizona. Offisersbladet gratulerer Martin Tesli med en meget velfortjent tildeling!

LUFTFORSVARET 75 ÅR

Før selve seminaret startet, orienterte Luftkrigsskolens «one and only» Dr Ole Jørgen Maaø om 75-års jubileumet til Luftforsvaret i 2019! Fra å være Hærens Flyvevæsen og Marinens Flyvevæsen, ble Luftforsvaret etter mye om og men etablert den 10. november 1944 i England. Maaø foredro om dette på sin sedvanlige innsiktsfulle måte, og med passe doser humor. Dette 75-års jubileumet vil bli markert i hele 2019, med en rekke flydager og andre spennende evenementer. Program vil bli kunngjort.

SÅ KUNNE SEMINARET STARTE MED TO VIKTIGE SPØRSMÅL

De siste ti-årene har spesielt USA kjempet kriger mot en ressurs- og teknologisk sett svakere

fiende, eksempelvis i Afghanistan og Irak. På en annen side har to stormakter som Russland og Kina, med moderne teknologi utviklet avanserte våpensystemer som utfordrer USAs overlegenhet. USA satser nå på å videreutvikle sin teknologi på områder som mikro-elektronikk, kunstig intelligens, elektronisk krigføring, cyber- og laser-teknologi, med mål om å bli verdensledende innen 2028.

Sjef Luftforsvaret ønsket å løfte frem to viktige spørsmål i løpet av Luftmaktseminaret.

-Har vi den nødvendige strategiske, teoretiske, konseptuelle, teknologiske og organisatoriske strukturen på plass, for å kunne takle/møte en likeverdig motstander («near-peer») i dag, eller de neste 10-20 år?

- Hvilken rolle spiller Luftforsvaret for å unngå krig mot en likeverdig motstander, hvis det skulle skje? Hvordan gjøre bruk av vår luftmakts egenskaper i et fellesoperativt rammeverk, for å bekjempe en likeverdig motstander?

FOREDRAG BASERT PÅ INNGÅENDE KUNNSKAP OG INNSIKT

Av plassmessig hensyn, er det vanskelig å si noe

om alle de 16 foredragsholderne som øste av sin kunnskap under Luftmaktseminaret, så her et lite utvalg. Professor Jamie Shea har lang fartstid i toppstillinger i NATO, men er i dag professor i strategi og sikkerhet ved strategi- og sikkerhetsinstituttet ved Exeter-universitet. Hans foredrag handlet om avskrekking (deterrence), et for øvrig gjennomgående tema disse tre dagene. Som han sa, handler det om å bygge egne kapasiteter, slik at en potensiell fiende blir usikker på om han vil vinne, eller at «kostnadene»/egne tap blir for store. Samtidig er det i følge Shea viktig å sende ut signaler som får fienden til å tro at noen av hans krav/ønsker kan bli oppfylt uten å måtte gå til krigshandlinger. Avskrekking handler også om å unngå at fienden føler desperasjon sa Shea. Han mente også at det for noen tiår siden var enklere når man forholdt seg til å kjempe i tre domener, nemlig Hær-Sjø og Luft. I dag må vi i tillegg forholde oss til blant annet til trusler i Cyber, Space, undervann, Virtual Reality, elektronisk krigføring/hacking, terror og hybrid krigføring. EU må også være i stand til avskrekking! Ikke bare lene seg på USA, avsluttet Shea.

Seminarets andre dag ble åpnet av skolens ass Professor Øistein Espenes, som i korthet innledet med å snakke om det stadig økende gapet mellom militær kapasitet og politiske ambisjoner. Videre om det merkelige forholdet mellom Putin og Trump, og NATOs ønske om fortsatt utvidelse av alliansen. Espenes ser en økende vilje til avskrekking (deterrence) fra USAs side, men stilte spørsmålet om hva som skal til for å avskrekke Russland, fra å i det hele tatt vurdere å intervenere et NATO-land?

Frank Bakke Jensen holdt åpnings-talen og pekte på tre hovedtrusler i dag. Det er utviklingen i Russland, usikker verdens-situasjon og teknologisk sårbarhet. Luftforsvaret fikk skryt for stå stødig i alle utfordringene de har, og han kom ikke utenom NH-90 saken. Han sa det er trist at dedikerte dyktige tjenestemenn- og kvinner, skal bli slitne og frustrerte når tekniske problemer og utfordringer fører til at de ikke får gjort jobben sin. For øvrig kom han inn på nåværende og kommende Langtidsplan for Forsvaret, som Statsråden synes er bra og blir bra.

En annerledes foredragsholder fikk vi i den Russiske Dr Dmitri Trenin, som tjenestegjorde i

Den populært kalte «geriatri-benken» imponerer alltid med gode spørsmål. Her den alltid ivrige general Aamodt.

Dr Dmitri Trenin.

Oberstløytnant Jostein Grønflaten, Robert Dalsjø og FMIN.

de Russiske styrkene fra 1972-1993. Fra 1993 til 1997 var han seniorforsker ved Europainstituttet i Moskva, og seniorforsker ved NATO Defence College i Roma i 1993. Nå er han direktør ved Carnegie Senter i Moskva. Trenin ga oss et innblikk i Russisk tenkemåte og kultur. Han mener at Russlands opprusting og maktmarkeringsbehov kommer av at de står alene mellom Kina og Europa, og mot USA og NATO. Trenin mener videre at Russland ikke ser på Europa i seg selv som en fiende/trussel, men derimot NATO i Europa, som de sidestiller med USA. USA er nå Russlands hovedfiende. Han snakket om Russlands enorme fokus og interesse for Arktis, med tanke på ressurser og det faktum at det åpnes for nye handelsveier. Trenin avsluttet med å fortelle at Russland sliter med å gi slipp på Ukraina, som de fortsatt ser på som en del av Russland. Vi ser nå et Russland som opptrer i forhold til sine egeninteresser, og Russland drømmer helt klart om en verden som ikke domineres av Vesten, sa Trenin.

Dr Robert Dalsjø jobber til dag i det svenske FOI, tilsvarende vårt FFI (Forsvarets Forsknings Institutt). Sverige har de siste år merket økt press

fra Russland i form av økt ubåttaktivitet i Østersjøen, bombefly og jagerfly som øver tett inn mot deres territorium. De er bekymret for hva som kan skje med Baltikum, og har igjen plassert styrker på Gotland, med både panservogner og luftvern. Vi er nå i en kald krig sa Dalsjø. Han stilte følgende spørsmål; Hva hvis Russland går til angrep og okkuperer Baltikum, og meddeler at de vil forsvare territoriet med alle midler! Vil et NATO med stadig dårlige konsensus, risikere et motangrep som kan føre til en 3. verdenskrig, og i verste fall en atomkrig? Det er kanskje et berettiget spørsmål?

Professor Harald Høiback blir ofte invitert til Luftmaktseminaret, sikkert på grunn av hans fagkunnskap, men også fordi Høiback er frittalende og en meget god formidler. I sin epilog med et humoristisk historisk tilbakeblikk, kunne man lese mellom linjene at hans beordring vekk fra Forsvarets Høgskole og til Forsvarsmuseet, etter hans utspill om kvinner i stridende stillinger, kanskje ikke er spesielt karrierefremmende. Det ble for øvrig latter i salen når Høiback kommenterte nedleggelsen av Stabsskolen i sin opprinnelige form, ved å si at det ikke er lurt å strupe

blodtilførselen til hjernen, og tro at det kan kompenseres ved å bygge muskler. Forsvarsministeren på første benkerad dro ikke spesielt på smilebåndet.

Kontreadmiral Sverre Engeness sjef Operasjoner ved FOH (Forsvarets Operative Hovedkvarter) i Bodø, holdt et av de bedre foredragene under Luftmaktseminaret. Hans tema var forsvaret av Norge, sett i et operasjonelt perspektiv. Oppsummert og kort fortalt, understreket Engeness hvor viktig havområdene mellom USA og resten av NATO/Europa er for alliansen. I dette ligger den økte aktiviteten til Russland over og under vann, samt for Norges del, evnen til mottak av alliert støtte. 80 % av operasjoner er understøttelse sa han. For å være godt forberedt, må vi ha et godt planverk, øve regelmessig, være interoperable, ha et godt etterretningsbilde og et godt totalforsvars-konsept! I den anledning nevnte han også at «Fake-News» er et stort problem i dag. Kontreadmiralen var også innom at kunstig intelligens og autonome systemer vil prege fremtidens forsvar, eksempelvis til etterretning, overvåking og minerydding. Stikkord – nettverksbasert forsvar. Han avsluttet

Den nye baren på Luftkrigsskolen har fått navnet Skvadronen.

Baren er oppgradert og ble offisielt åpnet av sjef Luftforsvaret under Luftmaktseminaret.

med en advarsel mot uvetting bruk av mobiltelefon og ukritisk bruk av Facebook. Andre lands etterretning kan bruke dette til å kartlegge og profilere deg med stor nøyaktighet.

Sjef Luftforsvaret generalmajor Tonje Skinnarland orienterte i sitt innlegg om Russlands Bastionforsvar og nektelses-soner, som strekker seg ned langs store deler av vår kyst, og helt over mot Storbritannia. Hun kommenterte fire viktige faser i vårt terskelforsvar, strategisk etterretning og overvåking, nasjonalt førstelinjes forsvar, forsterkning og NATO. Hun gikk langt i å innrømme en stor utfordring med for lite personell med riktig kompetanse i P-3 Orion og Jet Falcon-miljøet i dag, samt leveringsproblemer og høye vedlikeholdskostnader på våre NH-90. Men hun ser lys i tunnelen, fordi åtte NH-90 med full operativ konfigurasjon ankommer Norge i løpet av 2019. Også hun understreket viktigheten av interoperabilitet og fleksibilitet i et nettverksbasert forsvar.

"WAKE-UP CALL" FRA GRASROTA!

Etter tre dager med foredrag og paneldebatter

på et globalt og nasjonalt strategisk/operasjonelt nivå, kom vi fort ned på jorda igjen, da jagerflyger og sjef Operasjonsstab Ørland, oberstløytnant Marianne Mjelde, luftvern/baseforsvars-ekspert oberstløytnant Michael Baas Bottenvik-Hartmann og baseforsvar/vakt & sikring på Ørland, major Marianne Eidem holdt sine innlegg.

Konklusjonen til Marianne Mjelde var at vi per i dag, med de F-35 kampflyene vi har mottatt, ikke er operativt klare til å forsvare oss mot en likeverdig fiende. Men vi jobber effektivt for å bli det, sa hun.

Konklusjonen til Baas Bottenvik-Hartmann når det gjelder baseforsvar/luftvern, var at når vi ser på deteksjon/varsling, aktive/passive forsvarstiltak og responderende tiltak, så er vi ikke gode nok. Vi er i dag ikke i stand til å forsvare oss mot en likeverdig motstander. Vi bygger baser for fredsdrift sa han. Han avsluttet med å si at vi er dårlige på baseforsvar, men gode på alt annet!

Konklusjonen til major Marianne Eidem når det gjelder baseforsvar/vakt & sikring, var at vi ikke er i stand til å forsvare kampflybasen overfor en likeverdig motstander. Dette er basert på det

faktum at baseforsvar/vakt & sikring gis for lav prioritering, det øves for lite, det er ikke satt tilstrekkelig med midler, samt at det er utfordringer med kommando/kontroll, da det er for mange aktører i kjeden.

Svarene på ett av sjef Luftforsvarets innledende spørsmål kan derfor etter min mening oppsummeres slik:

Er følgende nødvendige strukturer på plass for å kunne møte en likeverdig motstander (near-peer) i dag/de neste 10-20 år?

Strategisk JA/JA - Teoretisk JA/JA - Konseptuelt NEI/JA (konseptet er ikke ferdig utviklet før alle materiellkategorier er på plass og er samøvd over tid) - Teknologisk NEI/JA (alt nytt materiell må først på plass) - Organisatorisk NEI/JA (det må tilføres mer personell og personellet må være utdannet på alt nytt materiell).

Langsiktighet og personell – ta de kloke valgene nå for framtiden

I løpet av det neste året skal det tas stilling til forhold som vil påvirke Forsvarets ansatte i lang tid. Om noen måneder er sannsynligvis årets mellomoppgjør ferdig. Og mot slutten av året skal eventuelle rammer for muligheten for særaldersgrense i framtidig tjenstepensjon ha kommet på plass. Begge forholdene vil virke inn på våre medlemmer i fremtiden. Det blir derfor viktig å lande løsninger som er framtidsretta både for den enkelte og for Forsvaret som organisasjon, i seg selv en meget krevende oppgave som best finner sin løsning gjennom tett samarbeid og parter som forstår hverandre og som kan utvise klokskap.

Aller først ut er årets tariffoppgjør. Her ligger det en klar forventning om økt kjøpekraft og økte rammer. Økonomien i seg selv blir sannsynligvis ikke den største utfordringen. Det som blir mest krevende er å lande et avgjørende element for å kunne fullføre pensjonsreformen. Det som nå kommer opp er forhandlingene om hvor stor andel av inntekten skal gi pensjonsuttelling. I dag er dette dårlig stilt i Forsvaret. Godt over 60 prosent av de faste tilleggene som gis er ikke pensjonsgivende. Etter 1.1.2020 gir ikke dette mening når en går over til en modell som ikke baseres på sluttlønn, men hvor en bygger pensjonsbeholdning over alle år. Etter fjorårets oppgjør ble det enighet om at partene sammen skulle forberede dette tema til årets oppgjør. Rapporten er nå klar og den gir et godt overblikk på fakta og utfordringsbilde generelt. Dessverre skiller den seg negativt ut på ett område: Forsvaret framstiller de variable tillegg i Forsvaret som ren overtid og dermed skal de unntas fra pensjonsopptjening i all framtid. Dette er jo feil! Nå skal saken forhandles mellom partene i Staten og løsning blir forhåpentligvis en helt annen. Men det er krevende at Forsvaret som arbeidsgiver går inn i forhandlingene med en grunnholdning som gir en dårligere pensjon enn det som ligger i faktisk opptjening. Dette henger ikke sammen med budskapet om å ta vare på og bygge oppunder. Muligheten var nå gitt for å rette opp en skjevhet, men den blir ikke brukt. Vi har allerede vært tydelige i våre krav om at all inntekt må være med. Om resultatet ikke blir slik, blir det i hvert fall ikke enklere å beholde ansatte, noe som er et av dagens største utfordringer.

Etter sommeren skal også rammene for ny langtidsplan landes. En plan som skal bringe Forsvaret videre og bygge et mer robust forsvar. FSJ får sitt oppdrag om et fagmillitært råd i løpt av våren og mot slutten av året skal Regjeringen lande rammene som fremmes for Stortinget våren 2020. Debatten har så vidt kommet i gang og fått noe fart etter at FFI la fram sin rapport i begynnelsen av februar. En rapport som bygger oppunder budskapet fra flere av Forsvarets ledere siden nyttår om et minimumsforsvar som nå er under streken. Bare for å forsterke dagens plan er rådet fra FFI at rammene økes med 100 milliarder. Dette står i sterk kontrast til budskapet om historisk økning og en kraftig oppbygging som kommer fra sittende Regjering. Noe av det som blir mest spennende er å se hva som blir prioritert. Det er liten tvil om at satsningen på nye investeringer har vært høy og vil være det i tiden som kommer.

Derfor mener jeg at kommende plan i mye større grad enn tidligere må vektlegge satsning på personell og kompetanse. Dette til tross for store reformer som OMT og utdanningsreform som skulle løfte kompetansen og gi satsning på personellet. De signalene og det bilde jeg har er at her har en ikke lyktes. OMT har gitt mange muligheter, men det er fortsatt for lav ståtid, for mange slutter tidlig og det er for få mennesker til å omsette de store ambisjonene. Rammene for den nye utdanningsordningen er snevre og det er særlige huller for utdanningen på lavere nivå som må tettes raskt. De signalene vi får tyder på at personellmangelen nå er så stor ved Forsvarets avdelinger, at kritisk grense er passert! Dette må adresseres og muligheten ligger i den planen som nå skal utformes.

Forsvarets hovedprioritet i kommende periode må således være personellet, og når vi nå erfarer at den største utfordringen er å beholde de ansatte, så må kraften legges inn deretter. Det er de ansatte som skaper forsvarsevne og forsvarsvilje.

Jens Jahren
Leder BFO

Effektivisering er viktig

Midt i mars ble Forsvarets omstillingskonferanse gjennomført for femte gang. I lys av at man har startet utarbeidelsen av ny Langtidsplan for Forsvaret, var konferansen viktig. På flere måter.

Jeg har skrevet mye om Forsvarets omstillinger de siste årene. For et år siden hadde vi ca 100 omstillingsprosesser som enten var pågående eller som skulle starte i løpet av 2018. Hundre endringer - i én etat. Dette har tatt og tar utrolig mye energi, arbeidskraft, fokus og tid. Og målet? Innsparing.

«Mer forsvar for pengene» er kun et retorisk poeng som skjuler kun ett krav; effektivisering i form av å redusere antall årsverk, innføre merarbeid for den enkelte ansatte, skyve forvaltningsansvar over på linjeledere, kutte utdanninger – innsparing. Utfordringen med dette er at de som sitter med den egentlige makten, faktisk tror at Forsvaret utelukkende kan måles i kroner.

Arbeidet med neste langtidsplan må fortsatt fokuseres på effektivisering – med vekt på EFFEKT.

Man fokuserer på det man blir målt på. I dag handler mye om å bli målt på økonomien. Både på at man bruker budsjettet og at man når de innsparingskrav som er satt – i de ulike prosjekter. Og Forsvaret gjør dette. Når målet er økonomi og ramme-kravene flere vil fokuset på Forsvarets andre områder bli mindre. Her må fokuset bli annerledes.

Tidligere omstillinger har nå fått vist sin effekt – i negativ forstand. Til tross for at man har dokumentert at «Gevinstrealiseringsplanens mål er nådd», så er det nå tydelige bevis på at Forsvaret ikke har en reell innsparing tilsvarende målet som ble satt. For arbeidsoppgavene ble jo ikke borte, behovene stod der uansett. Dermed er det andre kapitteleiere og budsjettposter som nå må ta kostnaden. Men det kommer jo ikke frem. Men bevisene ligger hos dagens linjeledere, hos overarbeidede HR-ansatte, hos oss som får flere enkeltsaker som kommer av feil forvaltning, hos DIF-sjefer som nå snakker om og iverksetter ny utdanning – ett år etter beslutningene fra utdanningsreformen.

«Det er nok nå». Siden nyttår har Forsvarssjefen, styrkesjefene og flere vært tydelige på at «nok er nok». De vil snakke om effekt – men da i betydningen operativ effekt. Og at Forsvaret er under minimum. FFI har vist i sin rapport at det er store behov for budsjettøkninger, og at det også er rom for økonomisk innsparing – men da på områder som EBA, prosjektstyring, IT og samarbeid. Men dette alene er ikke i nærheten av nok.

Fokus på effektivisering er fortsatt helt nødvendig og riktig. Men betydningen må forstås noe bredere; den bør fortsatt dreie seg om økonomisering, men da basert på tenkning om «hvordan kan vi øke den operative effekt av de tiltak vi setter inn?». Først da vil uttrykket «mer forsvar for pengene» gi mening.

Sjef Sjø sier at med å investere ni prosent av de faste kostnadene vi har pr fregatt, kan jeg seile 22 prosent mer. Investeringen er å få to besetninger til hvert fartøy.

Sjef Hæren – uten like konkrete investeringstall, kan enkelt øke robustheten og kampkraften ved enkelte av sine avdelinger på samme måte. Materiellet er der, det er i bruk, men den operative effekt er ikke optimal fordi man ikke har nok personell. Her vil man kunne bygge operativ effekt fra hvert eneste årsverk som tilføres.

Sjef Luft erkjenner at dagens bemanningssituasjon er svært krevende – særlig for å kunne skape de effekter som er satt for fremtiden. Ved å investere i utdanning kan de forventede mål nås.

BFO har fokus på Forsvarets viktigste ressurs – menneskene i organisasjonen. Og det samme har styrkesjefene. Men sjefene mangler rammebetingelser som gir muligheter til kloke og effekt-utløsende valg. De er for ensidig styrt på økonomi og krav fra myndighetene.

Vårt fokus i arbeidet med langtidsplanen blir derfor å kreve mer fokus på effekt. Effekt gjennom mennesker – ikke økonomi alene. Det handler om å beholde de vi har og få flere hender og føtter som kan gjøre jobben.

Jon Vestli
Kompetanseutvikler BFO

BFO JÅTTA AVHOLDT 21. MARS EKSTRAORDINÆRT ÅRSMØTE

Forslag til nye vedtekter for lokalforeningen ble vedtatt, samt at det ble valgt nytt styre. Det nye styret består av:

Lokalforeningsleder: Øystein Fossum Nilsen

Nestleder: Trond Gleditsch

Styremedlemmer: Mats Eli, Dag-Petter Myklebust, Håkon Teppan

Etter årsmøtet ble det servert pizza, og diskusjonen blant medlemmene dreide seg for det meste om den sene fremgangen i arbeidet med å utarbeide ny lokal arbeidstidsavtale etter at gjeldende avtale ble sagt opp i januar.

Øystein Fossum Nilsen

Lokalforeningsleder BFO Jåtta

BFO-SKOLEN INFORMERER

BFO-skolen er unik. Alt vi gjør er skreddersøm og tilpasset forsvarssektorens rettigheter og krav. Selv om en god del av lovene og avtalene er likt på tvers av Staten, er det samtidig mange unntak som gjelder oss i uniform. Og det er unntakene som er vanskelige å forstå – det er unntakene som gjør det nødvendig med tilpasninger.

Er du under omstilling – eller er det planlagt at det skal skje? Det er ikke unormalt, men det er lurt å få litt kunnskap om hvordan omstillingsprosessen skjer i Forsvaret. Da må du sjekke ut og melde deg på BFO-skolens kurs «Omstilling 1 – lover og regelverk» 6-7 mai!

Gå inn på «min Side» på www.bfo.no, finn kalenderen og meld deg på!

BFO-stipendet er et unikt tilbud til alle våre medlemmer. Og alle får! 1. juni vil du finne søknadsskjemaet på «min Side», under «saker». Søknadsperioden er 1. juni – 30. august og dette gjelder utdanninger for skoleåret 2019-2020.

2.-4. september gjennomfører BFO sin årlige ATV/HTV-konferanse. I år er denne på Lillestrøm.

Er du ATV? Da tar du kontakt med din HTV og avtaler deltagelse, deretter logger du inn på «min side», finner kalenderen og melder deg på konferansen. Det blir garantert lærerikt, sosialt og mange gode diskusjoner. Ledere fra Forsvaret kommer, regionstyreledere, alle fra forhandlingsutvalget vil være der – vil du?

Har dere ønsker om kurs eller informasjon?

Send en e-post til «Rektor'n» eller til post@bfo.no så tar vi kontakt og avtaler tid og sted.

Ressursene er der – det er opp til deg å ta de i bruk.

BFO PÅ RUNDE I INDRE TROMS I UKE 11

I uke 11 gjennomførte BFO en omfattende runde i Indre Troms. Dette innebar Stridstrenbataljonen og Sambandsbataljonen på Bardufoss, 2 bataljon og Ingeniørbataljonen på Skjold, samt tilstedeværelse på Setermoen. Hensikten med denne runden var å treffe personell for å få litt innblikk i deres hverdag, samt hvilke utfordringer som rører seg i de ulike avdelingene. I tillegg fikk BFO muligheten til å orientere om status på ulike forhold som påvirker medlemmene. Dette gjaldt status på reforhandling av sentrale avtaler, samt BFOs strategi og påvirkning hva gjelder Forsvarets utvikling. BFO stilte mannsterke med nestleder Rune Rudberg, sekretariatsleder Even Mølmsaug, HTV Hæren Rune Isvik, samt HTV FOH Hans Petter Myrseth.

BFO ser viktigheten av å treffe personellet ute i avdelingene. Dette gir en veldig god situasjonsforståelse på tingenes tilstand. Det er mye positivt som skjer ute i avdelingene, men det er ingen hemmelighet om at det er en rekke utfordringer som råder. Disse utfordringene vil BFO ta med seg videre og kommunisere i de fora hvor vi utøver påvirkning.

BFO ser frem til flere runder i Indre Troms i tiden som kommer

Hans Petter Myrseth

FRITV BFO Midt-Norge

BFO ARRANGERTE MEDLEMSMØTE

OG INFORUNDE PÅ FOH OG 132 LV STASJONSGRUPPE BODØ

Torsdag 6/2 og fredag 7/2 gjennomførte BFO medlemsmøte og inforunde på FOH/Reitan, samt 132 LV stasjonsgruppe Bodø. Nestleder Rune Rudberg og Forhandlingsleder Ragnar Dahl tok turen fra Oslo for å orientere om ting i tiden, samt ny pensjonsordning. En fullsatt sal på FOH lyttet ivrig til budskapet som ble presentert, og mange gode spørsmål fra medlemmene ble besvart. I tillegg til en felles orientering hadde lokalforeningsleder BFO Reitan Bjørn Anthonson organisert individuelle pensjonssamtaler. BFOs pensjonsekspert Ragnar Dahl gjennomførte disse, og medlemmene fikk en god gjennomgang av hva den enkelte vil kunne få utbetalt i pensjon. Dette ble særdeles godt mottatt, og tilbakemeldingen var klar: «BFOs kunnskap innenfor pensjon er meget matnyttig for medlemmene»

Etter orienteringen fikk nestleder Rune Rudberg en guidet tour i fjellanlegget. Dette innebar både møte med sjef FOH, samt gode operative briefere i Operasjonssenteret og Overvåkings-senteret.

På fredagen var fokuset rettet mot 132 LV stasjonsgruppe Bodø. I hangar A inne på flystasjonen hadde lokal BFO tillitsvalgt Per-Axel Hoftun samlet over 50 ansatte. Der ble det også orientert om ting i tiden og pensjon, men

hovedfokus var status omstilling i Luftforsvaret. HTV BFO luft Lars Erik Jamtli ga de fremmøte en helhetlig og grundig gjennomgang av status i Luftforsvaret. Dette engasjerte, og mange spørsmål og meninger ble besvart og luftet. Luftforsvaret har mange utfordringer, men HTV BFO luft forsikret de fremmøte om at BFO jobber for at de ansatte skal ivaretas på en god måte. Han presiserte at dette også gjelder for 132 LV stasjonsgruppe Bodø. Han påpekte også at F-16 miljøet i Bodø bidrar til å understøtte og drifte Forsvarets mest fremtredende kampkraft. Dette skal fortsatt vedvare i mange år fremover.

Forsvaret er inne i en utfordrende tid, der mange opplever usikkerhet og frustrasjon. For BFO er det viktig at vi er ute og informerer våre medlemmer, samt får innblikk i deres situasjon.

to dager i Bodø ga oss en unik tilbakemelding på flere forhold. Dette gir oss bedre mulighet til å påvirke både politikere og beslutningstakere i Forsvaret.

Hans Petter Myrseth
FRITV BFO Midt-Norge

EN GOD BFO-DAG PÅ GP!

BFO tok onsdag til fredag i uke 5 turen til Garnison på Porsangmoen for å besøke avdelingene der etter at de var kommet godt i gang med etableringen. FLF-staben har vært i drift siden august 2018, og har understøttet med klargjøring til mottak av 2Bn/kavesk 2, som kom på plass med de første nå i januar 2019.

BFO fikk en god brief fra FLF-staben ift veien frem til dit de nå var kommet og veien videre, ift det som gjenstår med P-opptapping, EBA, støttevirksomhet, kommando og kontroll, IOC/FOC og kommende KOP-arbeid. Mye bra jobb var gjort fra HST og nedover. Men det som G-3 klart uttrykte at man må også videre brette opp ermene for det gjenstår mye frem til FOC i 2022. BFO fikk også snakket med ATS/GP som er under pågående OU-prosess, og hvilke utfordringer som må ivaretas dersom man fortsatt skal drive med tilsvarende aktivitet.

Videre fikk BFO en runde i Kavesk 2, og fikk mange gode samtaler med troppssjefer, grenaderer og sersjanter. Temaer var hvilke hovedutfordringer de så ift ivareta ståtid på GP, eksempelvis viktige velferdstilbud i garnisonen og flytilbud sørover. Andre ting var lønn, pendling og flytting ifm etableringen på GP.

BFO avsluttet dagen med infomøte i fritidsmessa og informerte om ting i tiden fra sentralt nivå og i Hæren. Alt fra LTP, IVB, OMT, beordringsomgangen og villighetsproblematikk, til Hærens virksomhetsplan med det nye fokusområdet trygghet og trivsel.

En meget god BFO-dag på GP.

Rune Isvik
HTV BFO Hæren

OMSTILLINGS- OG TARIFFBREV 2/2019

Det er krevende å reise rundt i kongeriket og få de samme kommentarene nærmest ved alle avdelinger. Presset er betydelig, incentivene forsvinner, pensjonsordningene er under press og personellet har mye mertid og ferie til gode. På omstillingssiden opplever vi at man gjør så godt man kan, men vi gjør ofte de samme feilene – rart vi ikke lærer. På tariffsiden preges situasjonen av mange arbeidsgrupper, krevende forhandlinger på diverse avtaler og forskjellig forvaltning av dokumentene.

AV FORHANDLINGSUTVALGET I BFO

FORTSATT HØY ARBEIDSBELASTNING

Belastningen er fortsatt betydelig for svært mange i Forsvaret. Det er krevende når tillitsvalgte på forskjellig nivå tar opp problemstillingen at arbeidsgiver tilsynelatende lytter og går videre. Det skal sies at arbeidsgiver iverksetter avbøtende tiltak, men disse gir tilsynelatende bare begrenset effekt, men det er ingen som spør hvorfor.

BFO hevdet ifm drøfting av Forsvarssjefens virksomhetsplan at denne mest sannsynlig var en virksomhetsplan i ressursmessig ubalanse. Selv om mange DIFer har bedre resultater enn tidligere var det i 2018 godt over 35 000 brudd på arbeidstidsbestemmelsene. Værstingen er luftforsvaret, med Sjøforsvaret og Hæren noen tusen brudd bak. Situasjonen er krevende og snart må noe skje.

INKLUDERENDE ARBEIDSLIV 2019-2022

Partene i staten har inngått en ny IA-avtale som skal virke ut 2022. Avtalen legger stor vekt på partenes felles innsats på arbeidsplassen relatert til forebyggende arbeidsmiljøarbeid og lange og gjentagende sykefravær. Saken er behandlet i FHAMU og anbefalingene til Forsvarssjef er:

- Forsvaret opprettholder ordningen med 24 egenmeldingsdager. Eget skriv sendt ut til DIFene.
- Forsvaret opprettholder rollen sentral IA-kontakt og lokale IA-kontakter i DIFene.
- Forsvaret opprettholder kontaktpunktene med fylkesvise arbeidslivsentrene, samt en hovedkontakt i Oslo
- IA-referansegruppen endrer navn til Sentralt IA-råd og blir det nye underutvalget til FHAMU. Lokalt IA-råd opprettholdes som underutvalg til AMU i DIFene
- Alle forsvarsets enheter skal, når det er hensiktsmessig, benytte kontaktpersonene i NAV arbeidslivssentra som støtte til kurs og annen oppfølgende virksomhet, etter først å ha rådført seg med interne støtteressurser (BHT ol).

EVALUERING AV HR-TRANSFORMASJON

Denne prosessen burde vært startet mye tidligere. Det har vært mye utskiftning på arbeidsgiver- og arbeidstaker siden. Like fullt er hovedinntrykket at de tillitsvalgte føler at de er involvert, men at man lokalt hadde begrenset mulighet til reell påvirkning, da man oppfattet at beslutningen allerede var tatt. Det er mange overraskende funn. Partene har ett møte igjen før sluttrapporten leveres Forsvarsstaben og vi vil i neste utgave ta for oss noen av funnene.

FORSVARETS VARSLINGSKANAL – ÅRSRAPPORT 2018

Forsvarssjefens internrevisjon er gitt ansvaret for å forvalte Forsvarets sentrale varslingskanal. Alle uansett tilsettingsforhold, militær, sivil eller menig kan melde fra om kritikkverdige forhold i etaten. Forsvarets sentrale varslingskanal mottok 103 henvendelser i 2018, hvorav 63 omhandlet kritikkverdige forhold. 55 varsler om kritikkverdige forhold har blitt behandlet og avsluttet i 2018, 27 saker er fortsatt til behandling.

BFO mener at Forsvaret ikke har avsatt tilstrekkelige med ressurser til å følge opp et stadig økende antall varslings saker. Behandlingstiden for nærmest identiske saker kan variere fra 8 uker til to år. Skjønnere ikke arbeidsgiver at dette er enormt krevende for varsler og den det varsles mot? BFO etterlyser konkrete tiltak.

Strekfjes fordi personellet jobber mer enn man kan forvente, som følge av knappe ressurser, og derfor ofte bruker for lang tid på sakene – etter vårt syn.

SENTRAL INFORMASJONS- OG SAMARBEIDSAVTALE

Nærmere ett år forsinket startet forhandlingene om en ny sentral informasjons- og samarbeidsavtale. Denne skulle vært ferdig 1.mai i fjor. Årsaken til dette er arbeidspress, mye endringer i sentrale avtaler som har krevd tid, og det faktum at avtalen godt kunne vært prolongert ut 2019 uten nevneverdige konsekvenser.

Telling av organisasjonenes medlemstall kan gi konsekvenser mht partsrettigheter for enkelte organisasjoner. Dette punktet ble utsatt til etter at partene sentralt har drøftet fordelingen av frikjøpte tillitsvalgte, men BFO signaliserte at vi ikke hadde utfordringer med å videreføre partsforholdet som i dag – tatt utgangspunkt i at avtalen har kort funksjonstid før ny skal inngås.

Avtalen er blitt bedre og gjennom dialogen ble flere forhold satt opp på restanselisten for oppfølgings saker. Arbeidstaker og arbeidsgiver er mer likestilt ved at også arbeidstakernes behov er synliggjort. Avtalen er utvidet til å omfatte FPVS i de saker FPVS opptrer på vegne av Forsvarssjef, i tillegg til at den møtefrie perioden på sommeren er utvidet til å gjelde juli måned og første uken av august.

LEGEMELDT FRAVÆR FRA ÅRLIG FYSISK TEST

Sjøforsvaret har sendt ut et skjema med krav om legeerklæring for unntatt årlig fysisk test i Forsvaret. Det står i formularet at legeerklæringen fylles ut av lege når den testpliktige av medisinske grunner ikke kan avlegge fysisk test. Det står i skjemaet at militært tilsatt personell har en plikt til å tilfredsstille fysiske minimumskrav satt til stillingen og har tilhørende krav på trening i arbeidstiden.

Her skal legen beskrive årsaken for legeerklæringen, i hvilket tidsrom man ikke kan fremstilles for fysisk test, samt rettledning til fysisk trenere og behandlere. Det står videre at ved langvarig legemeldt fritak ut over 1.mai påfølgende år vil arbeidsgiver kunne be om utvidet legeerklæring med medisinsk redegjørelse for hvorfor fysisk test ikke kan gjennomføres.

Så vidt BFO er kjent med, har dette skjema eller fremgangsmåten ikke vært drøftet med arbeidstakerorganisasjonene. Vi er usikre på det juridiske grunnlaget, sammensetting av nemd og hvilken myndighet nemden er gitt. Vi er heller ikke kjent med hvorvidt dette er behandlet i arbeidsmiljøutvalg, hvorvidt bedriftshelsetjenesten eller hovedverneombudet er involvert. BFO vil følge opp saken ovenfor Forsvarsstaben.

ENIGHET I FORHANDLINGENE OM VERKSTEDENE I FLO

De fleste er kjent med sagaen om vedlikeholdstjenesten i Forsvaret. Forsvarssjefen informerte lederne for de sentrale organisasjonene 13. desember 2018 om sin beslutning. Verkstedene i Hæren overføres til FLO pr 1.april 2019 og ingen av verkstedene skulle nedlegges i denne

perioden (frem til 2022). Samtidig informerte han organisasjonene om at innsparingskravet var økt til 354 mill kr og mye av innsparingen skulle tas i FLOs egen organisasjon. Innsparingen i luftforsvaret ble sett i sammenheng med et tett samarbeid med forsvarsindustrien, og i denne sammenheng er det AIM det er snakk om. Overraskelsen var stor da det ble kjent at Kongsberggruppen skulle kjøpe AIM.

Da partene i FLO 7/3-19 skulle forhandle inn verkstedene i FLOs organisasjon, ble det fort uenighet om hvorvidt verkstedene skulle inn i FLO Vedlikehold eller Sentral produksjonsstyring (SPS). Partene ble ikke enig og brudd oppsto.

Meklingsinstituttet i samsvar med hovedavtalens § 24 ble iverksatt og meklingsmann ble Flaggkommandør Bjørn-Erik Martinsen, nestkommanderende FST/HR. Meklingen endte opp i en løsning som alle partene kunne akseptere.

Verkstedene i Hæren blir lagt inn under FLO vedlikehold. Flytting av alle verkstedene (inklusive de som er i FLO vedlikehold i dag) til Sentral Produksjonsstyring (SPS) skjer innen 1. september 2019. Vi er godt fornøyd sier BFOs HTV i FLO Oberstløytnant Sverre Holther.

FD TAR POLITISK STYRING OVER VEDLIKEHOLDS-PROSESSEN

BFO har flere ganger gitt uttrykk for at Forsvarsstaben ikke blir informert og involvert i de prosessene som foregår i FD i saker som angår Forsvaret. Allerede da Forsvarssjefen informerte sine DIF-sjefer 14/12-18 om sin beslutning i saken om vedlikehold, hadde FD allerede inngått en intensjonsavtale om strategisk samarbeid innen luftvedlikehold med AIM uten Forsvarssjefens viten. Da FST ble kjent med dette og at avtalen inkluderte både Forsvaret og FMA, ba FST om at dette ble gitt som et oppdrag. Oppdraget kom 4/3-2019 og er svært omfattende og omfatter drift, utvikling og avhending. Mest sannsynlig vil dette innvirke på de oppdragene Forsvarssjefen ga sine DIF-sjefer 14/12-2018. Snakk om samarbeid.

BFO vil be om informasjon på neste kontaktforums møte med FD. BFO mener i tillegg må det lages et informasjonsopplegg som motvirker en stadig voksende og betydelig frustrasjon hos personellet på måten vedlikeholdsprosessen har vært gjennomført.

RE-DRØFTING AV FPH DEL G

Tillegg, presisering og skjerpede krav til dokumentasjon i forbindelse med innplassering. Dette får å sikre en bedre kvalitet i innplasseringsprosessen, samt et bedre dokumentert grunnlag for eventuell oppsigelse med bakgrunn i overtallighet.

PROSJEKT SPESIALISTEN

FD ledet prosjekt som vurderer fag- og funksjonsutdanning i Forsvaret. Delt opp i 4 delprosjekter:

- Kartlegging av hvilken fag- og funksjonsutdanning vi har, og begrepsavklaring/-harmonisering
- Kvalifikasjonsrammeverk. Se på muligheten for å formalisere utdanningen som gis, slik at dette kan akkrediteres /sertifiseres
- Læringsteknologi. Bevissthet ift bruk og muligheter
- Fag- og funksjonsutdanningen betydning ift å beholde personellet

INSTRUKS FOR PERSONELLFORVALTNINGEN

FD har startet en revisjon av instruks for personellforvaltningen i Forsvarsdepartementet og underliggende etater (forsvarssektoren), med mål om være ferdig til sommeren. Arbeidet er ledet av FD, med representanter fra FST, FPVS og FMA. Instruksen er FDs regulering av OMT, og gir ramme for personellforvaltningen og forvaltningsbestemmelsene (FPH) i Forsvaret. BFO har vært i et innledende møte med FD, og gitt innspill til revisjonsarbeidet. Her har BFO gitt både generelle og konkrete innspill til instruksen, hvor vi blant annet ber om videre rammer, slik at etatsjefene i større grad kan utforme forvaltningen. BFO er ikke kjent med hvilke

tanker FD har ift revisjonen. Strekmunn fordi vi ikke har oversikt over hva som treffer personellet i Forsvaret – enn så lenge.

FELLES RETNINGSLINJER VED TAP AV KLARERING

FD har nedsatt en sektorsammensatt arbeidsgruppe for å utarbeide felles retningslinjer og forvaltningsregler ved nedsatt eller tap av klarering.

Arbeidsgruppen skulle levert sin rapport 31.12.18, men er ennå ikke ferdig. Til tross for dette har Forsvaret nå innskerpet sin forvaltning av personell uten klarering, og har nå startet prosessen med å si opp personell uten klarering og autorisasjon.

Det vil si at personell (for mil tilsatt etter 2005) som mister sin klarering og ikke blir gitt autorisasjon til Begrenset, og som frem til nå har hatt permisjon med lønn uten arbeidsplikt («gått hjemme»), nå vil bli vurdert oppsagt med bakgrunn i kvalifikasjonsmangel.

MASTERPLAN OMT

I forbindelse med videreutvikling og fortsatt implementering av OMT, står en gjennomgang av hele stillingsstrukturen sentralt, slik at denne reflekterer Forsvarets kompetansebehov og planlagt personellstruktur. Organisasjonene har nå blitt informert om at DIFene skal skal gå gjennom stillingsmatrisen med utgangspunkt i de prinsipper som er drøftet frem mellom partene på sentralt nivå. Foreløpig plan er at stillingsmatrisen skal drøftes sentralt tentativt i løpet av mai. Strekmunn fordi vi ikke har fått innsikt i grunnlag og stillingsmatriser pr. dato.

RÅDET FOR SELVMORDSFOREBYGGENDE ARBEID

Rådet for selvmordsforebyggende arbeid i Forsvaret (RSAF) ledes av sjef Luftkrigsskolen Oberst Rune Gaustad og med solid støtte av Adelheid Skredlund og Elisabeth Næss blir møtene gjennomført på en solid måte. Alle representantene i rådet deler sine erfaringer og gir hverandre svar og refleksjonsmuligheter ift til de saker som vi behandler.

Obersten fremhever betydningen av at respektive arbeidsmiljøutvalg tar oppgavene på alvor. Dette er i seg selv forebyggende og vil bidra til et godt arbeidsmiljø. Han sa at det er en økende etterspørsel etter VIVAT-

kurset (førstehjelp ved selvmordsfare samt OPS). Rådet diskuterte flere saker fra undervisningsopplegg til mobbing og uønsket seksuell oppmerksomhet. Rådet er enige om, og har fått aksept av FST/FHAMU om at bestemmelsene skal revideres. Leder nedsatte et lite arbeidsutvalg som skulle gjennomgå dagens bestemmelser opp mot særlige endringer i lov- og avtaleverk, samt OMT.

Major Kim Svarem fra FSA avd for personssikkerhet gav en fyldig og klar informasjon om sikkerhetsklarering, herunder selve klareringsprosessen. Han sa at man

kunne miste klareringen pga rus, straff, tilknytning, økonomi osv. FSA klarer et betydelig antall personell hvert år og det er et lite mindretall som ikke får klarering. I slike tilfeller blir det gjennomført flere prosedyrer for å sikre at alle regler fulgt.

Det finnes ingen direkte retningslinjer for hvordan man skal tolke/ behandle spørsmål mht selvmord og sikkerhetsklarering. Kunnskap om at en person har selvmordstanker er i seg selv ikke nok til at man mister klareringen. Rådet diskuterte litt rundt hvordan tap av klarering ble medelt den som har mistet klareringen og rådet vil ta et initiativ ovenfor Forsvarsstaben.

SYKDOMSTEGN I FORVALTNINGEN

BFO erfarer en vesentlig økning i antall saker og enkeltsaker knyttet til lønn og tillegg.

Forsvaret har intensivert jakten på det som defineres som feilutbetalinger og urettmessig mottatte godtgjøringer. For den enkelte ansatte som får henvendelser fra Forsvaret om tilbakebetaling oppleves dette normalt som svært krevende. BFO er klare på at personellet skal få korrekt lønn og den enkelte plikter å kontrollere sin lønn hver mnd. og melde fra om eventuelle avvik og feil!

Det som det snakkes for lite om er årsakene til feilforvaltningen. Forsvaret har vært utsatt for en total omlegging og betydelig reduksjon innenfor HR området. Dette kombinert med store svakheter og mangler innenfor utdanning og opplæring til de som hver dag har ansvaret for riktig forvaltning, blir resultatet deretter. Det kan ikke være slik at den enkelte ansatte og BFO medlem skal bære alt ansvaret for en forvaltning med klare sykdomstegn!

BFO etterlyser nå en mye tydeligere strategi fra Forsvaret som arbeidsgiver på å definere årsaksforholdene til feilforvaltningen og rydde opp i disse, og ikke kun skyve alt ansvar over på den ansatte og våre medlemmer!

HUSLEIEKOMPENSASJON

Her er det fortsatt pågående krevende forhandlinger. BFOs utgangspunkt i disse forhandlingene er fortsatt at det er behov for en vellykket boligordning som er tilpasset Forsvarets beordrings- og disponeringssystem, der plikter og rettigheter må balanseres på en slik måte at personellet fortsatt velger Forsvarets som sin arbeidsplass! Etter BFOs mening er det fortsatt stor avstand mellom partene. Når det er sagt oppleves forhandlingene som konstruktive og reelle, med et felles ønske om å komme til enighet. Strekmunn fordi partene er langt fra hverandre pt.

LØNNSOPPGJØRET 2019

BFOs krav til det kommende mellomoppgjøret inneholder tre hovedelementer:

- Vi krever en reallønnsvekst for våre medlemmer.
- Vi legger til grunn at en reallønnsvekst oppnås best med en hensiktsmessig fordeling mellom generelt tillegg og lokale forhandlinger.
- Vi er tydelige på at innretningen av variable tillegg og pensjon må endres. Både for inneværende periode, men også i ny pensjonsmodell som trer i kraft fra 2020.

Dagens innretning der en vesentlig del av inntekten til våre medlemmer ikke er pensjonsgivende er en særskilt utfordring, og dermed en vesentlig del av BFOs krav. For mange av våre medlemmer utgjør pensjonsgrunnlaget i underkant av halvparten av reell inntekt, dette er en situasjon vi ikke kan fortsette å akseptere. BFO er også opptatt av en tydeliggjøring på de ulike tariffavtalene i staten og hvordan disse forvaltes i det daglige.

SKOLETILLEGG SAKEN

Forsvarsdepartementet har kommet til den konklusjon at alle saker avslås med bakgrunn i den individuelle gjennomgangen av sakene som

er gjennomført. I hovedsak er begrunnelsen at skoletillegget ikke er et individuelt avtalt tillegg, selv om tillegget fremkommer for enkelte både i arbeidsavtaler og beordringsskriv. Slik BFO vurderer tilbakemeldingen innebærer avslaget at de strenge kriterier som ble lagt til grunn for innsending av kravene, er snevret ytterligere inn i forbindelse med saksbehandlingen i FD.

Tilbakemeldingen innebærer at alle krav er gitt avslag, og ingen vil få tilbakeført skoletillegget, slik organisasjonene har fremmet krav om. Det vil være FD og Forsvaret som arbeidsgiver som skal informere den enkelte om utfallet av den saksbehandlingen FD her har gjennomført. Her er det fortsatt uklart hvordan de vil informere. Det er FDs juridiske avdeling som har gjennomført saksbehandlingen.

Ut i fra den enigheten arbeidstakerorganisasjonene hadde med FD om kriteriene for gjennomgang av den enkelte sak, er det for BFO helt uforståelig den konklusjon de her har kommet til. BFO vil nå ta en vurdering av den konklusjonen FD har kommet til og følge opp med mer informasjon når denne vurderingen er gjennomført.

UNIFORMSGODTGJØRING

BFO har siden implementeringen av OMT fremmet krav om en endring vedrørende uniformsplikt for OR 2-4 og uniformsgodtgjøring.

Bakgrunnen for våre krav har basert seg på at OR 2-4, ifølge Forsvarets personellhåndbok skal forvaltes og er underlagt det samme lov/ avtaleverk som øvrige militært tilsatte. I Kompensasjonsavtalen fra 2015 er det skille mellom befal og grenaderer ift. uniformsplikt og uniformgodtgjørelse. Det er denne avtalen Forsvaret har forholdt seg til, selv om dette skillet ble opphevet ved innføringen av OMT. Urimeligheten av å forholde seg til en avtale som på dette punktet er «foreldet» og er nå rettet opp. Du har krav på følgende:

Sjoforsvaret

OR 2-4 (T-35) får redusert sats da det ikke er et krav med messeuniform. Ved dokumentert anskaffelse av messeuniform tilstås full sats.

Luftforsvaret

Her har alle lik uniformsplikt og full godtgjørelse.

Hæren

Ulike satser for T-35 (tilsetting til 35 år) og T-60 (tilsetting til 60 år). T-35 må ikke ha mørk uniform, og får dermed redusert sats. Ved dokumentert anskaffelse av mørk uniform tilstås full sats. Iverksettingsdato settes til 1. januar 2019, men kan etterbetales fra tilsettingsdato for personell som mistet godtgjørelsen etter konvertering.

Elever GOU

Personell som har hatt et tilsettingsforhold med uniformsplikt/uniformgodtgjørelse og som har startet på GOU, mister godtgjørelsen under skoleperioden og vil få utlevert nødvendige uniform-/uniformeffekter. Selveide uniformer lagres til utdanningen er avsluttet. Iverksettingskrivet vil beskrive de omtalte forhold samt gjeldende satser.

STATUS PÅ FORSKJELLIGE TARIFFSAKER

Arbeidsgruppe lønssystem OMT etc

Gjennomgang, evaluering av lønssystem for OMT og godskrivningsregler for ansiennitet i forbindelse med ny utdanningsordning. Partene enes om konkret mandat senere.

Arbeidsgruppe sikringslønn mellom DIF'er

Utrede sikringslønn for militært personell som beordres eller disponeres mellom Forsvarets driftsenheter og etater.

Revisjon Forsvarets lønnpolicy

Arbeidet med å revidere Forsvarets lønnpolicy er igangsatt og partene har ambisjon om å slutføre arbeidet innen sommeren 2019

Arbeidsgruppe lønn gruppe 1 i PE-stillinger

Partene er enige om å nedsette en arbeidsgruppe som skal se på avlønning av gruppe 1-stillinger i PE-strukturen. Partene innkalles til oppstart innen 31.12.2018.

Lønnpolicy for ledende personell i Forsvaret

Partene er enige om at det skal etableres en lønnpolicy for ledende personell i Forsvaret jf Særavtale for ledende personell i Forsvaret. Arbeidet skal starte innen 1. februar 2019.

Lønnpolicy INTOPS

Partene er videre enige om å lage en lønnpolicy for internasjonale operasjoner, denne må utarbeides innen 1.mars 2019.

Evaluerer FPVS/Utland

Partene er enige om at det er viktig med en effektiv, korrekt og lik forvaltning av personell som tjenestegjør i utlandet. Arbeidsgiver ved FST skal iverksette en evaluering av FPVS Utland for å kartlegge om støtteelementenes praksis er i henhold til gjeldende regelverk ift intensjon, bemanning, servicnivå, lokasjoner og forvaltningspraksis. Evalueringen skal gjennomføres av Forsvarsstaben. Arbeidstaker-organisasjonene skal være representert med en representant i arbeidet og arbeidet skal være ferdig innen 1. mai 2019.

Forhandlingsutvalget ønsker alle våre lesere en riktig fin påske.

Kunnskap er makt!

REGION MIDT-NORGES REGIONS-STYREMØTE

FV: Hans Petter Myrseth (Frikjøpt Tillitsvalgt og HTV FOH), Dag Ola Lien (lokalforeningsleder Trondheim (LKSK)), Eivind Kroken (nestleder Midt), Per-Axel Hoftun (lokalforeningsleder Bodø), Patrick Sundt (regionstyreleder Midt), Frank Henneman (lokalforeningsleder Drevjemoen), Bjørn Olav S Ramberg (lokalforeningsleder Ørland)
Foto: Offisersbladet

Region Midt-Norge gjennomførte årets andre regionstyremøte 21. og 22. mars 2019. Møtet ble gjennomført i K-12 med relativt godt oppmøte fra lokalforeninger og FRITV Hans Petter Myrseth som referent og god støttespiller for regionen. Det ble diskutert saker som medlemsvekst, aktivitet, drift av regionen, lederkonferanse, erfaringer med Håndbok for tillitsvalgte og status fra den enkelte lokalforening.

I tillegg ble det gitt holdt briever fra Forhandlingsutvalget med Ragnar Dahl og Lars Omberg. Dette ga møtedeltakerne et godt faglig påfyll og oppdatert informasjon innenfor flere områder. Nestleder Rune Rudberg ga en generell status fra ledelsen i BFO.

Det var spesielt hyggelig at lokalforening Bodø igjen var representert, etter å ha vært fraværende i lang tid. Regionen har siden nyttår satt prioritet på å få noen til å overta driften av lokalforeningen i Bodø og Per-Axel Hoftun tok utfordringen med å få organisert arbeidet der. Vi håper nå at flere vil ta utfordringen og stille opp for å danne et styre i lokalforeningen. Regionen anser det som spesielt viktig å ha en lokal forankring for våre medlemmer der i årene som kommer. Region Midt har også satt fokus på å gjennomføre lokal aktivitet som skal være til glede og nytte for våre medlemmer. Det er derfor gledelig å se at dette allerede har resultert i økt aktivitetsnivå og synlighet for BFO ved flere av våre lokalforeninger. Alle medlemmer oppfordres til å fremme ønsker om aktivitet til sin lokalforeningsleder.

Patrick Sundt

Regionstyreleder Midt-Norge

EKSTRAORDINÆRT ÅRSMØTE PÅ ANDØYA

BFO Andøya avholdt ekstraordinært årsmøte torsdag 7.mars. Hanna Sesselja Mikalsen trådte av som lokalforeningsleder etter en god innsats i vervet siden 2017, for å fokusere på vervet som ATV på 133 luftving og jobben som LOIL ifm omstillingen. Årsmøtet med 19 medlemmer til stede valgte enstemmig Ole Christoffer Riis som ny lokalforeningsleder, og Celina Thorson som nytt varamedlem i styret. Ole har markert seg som en engasjert tillitsvalgt på Andøya, som har gjort en god innsats for lokallaget og medlemmene. Han har også representert lokallaget i RSM Nord-Norge, og tar fatt på vervet med stor motivasjon og tillitt fra medlemmene.

Hanna Sesselja Mikalsen
avtroppende lokalforeningsleder

BFO «UNDER28» -BRIEF PÅ ANDØYA

Torsdag 28.februar holdt Håvard Walquist, Håkon Lundberg og Jonathan Wohlenberg #U28-brif på Andøya. De unge i lokalforeningsstyret tar med seg kompetansen de har fått fra brifer om #U28 både på VBU og Høstkonferansen med seg hjem til lokalforeningen. 10 deltakere fikk både pizza og gode svar om satsningen og den nye forsikringspakken.

Hanna Sesselja Mikalsen

HOVEDAVTALEN TIL REFORHANDLING

Hovedavtalen i Staten går ut på dato 31. desember 2019. Allerede nå har YS-Stat startet arbeidet med å se på forbedringer i eksisterende avtale slik at man er godt forberedt til forhandlingene som kommer i hørt.

YS-Stat startet prosessen mot nye forhandlinger 6. februar gjennom en dagskonferanse hvor organisasjonene ble gitt mulighet til å komme med sine innledende betraktninger på områder som må beskyttes og punkter som bør forsterkes. BFO stilte med fem deltagere på konferansen.

Innledningen – etter leder Pål Arnesen sin åpning, ble gitt av daglig leder HR Norge – Even Bolstad, som ga et skråblikk på samarbeidet slik det er i dag og hvilke likheter og forskjeller det var mellom statlig sektor og andre. Bolstad ble «overfalt» i pausen etter sine betraktninger, så man kan vel si at han traff bra.

Forhandlingene til høsten kan bli tøffe. Fra arbeidsgiverrådet i Staten – hvor Forsvarssjefen er nestleder, er det signalisert flere områder hvor det ligger potensialer for tunge diskusjoner; Direktør Mari Trommald, leder av rådet, uttalte på Lillehammer i mai at «medbestemmelsen er i endring – og at den må endre seg fordi alt annet endrer seg». Samtidig ønsker de at «forhandlinger» bør tas bort som samarbeidsform. De mener at informasjon og drøftinger gir tilstrekkelig rom for samhandling. Her er samtlige organisasjoner uenige. Utsagnet om at «drøftinger er jo forhandlinger» er for så vidt rett, men når arbeidsgiver velger å benytte styringsretten både før, under og etter møtene, så viser erfaringene at dette er en samarbeidsform som ikke vil være dekkende. Men dette vil nok bli et av de punktene hvor frontene blir steile.

BFO poengterte også dette i sitt fremlegg. Vi tror på at i endringens tidsalder må noe være fastpunkter, og at de beste løsningene finnes der hvor alle parter er enige – dette skaper forpliktelser som ikke oppnås gjennom styringsrett. Samtidig er vi helt enig med arbeidsgiverrådet i at men må styrke kravet til lederinvolvering fra arbeids—giversiden. Nå er medbestemmelsen i ferd med å bli en «HR-greie» - konsekvensen er at toppleder har abdisert som part. Dette er et problem!

Våre konkrete punkter er gjengitt under;

- Videreføre medbestemmelsesinstituttet etter trepartsmodellen for samarbeidet
- Videreføre begrepet «Likeverdige parter» § 1
 - o Informasjon, drøfting og forhandling §§ 17, 18 og 19
 - o Fokus på å beholde forhandlingsretten! § 19
- Forbedre de ansattes representanters reelle medbestemmelse §§ 1 og 11
 - o Funksjoner med fullmakter må være representert på begge sider av bordet
 - o Toppleder skal involveres
 - o Styrke tillitsvalgtes rolle og rettigheter! § 1 samt Kap 7, 8 og 9
- Forsvarets begrensning ift fastlønte TV. Styrking av § 38.3
- Alternativ med lavere terskel for brudd på pliktene §§ 45 og 46

Pål Arnesen fikk mange innspill. Og det var mange punkter som var sammenfallende. Avslutningsvis oppfordret han alle til å melde inn suksesshistorier og eksempler på saker der HA ikke fungerer etter intensjonen. Dette for å underbygge de endringer og punkter som må forsvares i forhandlingene som kommer.

Dette var starten – prosessen som YS-S vil bruke inn i forhandlingene er ikke helt klarlagt, men det er sannsynlig at dette vil bli gjennomført etter samme lest som for lønnsforhandlingene.

BFO ber alle våre medlemmer som ønsker å påvirke våre innspill til leder YS Stat, kan sende konkrete forslag til endringer i Hovedavtaleteksten (ikke tilpasningsavtaleteksten) til forhandlingsleder ragnar.dahl@bfo.no

PENSJONSBRIEF PÅ ANDØYA

Ragnar Dahl tok turen opp til Andøya 6.mars for å både holde HA/TA-kurs for lokal arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene, samt holde to pensjonsbrifer åpne for alle på kvelden. Først to timer skreddersydd for de født før 1964, så to timer med skreddersydd info for de født i 1964 og senere. Totalt 25 deltakere fra de ulike arbeidstakerorganisasjonene og et par sivile. Ragnar svarte godt på alle spørsmål, og delte rikelig med sin kompetanse på pensjonsfeltet. BFO Andøya takker deg for en lang og faglig god dag med godt humør og god kompetansepåfylling!

Hanna Sesselja Mikalsen

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Sekretariatsleder	Even Mølmsaug		990 94 678		even.molmsaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Tariff	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211		dorte.odegard@bfo.no
Kommunikasjonsrådgiver	Mariell Halstensen		938 04 855		mariell.halstensen@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen			489 43 315		tore.halvorsen@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Sør-Norge	Kerstin I. Varpe Ramsjø			456 38 647		kerstin.ramsjo@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	974 11 301		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes			930 53 744		tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes			930 53 744		tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Erik Jamtli	0565-7047	75537047	922 27 058		htv-luft@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

Operatører fra Marinejegerkommandoen i rib utenfor Trondheim.
Foto Torbjørn Kjosvold.

BFO MED INFO OG PIZZA-KVELDER – INDRE TROMS

I uke 8 tok BFO runden i indre Troms, med FRITV John Strømseng, FRITV Tore Halvorsen og HTV Hæren Rune Isvik, samt vara HTV Luft Lars Anthonen, HTV luft Lars Erik Jamtli og leder BFO Jens Jahren

Tirsdagen ble turen med John, Tore og Rune lagt til Maukstadmoen på Skjold, hvor vi var tilstede for medlemmene igjennom lunsjen og med pizzakveld i befalsmessa på kvelden. Det var godt oppmøte på kvelden, hvor det ble en god dialog på de ulike temaene, som var ny LTP, dagens IVB, oppfølging av videreutvikling URE/OMT, tariffoppgjøret og sikkerhetssaker. Vi var også innom tempo og belastning i hæren ift oppdrag og ressurser og litt mer i detaljer om noen utfordringer ved beordringssystemet. Mange gode innspill ble tatt ifm ressurssetting ift oppdrag, vedlikeholdssaken og utgifter med vedlikehold av enkelte kategorier kjøretøy ble også debattert. Ift utdanningsreformen ble det også stilt spørsmål som fortsatt er ubesvart, og det er utdanning av forvaltningspersonell som nå er borte, det i tillegg til andre spørsmål om URE.

Onsdagen viet BFO til Setermoen Leir og Flyelevene på Bardufoss, med henholdsvis Hær/Sjø-gutta og Luftgutta på disse to plassene. På Setermoen ble det lunsjstand og pizzakveld, med god dialog med medlemmene på begge steder. På pizzakvelden Setermoen, ble det mest diskutert den røde tråden gjennom URE, OMT og forvaltningen av dette, slik at ståtiden blir å øke. Slik det nå fremstår ser mange at det er utfordringer på disse områdene. HTV Luft og vara HTV luft tok vare på flyelevene samme kveld på Bardufoss, med informasjon og bevertning. Vi startet med å spise pizza før vi informerte om BFO og hvordan BFO følger opp sine medlemmer.

Videre fokuserte vi på BFO ung og våre forsikringsordninger. Til slutt informerte vi om aktuelle saker i Luftforsvaret og BFOs oppfølging av flyelevene i utlandet. Engasjementet hos elevene var høyt og vi fikk mange spørsmål.

Leder BFO Jens Jahren var med torsdagen. Denne dagen var det fokus på Bardufoss, med deltagelse på avdelingssjefsmøte i Stridstrenbataljonen før lunsj og besøk til Rustad Leir med lunsjstand. Etter lunsj ble det møte med sjef 139.luftving etterfulgt av besøk til / omvisning i den nye hangaren til NH-90 (H6) som også huser 337 skv, 339 skv, vingops med mer. Gode møter for vår leder som fikk mange gode inputs ift hvordan hverdagen er i Hæren og i luftvingen som er under sterkt omstillingspress. Torsdagskvelden tok vi siste runden med pizza og drikke med luft og hærpersonell. Her fikk vi mest diskusjon og spørsmål rundt rettigheter ifm omstilling(luft/helikopter), arbeidstid (OA/Ø-veksling), underlig praksis rundt arbeidstidsavtaler(vern) og OMT-ståtid ift incentiver. BFO-ung ble også gjennomgått ift lokalforeningsaktivitet, og responsen er voksende.

Jamtli og Anthonen avsluttet uka med å ta turen til Sørreisa hvor møte med medlemmer og ledelse ble gjennomført, besøket ved 131 LV Sørreisa ble avsluttet med en lunsj stand.

BFO viser nok en gang styrke og evne for medlemmene, gjennom synlighet og dialog, med informasjon som vi kan ta med oss i møter med arbeidsgiver.

Rune Isvik
BFOs HTV Hær

BFO BESØKTE BARDUFLOSS OG SØRREISA 29. – 30. JAN 2019

BFO besøkte Bardufoss og Sørreisa i slutten av januar. Besøket besto av HTV - Hæren Rune Isvik, HTV – Luft Lars Erik Jamtli, vara HTV – Luft Lars Anthonen. I tillegg deltok Dorte Ødegård og Tore Halvorsen fra BFOs Kommunikasjonsavdeling. Vi startet med stand i spisemessa i Rusta til lunsj. Vår stand ble godt besøkt og vi fikk mange synspunkter og spørsmål på det som skjer i Forsvaret.

Etterpå hadde vi et møte med lokalt tillitsvalgte på Bardufoss.

Dagen ble avsluttet med pizzakveld på Pizzabakeren kl 1730 hvor BFO spanderte pizza og brus på deltakerne. Vi ble veldig fornøyd med over 50 deltakere på dette arrangementet hvor våre tillitsvalgte fortalte om aktuelle saker i Hæren og i Luftforsvaret samt andre aktuelle problemstillinger som omstilling, OMT etc. Deltakerne var veldig ivrig og diskusjonene varte helt frem til ca kl 2130.

Dagen etter reiste Ødegård, Anthonen og Jamtli videre til Sørreisa hvor BFO holdt elevbrief sammen med NOF. I tillegg hadde vi stand i lunsjen og BFO spanderte denne dagen lunsj på fremmøte medlemmer i messa på Sørreisa. Her var det også mange synspunkter og spørsmål, spesielt var dette tilfelle i møtet vårt med de lokalt tillitsvalgte.

Lars Erik Jamtli
BFOs HTV Luft

FU PÅ EUROPA-TURNÉ

Siste uke I januar besøkte FU fire hovedkvarter i Tyskland og Nederland. Det er like naturlig å besøke våre medlemmer i utlandet som de her hjemme. Og det er helt klart at det blir satt pris på å få oppdateringer fra hjemlandet – for alle etterlyser mer informasjon og mulighet til å få informasjon fra Forsvaret her hjemme.

Fem dager på veien ga oss muligheten til å besøke fire avdelinger. Det skulle vært fem, men i Geilenkirchen var aktiviteten så høy at det ikke var mulighet til å finne et tidspunkt som passet. Avdelingene som fikk besøk denne gangen var;

Combined Air Operations Centre (CAOC), Uedem var første stopp.

Denne CAOC'en ble opprettet i 2010, etter at man gjennom flere år restrukturerte NATOs struktur for luftkontroll. I dag jobber det ca 185 ansatte fra flere NATO-land, og de har ansvaret for alt luftrom nord for Alpene – inkludert norsk luftrom. Dette gjelder for all militær flyaktivitet 24/7.

Det er flere norske ansatte ved avdelingen, og det er planlagt en forsiktig økning i fremtiden. Blant annet har Norge forpliktet seg til å bekle OR-stillinger i fremtiden. I møte med de ansatte, var det klart at de følte seg noe «overlatt til deg selv». De etterlyser mulighet til å ha kontakt med Forsvaret hjemme – FISBASIS var ca 1,5 timers kjøring unna, de lurte på hvordan tjenesten ved CAOC'en ble vektlagt hjemme og innpasset i karriere- og tjenesteplaner og de var lite imponert over Forsvarets evne til å gjenbruke kompetansen de ervervet gjennom tjenesten i NATO. De rapporterte også om noen utfordringer med hensyn til arbeidstid. De hadde turnuslignende tjeneste som ikke ble kompensert og de hadde hjemmevakt. Som SNR sa; i fredstid bør man kunne benyttet arbeidsmiljølovens bestemmelser også i utlandet. Det er ordnede forhold, men det generelle unntaket gir ingen kompensasjon for merarbeid og tilleggsbelastning.

Fra Uedem gikk turen videre til Münster og det Tysk-Nederlandske korpset. Etter kort tur via hotellet endte kvelden opp i en koselig og tradisjonell middag.

1st (German/Netherlands) Corps er et av NATOs High Readiness Forces (land). Hovedkvarteret ligger i Münster, Tyskland. Det er et multinasjonalt hoved-

kvarter med ansatte fra 12 nasjoner. Historien startet i 1995, og fra å være et samarbeid mellom Tyskland og Nederland har dette utviklet seg til å bli et viktig hovedkvarter i NATO. Fra å være godkjent som HRF, har det videre tatt ansvar som Land Component Commander (LCC) for NATO Response Force og videreutviklet til å ha kapasitet som Joint Task Force (JTF) Headquarters Land. Dette er derfor et velegnet hovedkvarter for å tilegne seg kompetanse og erfaring som Forsvaret ikke kan tilby i Norge.

Som i Uedem var det også her utfordringer med å få informasjon hjemmefra. Imidlertid var

det største bekymringen knyttet til fremtidig arbeidsbelastning ved å være ved hovedkvarteret i fire år. 2018 var et år med svært høy aktivitet, og når man ser hvordan NATO har planlagt å benytte hovedkvarteret i fremtiden, kan 2018 bli «den nye normen». Dersom dette skjer, må man bli mer fleksibel når det gjelder muligheten til å dra hjem etter tre år – belastningen vil gå ut over balansen mellom arbeid og fritid. En balanse som i dag oppleves å være grei nok da man i stort har gode årsplaner som skaper forutsigbarhet. En annen problemstilling som til en viss grad var sammenfallende med Uedem, var arbeidstid reiser og hvordan man skal kunne skape en tilstrekkelig kompensasjon for merarbeidet som skjer. Her ble det også løftet frem utfordringene som oppsto når personell fra hovedkvarteret deltok på trening og øvelse i Norge – hvor ATF'ens og AML'ens bestemmelser trer i kraft.

Etter en avsluttende lunch, satte vi oss i bilen og kjørte til Nederland og Brunssum – hvor vi neste dag skulle besøke hovedkvarter nr 3.

Headquarters Allied Joint Force Command (HQ JFC) Brunssum har – på lik linje som for de to foregående, en

lang historisk utviklingslinje som strekker seg tilbake til andre verdenskrig. Som et resultat av endrede oppgaver og behov samt endringer i NATOs kommandostruktur, har JFC Brunssum i dag en helt vital rolle for å ivareta NATOs ulike pågående operasjoner. De utøver kommando og kontroll for NATOs oppdrag i Afghanistan (Resolute Support Mission), for operasjonen i de baltiske landene (enhanced Forward Presence), for NATOs utrykningsstyrker (NATO Response Force, de styrer NATOs integreringsprogram (NATO Force Integration Units) for å møte utfordringene i øst og i sør samt at de samarbeider med andre regionale hovedkvarterer; NATO, nasjonale hovedkvarterer, andre nasjoner som ikke er medlemmer, internasjonale organisasjoner og ikke-statlige organisasjoner.

Norge har relativt mange ansatte i Brunssum. Og det er vel tilrettelagt for kontakt hjemover. De har flere FISBASIS-maskiner som gir alle mulighet til å få informasjon, og de har sitt eget «Norwegian House» for felles samlinger samt kontorer for NOSU. Norge har også her forpliktet seg til å sende ned OR-personell. Imidlertid er det offiserer – særlig på OF-4 – nivå, som er etterspurt og som gir synlighet og gjennomslag. Det er også en viss bekymring for at OR-personell som kommer ned vil få en «nedtur» når de ser hvilke oppgaver de blir satt til å løse – for her er det en hierarkisk forståelse for OF vs OR som er annerledes enn hva som kommuniseres og (til en viss grad) praktiseres hjemme. Det er også et uttrykt ønske om at flere yngre drar ut i NATO-tjeneste – det bør ikke være slik at man drar ut for å bli pensjonist. Det er en unik sjanse til å få tjenesteerfaring som så å si er ikke-eksisterende i Norge, men som Norge absolutt har behov for. Og tjenesten ute er

både interessant, spisset mot oppdragsløsning og relativt forutsigbar med hensyn til arbeidstid og belastning (men ikke helt lik som etter norske forhold).

Oppholdet i Nederland endte opp i en middag med noen av våre medlemmer, før vi dagen etter kjørte til vårt siste stopp på turen, Ramstein og «A little piece of USA – abroad».

Allied Air Command (AIRCOM) på Ramstein Air Base i Tyskland har ansvaret for Luft og Space i NATO. Dette har vært en utvikling som for de andre, og siste reorganisering trådte i kraft i januar 2013 hvor to regionale hovedkvarter ble slått sammen til ett. Hovedkvarteret er lokalisert på en amerikansk base – I praksis et stykke USA på tysk jord. Norge har flere stillinger i hovedkvarteret.

Flere av de sakene som ble tatt opp fra de ansatte, var sammenfallende med de vi allerede hadde fått kunnskap om; flere yngre ut, gjenbruk av kompetansen som blir ervervet, arbeidstid, tilgang på informasjon hjemmefra. Vi skal ta det med hjem og gjøre noe med det!

Hele denne turen ble gjennomført på fem dager. Etter noe krøll med flyvedlikehold i Frankfurt som ga tid til ettertanke og oppsummering, er det noen fellestrekk som går igjen.

- Forsvaret må bli flinkere til å bruke stillingene ute for å bygge kompetanse vi trenger hjemme. Dette må styres via karriere- og tjenesteplaner.
- Flere unge må motiveres til å ta en beordring til NATOs hovedkvarter i Europa. Dette starter med å gi slik tjeneste anerkjennelse her hjemme. Man må vekk fra en prosess som ligner på «Fire & Forget».
- Det er mangel på informasjon der ute. Det gjelder generelt om hva Forsvaret hjemme «er opptatt av», men også tilgang på ledige stillinger her hjemme. I dag er dette kun på FISBASIS – og det er få som har tilgang til dette. Forsvaret bør vurdere å sende ut ugraderte nyhetsbrev igjen, slik at alle kan ha mulighet til å vite om hva som skjer.
- Arbeidstid er en gjenganger. Og det er FD som strengt tatt «eier ballen». Her bør de nok erkjenne at det er forskjell på å jobbe i et hovedkvarter i NATO sammenlignet med arbeid i en ambassade; for i dag er det UDs regelverk som blir benyttet som argumentasjon for våre avtaler. Men de dekker ikke de ansattes behov 100 prosent.
- Ellers var det mange som vi møtte som var fornøyde! Som en uttrykte det; «Jeg vil helst ikke høre om hvilke saker man er opptatt av hjemme – her har vi fokus på oppdraget og kun det!»

Jon Vestli

BFOs kompetanseutvikler

NYTT KAFO LOKALSTYRE VED CYBERINGENIØRSKOLEN

Cyberingeniørskolen (CIS) har nylig blitt en del av KAFO. CIS har vært en del av Befalselevenes samarbeidsorganisasjon (BESO). Etter at befalsskolene la ned som følge av utdanningsreformen ble CIS den eneste skolen igjen i organisasjonen. Det ble derfor vedtatt på BFOs høstkonferanse i 2018 at CIS skulle inn i KAFO med de andre krigsskolene. Dette er vi veldig fornøyd med da de nye avdelingene ved krigsskolen skal følge den modellen vi er vant med på CIS, kjent som FIH-modellen. Vi er også organisatorisk nå samlet under FHS sammen med krigsskolene.

KAFO landsstyret (LS) stiller krav til at alle krigsskolene skal ha et lokalt KAFO-styre. Ved å ha et lokalt styre på de respektive skolene kan KAFO LS sikre kontinuerlig arbeid. Det er et styre der studentene ved CIS kan komme med problemer, for eksempel spørsmål om egne rettigheter. Styret vil hjelpe til enten direkte med saken eller ved å finne rett person å henvende seg til.

Det første vi skal fokusere på i lokalstyret er kompetanseheving for samtlige av medlemmene. Dette gjøres via BFO-skolen. Vi får et kurs hvor vi lærer om forsikringer, lover og regler, samt øker muligheten til å gi bedre svar på spørsmål. Vi kommer til å ha stort fokus på å være synlig, planlegge aktiviteter, sosiale sammenkomster og å komme med faglige bidrag.

Tova Maalen

leder KAFOs lokalstyre ved CIS

SKIDAG I HURDAL – LUFTKAP OG KFA PÅ TUR

Tradisjonen tro ble det arrangert skidag i Hurdal tirsdag 19. mars 2019 i et fantastisk vær.

Forsvarsmateriell/Luftkapasiteter & Kampflyavdelingen inviterte alle sine ansatte til perfekte skiforhold denne dagen. Det var lagt opp til aktivitet både på bortover- og nedoverski.

I tillegg ble det arrangert slalåmkonkurranse, der en meget hard løype krevde sin kvinne og mann. Det ble øvd flittig i flere timer før konkurransen ble satt i gang. Noen knall og fall ble det, men alle tok det med godt humør og til slutt satt løypen for de fleste.

Konkurransen gikk sin gang og til alles store overraskelse gikk Richard seirende ut av herreklassen, mens Linda gjorde rent bord i dameklassen. Tilslutt ble det en uhøytidelig finale der Richard vant knepent. Premiene ble gitt av Befalens Fellesorganisasjon.

Imidlertid var det de ansatte som var den store vinneren på årets skidag. Rammene var perfekte og når Asbjørn stod for grillingen av pølser og hamburgere med rikelig tilbehør var stemningen satt for en hyggelig dag med gode kollegaer. Brus, kaffe og sjokolade bidro også til en fantastisk dag.

Denne årvisse tradisjonen er et flott avbrekk i arbeidsuken for de som har anledning til å delta.

BFO Kjeller

EN VANLIG HELG MED KAFO LANDSSTYRE

Årets landsstyre i Kadettenes fellesorganisasjon (KAFO) hadde i mars sitt andre landsstyremøte for 2019 i Bergen. Styret ble valgt frem under høstkonferansen i desember, og har i tillegg til dette hatt et oppstartsmøte i januar. På forrige møte ble det utarbeidet en tiltaksplan basert på vedtektene vi ble tildelt fra høstkonferansen. Denne jobbet vi videre med i helgen og det innledende arbeidet med disse tiltakene ble startet.

KAFO landsstyre består av tre representanter fra alle krigsskolene, men nytt av året er at Cyberingeniørskolen (CIS) også stiller med tre representanter. Tidligere har cyberingeniørene fra Jørstadmoen vært en del av Befals-elevenes samarbeidsorgan (BESO), men som følge av utdanningsreformen ble det på høstkonferansen 2018 vedtatt at BESO skulle legges ned og dermed ble CIS underlagt KAFO.

Programmet for disse møtehelgene er mer eller mindre standardisert, og arbeidet legges til dagtid lørdag og søndag. I tillegg ønsker KAFO hele tiden å heve kompetansen innad i styret ved å ha faglige innspill i regi av de ulike skolene, noe som gjøres gjennom både teoretiske og praktiske aktiviteter. Kveldene brukes til sosiale aktiviteter, hvor fredagene gjerne er mer uformelle, mens lørdagene er forbeholdt BFO-opplevelsen. Dette er en aktivitet BFO arrangerer når vi har møtehelg. Denne helgen var intet unntak!

Oppmøte fredag 1. mars var i vakten til Sjøkrigsskolen klokken 12. Hvor, eller hva vi skulle var det ingen som visste, med unntak av KAFO Sjøkrigsskolen. Ferden bar mot Haakonssvern hvor vi ble møtt av navigatørinstruktørene til skolen, i tillegg til to av deres treningsbåter; «Kvarven» og «Nordnes». Skyfri himmel og strålende sol la til rette for en nydelig dag på sjøen, dog lite representativt for været i Bergen på generell basis (ryktes det).

Cirka halvannen time senere la vi trygt til kai igjen. Seilasen i sin helhet ble utført av kadettene fra linjen Operativ marine, og gav oss et innblikk i hvordan navigatørene utdannes og hva jobben som navigatør på fartøyene inne-

bærer. Deretter fikk vi omvisning på Marinens mange fartøy. For landkrabbene som ikke har veldig god kjennskap til kapasitetene i Marinen var det stort å få gå om bord i blant annet fregatt og ubåt.

Et besøk på Haakonssvern må nødvendigvis også inkludere en omvisning på Norges antagelig beste militære treningsanlegg. Det er et svært imponerende bygg som virkelig setter standarden for hvordan militære treningsanlegg skal være. Kontrastene til treningsfasilitetene på andre leirer ble tidvis enorme.

Fredagen var generelt en dag med mange inntrykk og gav et godt innblikk i hvordan Sjøforsvaret opererer. Dagen ble avrundet med pizza og et «vennskapelig» mesterskap i «Mario Kart» hos leder av KAFO, i den grad det finnes vennskapelige mesterskap i dette.

Startskuddet for møtevirkomheten gikk klokken halv ti på lørdag, og det ble i kjent stil startet med en runde rundt bordet for å få en status på lokalstyrene på de forskjellige skolene. Etter å ha oppdatert hverandre på hvordan det sto til på skolene gikk vi i gang med det vi brukte mesteparten av helgen på, nemlig tiltaksplanen. Vi delegerte og fordelte oppgaver innad i styret slik at vi fikk startet med å jobbe mot noen av vedtakene som har blitt satt.

Saker KAFO skal jobbe med fremover er å sørge for at utdanningskontrakter til de nye kadettene kommer på plass, og at kadettene får skikkelig opplæring i lover og rettigheter som berører dem underveis i utdanningsløpet. Videre skal vi også jobbe for at kadetter som fyller skarpe vaktfunksjoner eller brukes i aktiviteter som ikke er hjemlet i utdanningsprogram lønnes deretter. Internt har vi også satt av en arbeidsgjeng som skal effektivisere kommunikasjonen innad i KAFO landsstyre. Totalt er det 19 vedtak fra høstkonferansen og alle vedtak har minst et tiltak som skal løse vedtaket direkte. Disse er nevnt som eksempler på variasjonen i sakene vi jobber med.

Etter arbeidsdagen var det neste på

agendaen en finere middag på en restaurant i Bergen sentrum og deretter en tur til Bergen kino hvor vi så den nye norske filmen Amundsen. Det er godt å vite at BFO setter pris på arbeidet som gjøres og skaper god stemning med den såkalte BFO-opplevelsen.

På søndag fortsatte vi arbeidet med sakene vi hadde utarbeidet fra tiltaksplanen. Vi fikk i tillegg en orientering om tingenes tilstand fra hovedkontoret av BFO-leder Jens Jahren. I retur fikk han en oppdatering på hva vi hadde brukt helgen på. Det er tydelig at KAFO og våre meninger om forskjellige saker er viktig for BFO. Eksempelvis fikk KAFO i oppdrag å gi tilbakemelding på hva kadettene anser som viktig for å øke ståtid på personell i Forsvaret. Dette var noe BFO hadde fått i oppdrag direkte fra Forsvarssjefen uken i forveien, og at den ballen blir spilt til KAFO så kjapt er inspirerende og med på å forsterke inntrykket om at KAFO er sentralt i BFO som helhet.

Noe av det siste vi gjorde før vi avsluttet helgen var å planlegge neste landsstyremøte som skal holdes i Trondheim i starten av april. Enkelte tiltak fra tiltaksplanen skal til dette møtet være ferdigstilt og fremlegges for resten av styret, mens andre, mer omfattende tiltak skal være påbegynt og legge grunnlaget for videre arbeid denne helgen. KAFO vil jobbe kontinuerlig med tiltakene fremover, både i landsstyret og lokalt på de forskjellige skolene.

Avslutningsvis vil vi rette en takk til BFO som tilrettelegger og muliggjør disse helgene. Det sosiale som skjer utenfor arbeidstiden i helgene er et viktig grunnlag for at vi kan gjennomføre landsstyremøtene, og det blir på mange måter «lønn for strevet». I tillegg er det en nyttig arena for å knytte bånd og bygge nettverk på tvers av skolene og etter hvert de ulike forsvarsgrenene.

Birk Beiron Raade
Styremedlem KAFO
Kull Ravn 17-20
Krigsskolen

PROFESJONELT AV 330 SKVADRON!

I forbindelse med stormen og motorhavariet på cruiseskipet Viking Sky utenfor kysten ved Stavanger, viste nok en gang 330 skvadronen både reaksjonsevne og profesjonalitet! Offshore-helikoptre deltok også under evakueringen.

Officersbladet ønsker å gi berettiget til 330 skvadron, og besetningen/crewet på SeaKing som deltok i evakueringen. Spesiell ros til fartøysjef og redningsmennene. Tankene går også til teknisk personell på 330 skvadronen, som har klart å holde disse vakre, men tilårskomne SeaKing'ene i luften alle disse årene!

Morsomt var det også at kvinnelige fartøysjefen på SeaKing'en som deltok, ble invitert på Senkveld fredagen etter, og redningsmannen som bokstavelig hang i stroppen i timesvis, ble intervjuet gjennom hele programmet «Dramet i Hustadvika» på NRK. Svært god reklame for Forsvaret/Luftforsvaret/Redningstjenesten, og ikke minst vårt dyktige personell!

Einar Holst Clausen

Løytnanten og redningsmannen på SeaKing helikoptret som heiste opp over 60 personer fra cruiseskipet Viking Sky var intervjuet på NRK programmet «Dramaet i Hustadvika».

Piloten Lt Karen Segtnan på SeaKing fra 330 skvadron var på Senkveld TV2 og fikk ros for jobben hun gjorde sammen med sin besetning.

SJEF OMSTILLINGSENHETEN MØTER NESTLEDER BFO

Oberst Kjetil Wee Pettersen tar seg tid til å møte samtlige arbeidstakerorganisasjoner i Forsvaret enkeltvis minst en gang pr år. Obersten er klar i tale og vi begynner samtalen med å gi hverandre en generell orientering om status sett fra den enkeltes ståsted.

Omstillingsenheten skal:

- Være et rådgivende organ i Forsvaret for ivaretagelse av overtallige
- Påse (kontrollere og bidra til) at håndteringen av overtallige er i henhold til regelverk, avtaler og retningslinjer.
- Instruere, veilede og ved behov bistå DIFene i ivaretagelse og oppsigelse av overtallig personell
- Utvikle «beste-praksis» prosess og hensiktsmessige verktøy for håndtering av overtallige.

Omstillingsenheten skal videre ajourholde omstillingsregnskap, koordinere nivå 2 støtte til DIF, gjennomføre karriereskiftkurs (3+2 dg), forsvarsets seniorkurs (2 dg), Forsvarets forsikrings- og pensjonsseminar (1 dg), samt bidra inn i METFOR

Vi var innom alt fra FPH del G, METFOR, utfordringer, generiske tidsplaner og krav til dokumentasjon i oppsigelsessaker. Det er hyggelig når obersten og nestleder BFO har samme virkelighetsforståelse og oppildner hverandre etterhvert som samtalen kommer inn på om-

stillingsenhetens ansvarsområder.

Han var særlig opptatt av internettsiden www.forsvaret.no/ansatt en hjemmeside som gir verdifull informasjon om regelverk og en masse andre nyttige ting ifh til omstilling, ivaretagelse, oppsigelse mv. Når han begynte å fortelle om en ny HR-linjal (tidslinjal for omstilling, var formen og innhold ganske likt den gamle dreieboka, som nå er i FisBasis.

HR-tidslinjal, FSTs forhold til METFOR-verk-

tøyet bør føre til endringer i FPH del G, selv om denne nettopp er redrøftet. FPH del G fortjener å være oppdatert, da Forsvarssjefen har sagt at alle skal følge denne ved omstillinger og endringer av forsvarsets organisasjon og struktur.

Det er hyggelig at arbeidsgiversiden tar seg tid til dette initiativet. Det er verdifullt og bidrar til økt forståelse for hverandres roller, grunnlag for økt samarbeid og medvirkning i vanskelige prosesser sier Rune Rudberg i BFO.

ÉN FELLES HØGSKOLE

NAKA, eller Nasjonalt Kadettarrangement er en av årets største begivenheter for kadetter, og om få uker sparkes den sekstiende utgaven i gang på Luftkrigsskolen. For kadetter har NAKA vært et friområde; et avbrudd i halvårsplanen der man slipper hverdagens overhengende plikter og knytter bånd til kadetter fra de andre forsvarsgrenene. NAKA har vært en plass for glede, for konkurranseinstinkt, for avdelingsfølelse, nærmest irrasjonal patriotisme og for følelser. Som sjøkrigsskolekadett kan jeg bekrefte det sistnevnte, etter at en dommerskandale i sluttminuttene av fotballturneringen kostet «admiralitetene fra Bergen» sammenlagtseieren i fjorårets versjon (- ja, vi skulle så saktens hatt VAR her også!). Igjenom 60 år har NAKA bidratt med alt dette, og mer til. Igjenom 60 år har NAKA vært krigsskolenes kanskje viktigste arena for å gjøre seg kjent med andre forsvarsgrener. Nå er det ikke lenger behov for sistnevnte.

Noe av det mest positive ved utdanningsreformen, er at kadettene nærmest tvinges til å tenke joint allerede tidlig i utdanningsløpet, uavhengig av hvilken forsvarsgren de skal gjøre karriere i. Gjennom fellesmoduler som «offiseren, staten og samfunnet» og «offiseren og krigen» på Heistadmoen og Linderud, formes de av én felles høgskole til å bli fremtidige offiserer i vårt ene felles Forsvar. Kadettene trenger ikke lenger NAKA for å bli kjent med hverken hverandre, «de andre» forsvarsgrenene eller Forsvarets overordnede oppdragsportefølje, for nå får de dette inn med «MORSMELEN»(??). Dette gjør ikke forbrødrings-arenaen NAKA uunnværlig, men det bidrar til at fokuset kan ligge andre steder, som på idrettsglede.

UTE AV SYNE, UTE AV SINN

Hva så med tiden? Vi vet alle at bismaken ved å være mye på reise, er at tiden på hjemmebane reduseres betraktelig. Det samme gjelder for de nye kadettene: tiden tilgjengelig under forsvarsgrenens egne vinger stadig blir kortere. Dette er det viktig at Forsvaret har et forhold til. Visst skal man bygge avdelingsfølelse innad i Forsvarets Høgskole, og høste fruktene av at fremtidens offiser har et bredere overblikk enn hva som er tilfelle for gjengen på dagens ordning. Dette stiller imidlertid krav om at forsvarsgrenene er nøysomme i sitt arbeid. Uavhengig av visjonen om én felles høgskole, er det fremdeles hjemmehavnen som har forvaltningsansvaret. Her må vi kunne forvente at linjeleder, ved eksempelvis Luftkrigsskolen, skal kunne gi kadettene sine utvetydige svar på når de kan planlegge med ferie - også om kadetten befinner seg på Linderud. På samme måte må vi kunne forvente at kadetter som møter på nytt tjenestested, får utdelt uniformer som viser tilknytning til egen forsvarsgren, og som ivaretar arv og tradisjon.

Festtaler til tross, kan vi ikke tillate at kongstanken om «én felles høgskole» går på akkord med tilhørigheten og kunnskapen om egen forsvarsgren. Selv om kadettløpet for flere linjer nå er redusert med et halvår og store deler av det gjenværende skal gjennomføres felles, har jeg fremdeles til gode å se det dokument som statuerer at kunnskapen om de nære tingene skal være mindre. Mitt inntrykk er snarere tvert imot at forsvarsgrenene forventer like mye av fremtidens kadetter når det er deres tur til å mønstre på... Eller, gjør de egentlig det? Var det ikke slik at offiseren ikke skal ha den samme dybdekunnskapen i fremtiden? Hvis sistnevnte er riktig, savner KAFO tydeligere beskrivelser av hva som skal være annerledes med fremtidens offiser. Hvilken del av verktykkassen til dagens kadetter, skal de nye være foruten?

KAFO er nå godt i gang med arbeidet for å kartlegge status på det ovennevnte. Det er viktig at jeg her presiserer mitt eget utsagn, og skryter av våre grønnkledde. Hæren, som riktignok startet arbeidet med ny militær ordning flere år før de andre, har kommet langt på vei i å stake opp disse skillene. Dokumenter som «Hærens sersjanter» står seg godt, og forklarer på en forholdsvis enkel måte «porteføljen» til fremtidens offiser, og hva som skal skille denne fra den til en spesialist. Statusen i Sjøforsvaret og Luftforsvaret er heller diffus. Her er det åpenbart at tingene blitt gjort i feil rekkefølge. Før Forsvaret tenkte tanken på en ny utdanningsordning, burde våre kommende spesialister og offiserers handlingsrom og forventede kunnskapsnivå ha vært skrevet i stein. Før vi skulle tenkt tanken på én felles høgskole, burde forsvarsgrenenes behov for den nye offiseren fremstått klart som blekk. Gjennomføringsplaner skulle ha vært på plass –og de burde vært tydelige, slik at krigsskolene hadde et tydelig bilde av hva slags system de skal utdanne ledere til. Det er imidlertid for sent å påpeke dette nå, og toget har gått for den første gjengen på ny ordning. Nå må vi bare håpe at svaret står med to streker under seg innen august 2019.

Eirik Østby

Leder, KAFO Landsstyre 2018-2019

HVA SKJER'A?

Med et forsvar i stadig endring kan det til tider være vanskelig å faktisk vite hva som skjer rundt om i vår fantastiske etat. For Forsvaret er en god og trygg arbeidsgiver. selv om det oftere og oftere kan virke som om lederne ikke lenger har kontroll. Men vi må huske på at rammebetingelsene for ledelsen har blitt vanskeligere i dag, med et sterkt begrenset handlingsrom.

Det er et stort politisk fokus på å kutte kostnader, noe som kanskje er litt rart når det har blitt uttalt at også vi skal opp på 2% av BNP på forsvar. Dessverre er vi kanskje blitt for komfortable med verdensbildet og tenker kanskje at vi ikke blir rammet. Alle med hus ønsker å ha en forsikring i tilfelle det skulle skje noe. Dagen det skjer noe med huset vil det være for sent å ringe forsikringsselskapet for å få hjelp. Samme vil det være med Forsvaret. Vi er nødt til å investere i personell og materiell, for skulle vi havne i uføret så vil det være for sent. Det vil være vanskelig å skaffe til veie nok materiell og personell dersom noen skulle bli angrepet i morgen.

Det kuttes og spares over alt, og da er det lite heldig at vi har flere og flere i organisasjonen som ikke har skutt på flere år. Det bunner ut i at man ikke har tid, penger, eller personell som kan gjennomføre dette på en god og sikker måte. Hvordan skal disse kunne forsvare landet når dem ikke får trent jevnlig på basisferdigheter? Vi må bruke mer tid og ressurser, slik at personellet får trent og øvet på helt enkle grunnleggende soldatferdigheter. Mange unge som er i Forsvaret idag kom inn for blant annet å kunne utøve grønn tjeneste og dette er noe jeg savner i hverdagen.

Når man snakker om å investere i personell så vil de fleste i dag tenke på lønnen og hva man får utbetalt hver måned. Dette er selvfølgelig noe man må ha fokus på, men jeg ønsker å løfte pensjonsdebatten. I dag har vi som ansatte i Forsvaret veldig mange tillegg som utgjør den totale inntekten, og store deler av disse er i dag ikke pensjongivende. Hvis jeg kunne ønsket meg en ting utav de kommende forhandlingene som kommer, så ville det vært at tilleggene ble pensjongivende. Ikke for at jeg får noe igjen for det i dag, men den dagen jeg skal gå av med pensjon. Vi har personell i dag som tjener relativt godt totalt sett, men de har et dårlig pensjonsgrunnlag. Vakt og øving er en stor del av unges arbeidshverdag idag og burde bli pensjongivende.

Håkon Lundberg

ATV vedlikeholdsskvadron 133 luftving

Nestleder BFO Andøya

BFO Andøya inntok Evenes

De tillitsvalgte i BFO Andøya dro på tokt til Evenes, understøttet av engasjerte BFO'ere på 717 skvadron og HTV Luft, for å rekognosere sitt fremtidige arbeidssted.

På dette stedet skal den nye MPA-hangaren for P-8 som skal huse både 333 skvadron og Vedlikeholds-skvadron bygges. I bakgrunnen skimtes den sivile terminalen og rullebanen.

TEKST: KRISTIN SVARE GRANRUSTEN OG
HANNA SESSELJA MIKALSEN
FOTO: JONATHAN WOHLBERG OG
SEBASTIAN IHLE

De tillitsvalgte på Andøya besluttet tidlig i januar å få til en tur til Evenes for å danne seg et ordentlig bilde av sin fremtidige arbeidsplass. ATV 133 luftving, Hanna Mikalsen, opprettet forbindelse med Oblt. Kristian Holand, prosjektleder på Evenes, og fikk avtalt et besøk 22.mars. HTV Luft, Lars Erik Jamtli, ble med på turen for å støtte de 10 tillitsvalgte fra Andøya som dro. I tillegg ble ATV på 717 skvadron kontaktet, og det ble besluttet å sende med 2 engasjerte medlemmer derfra.

Evenes skal etter planene bli en av Luftforsvarets største flystasjoner, og skal i tillegg til maritime patruljefly (MPA) blant annet romme kampflyberedskapen (QRA), en luftvernstrids-

gruppe og en omfattende baseforsvarsskvadron. Når alt er innfasert vil flystasjonen etter beregningene ha ca 550 ansatte og 300 vernepliktige.

Besøket startet med mottak i vakta av prosjektleder Holand, og lunsj på anleggs-hotellet etter innklarerer. Holand innledet så med en grundig brif om Luftforsvarets planer for re-etablering på Evenes. To andre fra prosjektgruppen, Oblt. Ivar Arne Waagen og Ssjt. Ron Åge Torbjørnsen, ble også presentert for besøket.

Holand og Waagen viste de tillitsvalgte rundt på både hovedkvarteret og befalsforlegningene, begge en oppgradering fra nåværende infrastruktur på Andøya med tanke på plass. HK vil få betydelig flere kontorplasser, bedre kommunikasjonsmuligheter og større lagrings- og pausefasiliteter for de ansatte. De nåværende mannskaps- og befalsforlegningene vil bli pusset opp, og det skal bygges ytterligere en mann-

skapsforlegning og to befalsforlegninger, med opsjon for en tredje. Det er dermed snakk om over 140 kvartér for de ansatte innenfor gjerdet. Dette er vel og bra, men som en deltager formulerte det, er det betimelig å stille spørsmål ved om det er realistisk å tro at de estimerte 550 ansatte vil fordeles på 150 pendlere og hele 400 fastboende, og om 140 kvartér egentlig vil være tilstrekkelig.

Neste post på programmet var brifer fra prosjektleder i Forsvarsbygg, Kenneth Tollefsen. Det var i forkant av besøket etterspurt en grundigere gjennomgang av boligløsninger og det såkalte VUPIKT*-bygget. Tollefsen gjennomførte derfor egen brif om disse, og innledet i tillegg med en mer overordnet brif om de ulike prosjektene FB har ansvar for på Evenes.

Personellet fra Andøya stilte mange spørsmål underveis i briefene, og engasjementet var spesielt stort rundt de foreslåtte metodene for å

EVENES FLYSTASJON

10 av 12 engasjerte
tillitsvalgte og medlemmer
fra Andøya og 717skv
foran den militære
terminalen vis-a-vis den
sivile terminalen på
Evenes flystasjon.

skaffe til veie forsvarsboliger. FB planlegger ikke å bygge noen nye forsvarsboliger, men belager seg på å leie boliger fra private aktører, benytte eksisterende forsvarsboliger i og rundt Harstad og Ramsund (denne kapasiteten er stort sett oppbrukt allerede i dag), eller at den ansatte selv anskaffer bolig. Dette ble møtt med mye skepsis. Tollefsen presiserte at de ventet på tilbakemelding fra Forsvaret på hvilke brukerbehov de skal tilpasse leieavtalene med private aktører på, eksempelvis frittstående boliger eller kjedede boliger i felt slik praksis er ved mange avdelinger i dag.

Flere var også skeptiske til om det planlegges tilstrekkelig areal til idrettsformål, med tanke på at flystasjonen dimensjoneres for hele 850 mennesker til hverdags – flere under øvelser. Skepsisen var først og fremst knyttet til arealene i selve VUPIKT-bygget, men også til treningsrom i tilknytning til MPA-bygget. MPA-bygget skal

huse over 200 ansatte og blir liggende helt for seg selv på den andre siden av flystasjonen, med lang reisevei til de felles idrettsfasilitetene på stasjonens administrative område. Tollefsen ga en solid og meget god innføring i alle byggeprosjektene som skal i gang på Evenes, og BFO setter stor pris på at FB Kampflybase tok seg tid til besøket. Det er fortsatt behov for å få avklart en del detaljspørsmål rundt arealer til styrketreningsfasiliteter og spinningssrom, samt boligkompensasjon og husleiesatser. Dette vil Prosjekt Evenes støtte med å få avklaringer på.

BFO Andøya hadde i forkant av besøket gjennomført en enkel undersøkelse blant militært tilsatte ved 133 luftving, der ansatte fra alle organisasjoner var invitert til å delta. Denne dreide seg om hvilke boalternativer de ansatte ser for seg ved Evenes, samt hvilken betydning dette har for andelen pendlere og rekrutteringen til Evenes. Omtrent 40% av luftvingens militært

tilsatte svarte på undersøkelsen. Mikalsen la fram resultatene fra denne for FB og prosjektgruppen, som begge viste stor interesse og ba om å få briefen oversendt.

Konklusjonen fra undersøkelsen er at tilgang på boliger, samt hvor og hvordan disse organiseres, påvirker hvorvidt de ansatte ønsker å bosette seg eller pendle, samt hvorvidt de overhodet ønsker å bli med til Evenes. BFO Andøya anbefaler at arbeidsgiver gjennomfører en grundigere undersøkelse blant de ansatte på 133 luftving, 717 skvadron og Luftvern bataljon, for å sikre at det finnes et tilfredsstillende antall forsvarsboliger iht. de ansattes ønsker og behov, og dermed også sikre nødvendig rekruttering til flystasjonen.

Etter briefene med FB gikk ferden videre til messebygget, som ligger tett ved forlegningene og også huser flystasjonens bar i sokkeetasjen. Flere deltagere uttalte at bygget virket å være

Detasjementet med støttepersonell foran hovedkvarteret.

Waagan viser frem plantegninger for befalsforlegning.

Forsvarsbyggs brief ble holdt på ugradert nivå.

et lovende utgangspunkt, men antydnet at de lyserosa veggene i messen kanskje bør males om, og at de pastellfargede nittittalsgardinene gjerne kan byttes ut. Prosjektgruppen kunne heldigvis berolige med at slike planer foreligger, og illustrerte renovering av hele bygget. De kunne imidlertid ikke svare på om det er tenkt noen egne samlingspunkter av typen «skvadronsbar» eller «kaffebar» ute i avdelingene, slik det er lange tradisjoner for å ha i Luftforsvaret.

Deretter kjørte følget innover på flystasjonen for å se på de ulike områdene som er tenkt tildelt luftvern og baseforsvar (inklusive kennel), samt tilgjengelige skvadronsområder, QRA-området, diverse tilgjengelige lagrings- og øvelsesfasiliteter, samt stedet hvor MPA-hangaren skal bygges.

«Jeg sitter igjen med et positivt inntrykk av Evenes etter denne dagen. Det gjenstår noen utfordringer, men jeg tror dette kommer til å bli bra, og gleder meg til fortsettelsen. Det blir dessuten godt å komme til nye, flotte bygg og ny infrastruktur etterhvert!» sier lokalforen-

ingsleder i BFO Andøya, Ole Riis. Mats og Daniel fra 717 bifaller dette, og legger til «Det var langt større enn jeg hadde trodd. Jeg hadde ikke forventet at det skulle være så mye her, men jeg har blitt positivt overrasket. Mye infrastruktur er jo på plass allerede, selv om det meste har stått ubrukt en stund og må pusses opp litt før det kan tas i bruk igjen».

«Det er veldig godt å kunne komme hit, vises rundt og danne seg sitt eget inntrykk. Inntrykket jeg har dannet meg er positivt, og jeg opplever også prosjektgruppen som veldig åpen og innstilt på samarbeid og innspill fra brukernivået,» mener Celina fra BFO Andøya. Kristin sier seg enig i dette, men legger til at hun håper man bygger stort nok når man først er i gang, slik at man ikke finner ut i etterkant at man har dimensjonert for lite.

ATV Mikalsen konkluderte med at noe av det mest positive ved besøket var at deltakerne fikk informasjon og muligheten til å danne seg et inntrykk. Dette er noe de fleste ansatte som er berørt av denne omstillingsprosessen mangler.

«Tilgjengelig areal og flyoperative flater er mindre enn på Andøya, det blir en begrensning man må være bevisst i planleggingsfaser og under øvelser.» HTV Jamtli var imponert over deltakernes initiativ og innspill under besøket, og engasjementet som har ført til turen. «Dette er en flott gjeng kolleger. Jeg er imponert over deltakernes positivitet, og glad for at de er så villige til å bidra konstruktivt til utviklingen på Evenes.»

Fremtiden kan se lys ut for den kommende 133 luftving Evenes, men det fordrer at arbeidsgiver gjør en betydelig større innsats på inkludering, rekruttering og informasjon til de ansatte i målgruppen, og sikrer at EBA som utvikles og bygges er tilstrekkelig for å betjene flystasjonens operative behov i freds- og krigstid.

*Felles bygg for Velferd, Utdanning, Prest, Idrett, Kantine og Transport (VUPIKT)

Supertermos!

Under VM på ski i Seefeld, hadde jeg med meg en 1,3 liters «mat» termos fra Stanley.

Den viste seg å være like god til å holde wienerpølsene varme, som til å gi oss varm Glühwein hele dagen på skistadion! Helt utrolig hvordan den holdt på varmen. Takk til Stanley.

De største termosene skal visst nok holde på varmen i opptil 32 timer.

Einar Holst Clausen

Strålende Festkonsert i Oslo Konserthus

Forsvarsministerens årlige Festkonsert i Oslo Konserthus hadde også denne søndagen i år musikkfremførelse på øverste hylle! Den Kgl. Marines Musikkorps under dirigent og fagdirektør Bjarte Engeset, fremførte moderne og tradisjonelle perler med stor dyktighet og innlevelse. Flere solister utmerket seg.

Konferansier var den profesjonelle og morsomme Herborg Kråkevik. Takk til musikkinspektøren i Forsvaret, Arnstein Lund for invitasjonen og den flotte opplevelsen.

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

«Northern Wind» storøvelse i Sverige – Brigade Nord deltar

I mars gjennomførte Sverige sin store vinterøvelse i Norrbotten. Men i år med deltagelse fra Brigade Nord med over 5.000 soldater og befalingsmenn/kvinner, inklusive underlagte avdelinger, i tillegg deltok Finland med en styrke på 1.500, samt mindre styrker fra både USA og Storbritannia. Dette ble den største vinterøvelsen i Norden i 2019, med til sammen 10.000 soldater og befalingsmenn/kvinner.

Norge, Sverige og Finland lever med det samme trusselbilde fra et stadig mer selvhevdende Russland. Vi har samme kultur og noenlunde samme topografi. Dessuten har det nordiske samarbeidet de siste årene blitt intensivert innenfor NORDEFCO. Et slik samarbeid er ikke en nyskapning, for i flere år har norske, svenske og finske jagerfly øvet sammen under blant andre øvelser i Nord-områdene, som ACE (Arctic Challenge Exercise).

Offisersbladet hadde dessverre ikke anledning til å være til stede under «Northern Wind» i Sverige, men kommer tilbake med erfaringer og tilbakemeldinger når øvelsen er avviklet og erfarings-oppsummering er gjort i Brigade Nord.

Einar Holst Clausen

Ukraina har kjøpt over 100 oppgraderte T-64 siden 2018

Det er Kharkiv Armour Plant i Russland som har levert de oppgraderte stridsvognene. Kanskje litt merkelig med tanke på den konflikten Ukraina og Russland har gående?

De nye T-64 vognene har fått nye termiske siktemidler, sikker digital kommunikasjon, satellitt-navigasjon fra Orizon integrert i det digitale operasjons-systemet, i tillegg til «night vision», og ytterligere beskyttelse.

Einar Holst Clausen

Pensjon

Det skjer lite på pensjonsfronten ak

I forrige utgave behandlet vi avtalen for 1963-kullet som sikrer at dette årskullet beholder dagens brutto-ordning frem til fylte 67 år. Vi gjenga den tidsplanen staten og hovedsammenslutningene har lagt for utviklingen av offentlig tjenstepensjon og vi redegjorde for de innspill BFO ga til YS Stat ifm høring på ny offentlig tjenstepensjon.

Det meste av plassen i siste utgave omhandlet pensjon for årskullene 1962 og tidligere. Det vi har beskrevet i den utgaven, har dannet grunnlaget for det vi i forhandlingsutvalget har gjort, ifh til å utvikle en pensjonskalkulator for de med særalderspensjon.

AV FORHANDLINGSLEDERNE GRETHE BERGERSEN OG RAGNAR DAHL

Det er litt artig å kunne hevde, at BFO som den eneste arbeidstakerorganisasjonen, har utviklet en pensjonskalkulator for særalderspensjonister. Saksbehandlingstiden har gått ned fra 3-4 timer til godt under 30 minutter. Har vi alle data, kan vi regne ut pensjon for disse årskullene på 10-15 minutter.

Vi skal innrømme at vi har litt dårlig samvittighet for de som venter på svar (noen fra februar), men vi prioriterte verktøyet for å kunne klare flere beregninger ved bruk av mindre tid. Beregningsprioriteten på avdeling er først FOH (har startet), dernest Andøya og så alle de som daglig kommer inn. Vi behandler normalt 2 beregninger pr dag. Dette gjelder pensjonsberegninger for de som er født før 1964.

Etter hvert vil kalkulatoren bli lagt inn på bfo.no, slik at medlemmene kan gå inn på sin side og beregne sin egen pensjon. De vil få forklart hva de selv må hente inn av data.

I denne utgaven tar vi for oss det faktum at alle som er født i (1963) 1964 og senere, blir pensjonsmessig sagt opp, for deretter å gå over på påslagsmodellen. I tillegg beskriver vi hvordan vi ser for oss hvordan pensjonen blir for de yngre årskullene, men la det være sagt:

Ingen kan regne ut eksakt pensjon for yngre årskull før høstens forhandlinger om særalderspensjon er ferdigstilt.

Avslutningsvis vil vi ta for oss arbeidsgruppens rapport etter møtene mellom hovedsammen-slutningene og KMD. Denne rapporten danner utgangspunktet for vårens mellomoppgjør.

1963-KULLETT ER UNNTATT NY PÅSLAGSMODELL

Pensjonsavtalen fra 15. desember 2018 sier at 1963-kullet skal fortsette på dagens bruttoordning frem til de fyller 67 år. Dette var en absolutt nødvendighet, da departementet var på hæla, ifh til å kunne fremlegge den nye ordningen for Stortinget våren 2019. Enkelt sagt vil dette årskullet fortsatt være garantert 66 % før levealdersjustering, opptjeningstiden er fortsatt 30 års og de går ikke over på påslagsmodellen fra 1.1.2020

Når det gjelder fleksibel alderspensjon (folketrygden) fra fylte 62 år vil dette bli beregnet ifh til pensjonsbeholdningen - delt på delingstallet i NAV på uttakstidspunktet. BFO er i stand til å beregne pensjon for dette årskullet, inkludert det nye regelverket for samordning. Dette årskullet må vi beregne vi manuelt.

Vi vil utvikle en pensjonskalkulator også for dette årskullet i løpet av ikke altfor lang tid. Kalkulatoren vil bli lagt inn på BFOs hjemmesider tilsvarende over og du selv foreta beregningene dine selv. Vår oppgave blir da mer medlemspleie og personlig oppfølging enn faktiske beregninger.

31. DESEMBER 2019 BLIR DINE RETTIGHETER OMREGNET

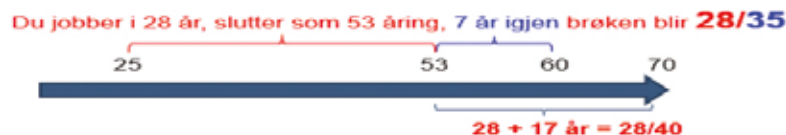
Pensjonsavtalen fra 3.mars 2018, sier i klartekst at alle som er født i 1963 og senere blir pensjonsmessig sagt opp, dvs de får en oppsatt pensjon, for deretter å gå over på ny modell (påslagsmodellen). Nå er 1963-kullet unntatt jf. punktet ovenfor, men det gjelder for alle senere årskull.

Dette høres dramatisk ut, men er den eneste måten å gå over fra brutto pensjon (66 %) til påslagsmodellen (opptjening pr mnd/år) uten at noen skal tape på innføring av ny ordning. Partene vil fremforhandle egne regler for de forskjellige årskull helt frem til forholdet mellom ung og gammel ikke lenger har innvirkning på pensjonsnivået ved fylte 67 år.

OPPSATT PENSJON

Dersom du slutter i Forsvaret endres opptjeningstiden ifh til maks pensjonsopptjening. I dagens bruttordning er opptjeningstiden minimum 30 år og maksimum 40 år. Dette har blitt oppfattet av mange som at den nye tiden er 40 år – det er feil. Figuren nedenfor beskriver faktum. Nå sier lovgivningen at aldersgrensen er 70 år, men BFO forholder seg til det faktum at vi har en lovmessig plikt til å fratre fra fylte 60 år.

Dersom det ikke hadde vært slik ville alle på særaldersgrense bli pensjonstapere i særklasse, med mindre dette blir innarbeidet i nye pensjonsformler. BFO mener å ha belegg for å påstå at vår tilnærming er den mest korrekte. Figuren viser konsekvenser dersom regjeringens definisjon, kontra det faktum at vi har en lovpålagt aldersgrense, blir lagt til grunn.

Eksempel lønn kr 600 000.- med 28 års opptjening, blir en oppsatt pensjon på kr 480 000.- Denne pensjonen kan du ta ut fleksibelt fra fylte 62 år, og vil bli levealdersjustert ved at pensjonen blir delt på delingstallet (justeringstall) i folketrygden. Dersom vi skulle lagt regjeringens forklaring til grunn med en aldersgrense på 70 år, blir regnstykke kr 420 000.-

Pensjonsmessig betyr dette med vår tolkning at du vil få kr 480 000 : 20.35 = 23 587.- pr måned. Bruker man 70 år som grense blir resultatet kr 420 000 :

kurat nå – det er stille før stormen

20.35 = kr 20 639.-måned. BFOs påstand er at dersom regjeringen legger 70 år til grunn må differansen innarbeides i de nye pensjonsreglene.

Uttaket av bruttopensjonen kan gjøres i tillegg til fleksibelt uttak av folketrygden. Gjør man det blir det fryktelig lite igjen å leve av når du fyller 67 år. Det ligger derfor en del begrensning i systemet, slik at ingen trenger å leve på sosialstønad fra fylte 67 år.

PÅSLAGSMODELLEN FRA 1. JANUAR 2020

Det går frem av avtalen fra 3.mars 2018 at dagens brutto-ordning med 66 % garanti skal erstattes av en påslagsordning. Ordningen innføres fra 2020 for ansatte som er født i 1963 og sener. En egen avtale inngått i desember 2018 sier at 1963-kullet fortsetter på brutto-ordningen. Følgende regler legges til grunn:

- Alle år i jobb fram til 75 år skal gi pensjonsopptjening
- Alderspension (tjenestepensjon) skal tjenes opp med en 5.7 % av pensjonsgrunnlaget opp til 12 G (kr 1 162 596.-) og i tillegg 18.1 % av inntekt mellom 7.1 G til 12 G (Fra kr 687 869.- til kr 1 162 596.-)
- Pensjonsopptjeningen akkumuleres i en pensjonsbeholdning, som i opptjeningsperioden skal reguleres med lønnsveksten i samfunnet.
- Alderspensionen skal kunne tas ut fleksibelt fra 62 til 75 år og skal kunne kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen blir avkortet.
- Ved uttak av alderspension beregnes årlig alderspension ved at pensjonsbeholdningen divideres med folketrygdens delingstall (blir levealdersjustert fra uttakstidspunktet)
- Alderspension fra tjenestepensjonsordningen skal reguleres på samme måte som alderspension i folketrygden
- De som har minst ett års samlet tjenestetid, får en oppsatt rett til alderspension fra påslagsordningen (dvs gjelder fra 2020)
- Grunnlaget for opptjeningen som utfør i påslagsmodellene skal være den inntekten de hadde da de ble uføre
- Uføre skal gå over på alderspension ved samme alder som i folketrygden (67 år). (Stortinget har ikke tatt stilling til om uføre skal levealdersjusteres).

Pensjon fra påslagsordningen omtales heretter som påslagspensjon.

PENSJONSGRUNNLAGET

Det er ikke avtalt å endre definisjonen av pensjonsgrunnlaget og departementet legger til grunn at pensjonsgrunnlaget er den faste arbeidsinntekten i det arbeidsforholdet som gir rett til medlemskapet i SPK (dvs hovedlønn + faste avtalte variable pensjongivende tillegg begrenset oppad til kr 66 000.-. Dette blir en del av vårens mellomoppgjør – se lengre bak.

OPPTJENING I PÅSLAGSORDNINGEN

Det er mange muligheter mht deltidsstillinger, flere stillinger, stillinger i privat og offentlig sektor mv. I denne utgaven tar vi utgangspunkt i en offiser som har 100 % stilling og opptjener pensjon fortløpende. Da vil lønnsendringer som følge av lønnsoppgjør og lønnsendring som følge av bytte av stilling (gitt endret lønn) mv fullt ut bli ivaretatt. Likeså dersom man slutter i kalender året.

Eksempel opptjening i påslagsmodellen

Folketrygdens grunnbeløp (G) er kr 96 883.- frem til 30/4 2019. Vi får 3.3 % lønnsøkning og grunnbeløp fra 1/5 blir derved kr 100 080.-

La oss si at en person har et pensjonsgrunnlag på 680 119.- i perioden januar -mars, omgjort til G blir dette (kr 680 119 : 96 883= 7.02 G. Han skifter stilling i april og ny lønn blir 779 908 kr, omgjort som over blir hans lønn i G 8,05 Fra 1.mai øker grunnbeløpet, mens lønnen er den samme, derved går årslønn i G ned (normalt vil jo også årslønnen øke, men bare for å forklare prinsippet).

Beregningen linje januar-mars (opptjeningsprosent 5.7 %):

kr 96 883.- x (7.02 (årslønn omgjort til G) x 0.057 (5.7 % omgjort) / 12 = mnd opptjening.

Beregning linje april (opptjeningsprosent 5.7 % og i tillegg 18.1 % fra 7.1 G-12, byttet jobb) Kr 96 883.- x (8.05 (Ny årslønn i G fordi lønnen økte) x 0.057 (5.7 % omgjort) + (8.05 – 7.1 G)(fordi du opptjener ikke 18.1 % de første 7.1 G) x 0.181 (18.1 %) / 12 = mnd opptjening.

Beregning mai-des, som over men grunnbeløpet har endret seg.

Månedlig opptjening i påslagsmodellen

Måned	Årslønn i kroner	Årslønn målt i G	Beregning av månedlig opptjening	Månedlig opptjening
Januar	680000	7,02	$96883 \times (7,02 \times 0,057) / 12$	3 230
Februar	680000	7,02	$96883 \times (7,02 \times 0,057) / 12$	3 230
Mars	680000	7,02	$96883 \times (7,02 \times 0,057) / 12$	3 230
April	780000	8,05	$96883 \times (8,05 \times 0,057 + (8,05 - 7,1) \times 0,181) / 12$	5 095
Mai	780000	7,79	$100\ 080 \times (7,79 \times 0,057 + (7,79 - 7,1) \times 0,181) / 12$	4 752
Juni	780000	7,79	$100\ 080 \times (7,79 \times 0,057 + (7,79 - 7,1) \times 0,181) / 12$	4 752
Juli	780000	7,79	$100\ 080 \times (7,79 \times 0,057 + (7,79 - 7,1) \times 0,181) / 12$	4 752
August	780000	7,79	$100\ 080 \times (7,79 \times 0,057 + (7,79 - 7,1) \times 0,181) / 12$	4 752
september	780000	7,79	$100\ 080 \times (7,79 \times 0,057 + (7,79 - 7,1) \times 0,181) / 12$	4 752
Oktober	780000	7,79	$100\ 080 \times (7,79 \times 0,057 + (7,79 - 7,1) \times 0,181) / 12$	4 752
November	780000	7,79	$100\ 080 \times (7,79 \times 0,057 + (7,79 - 7,1) \times 0,181) / 12$	4 752
Desember	780000	7,79	$100\ 080 \times (7,79 \times 0,057 + (7,79 - 7,1) \times 0,181) / 12$	4 752

PENSJONSGRUNNLAG VED PERMISJON

Ansatte i staten kan ha permisjon iht permisjonsavtalen og da vil du opptjene påslagspensjon ved at pensjonsgrunnlaget for stillingen legges inn i tabellen over som om du var i jobb. Det er kun permisjoner iht permisjonsavtalen, som gir slik opptjening. Skal du f.eks være medflytter til statsansatt ektefelle må du søke permisjon med den spesielle koden i permisjonsavtalen, hvis ikke så får du ingen pensjonsopptjening det året.

NY SÆRALDERSPENSJON – TANKER I TIDEN

Dere vet at det kommer et mellomoppgjør som starter opp om kort tid (april/mai), her blir ett av temaene hva som skal være pensjongivende av faste variable tillegg og lønn. Hovedsammenslutningene er samstemte i sine krav all inntekt skal være pensjongivende i SPK.

Senere på høsten starter forhandlinger om særalderspensjon og disse skal

være ferdig hhv 1. oktober og 1. november. /I oktober skal formlene for forskjellige årskull være ferdig og 1.november skal de kort og langsiktige overgangsreglene være ferdig).

Nedenfor gir vi en beskrivelse av en mulig løsning mht særalderspensjon. Selv om dette er våre tanker, så har vi hentet informasjon fra forskjellig grunnlagsmateriale inklusive rapporter fra Forsvarets forskningsinstitutt. Utfallet av forhandlingene kan bli helt fra å videreføre dagens brutto ordning, ulike regler og opptjening i de forskjellige årskull, overgang til AFP osv. Vi tar utgangspunkt i pensjonsavtalen, samt noe som er antydnet i FFI-rapporter til FD, om mulige løsninger.

Figuren nedenfor beskriver den løsningen som er valgt for sivilt personell som har en aldersgrense ut over en særaldersgrense. Vi har lagt på en rad som heter særalderskomponent og husk ingenting er klart før forhandlingene er gjennomført senhøstes i år.

Den røde raden er folketrygden med alleårsoptjening (fra 13 til 75 år) og hvor du sparer opp 18.1 % av all skattbar inntekt begrenset oppad til 7.1 G (kr 687 869.-). Tjener du akkurat 7.1 G vil 18.1 % av denne summen (kr 124 504.-) gå inn på din pensjonsbeholdning. Pensjonsbeholdningen vil bli lønnsregulert som vanlig inntekt så lenge du ikke tar ut fleksibel alderspensjon. Denne pensjonen kan du ta ut fleksibel fra fylte 62 år (gitt at du har et minimumsnivå ved fylte 67 år).

Den blå raden er tjenstepensjonen. Her opparbeider du deg pensjon som vist i eksemplet ved opptjening i påslagsmodellen. Opptjeningen her er kun fra den inntekten som gir deg rett til medlemskap i SPK, dvs hovedlønn + evt faste avtalte pensjonsgivende tillegg, begrenset oppad til kr 66 000.-

Den hvite raden er den avtalefestede pensjonen som de med AFP får. La oss si at vi også får denne komponenten, uansett kan ikke særalderspensjonen komme dårligere ut enn de med AFP. Pensjonsopptjening i denne raden er fra all inntekt du betaler skatt av begrenset oppad til 7.1 G for inntekt opptjent i alderen 13 til 61 år. Dvs at en som har en inntekt på 450 000.- og ATF-tillegg på kr 237 869.- vil bygge opp en pensjonsbeholdning tilsvarende det vi har skrevet for tjenstepensjon. Denne pensjonsbeholdningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden og tjenstepensjons-ordningen.

Den gule raden beskriver en særalderskomponent for å sikre at en med samme pensjonsgrunnlag og lønn for øvrig med aldersgrense 70 år og en som har særaldersgrense 60 år, skal komme likt ut ved fylte 67 år. Kort sagt, den som har særaldersgrense 65 år kan ha noe lavere særalderskomponent fordi han jobber lengre, enn med 63 års grense må ha en høyere opptjening for å komme likt ut med han som har særaldersgrense 65 år. Tilsvarende høyere for en med særaldersgrense 60 år.

LEVEALDERSJUSTERING VED FYLTE 67 ÅR

De beholdningene som tas ut før 67 år vil bli levealdersjustert på uttakstidspunktet og det vil bli gjort en midlertidig samordning. De som går av på særaldersgrense vil få kompensert pensjonsgrunnlaget sitt for den lov-pålagte underreguleringen fra uttakstidspunktet til 67 år. Vi vil i neste utgave av Offisersbladet gi typeeksempler slik at dere kan få et inntrykk av mulige løsninger.

MELLOMOPPGJØRET 2019

I forbindelse med lønnsoppgjøret 2018 var partene enige om å nedsette

en arbeidsgruppe med mandat om «å vurdere hvilken lønn, herunder faste og variable tillegg som skal inngå i pensjonsopptjening/pensjonsgrunnlaget for ansatte i staten.» Hovedsammenslutningene er klare på at man ikke har besvart ut mandatet, hovedsakelig fordi departementet ikke ønsket det.

22. mars ble sluttrapporten om pensjonsgivende tillegg i staten offentliggjort. Rapporten er resultatet fra arbeidet en partssammensatt gruppe. BFO, har vært direkterepresentert via YS- stat i arbeidsmøtene. Rapporten er svært viktig, da den danner grunnlaget for de videre forhandlingene om det man skal leve av som fremtidig pensjonist.

Rapporten gir et klart bilde av at vi i Forsvaret har en overvekt av tillegg (faste/variable) som en del av vår inntekt. Veldig mye av denne inntekten er ikke pensjonsgivende i Statens pensjonskasse, og dette gjør at mange opplever en drastisk inntektsnedgang når vi er nødt til å gå av på særaldersgrense 60 år.

Se kopi av tabell fra arbeidsgruppens rapport nedenfor. Denne viser at Forsvaret er den desidert største pensjonstaperen i offentlig sektor. Man trenger ikke å være rakettforsker for å forstå at det, tallenes tale er klare. Henger vi på at vi betaler 8.2 % folketrygdavgift av all inntekt, men får bare pensjonsuttelling for inntekt opp til 7.1 G, er dette ytterligere en urimelighet som burde vært rettet opp - men det er utenfor de forhandlingene som skjer i mellomoppgjøret.

5.2. Sumtall og andeler for fastlønn², samt de faste- og variable tilleggene

Tabell 5.1 Nøkkeltall for de ansattes lønn i staten (tall i millioner kroner)

	Fast lønn	Faste tillegg			Variable tillegg			Pensjonsgr 6400-66000	Overtid	Pensjonist
		SUM	m/p	u/p	SUM	m/p	u/p			
Resten	20 482	159	126	33	470	111	358	75	377	30
Bufetat	1 921	35	24	11	325	300	26	178	59	0
Forsvaret	7 695	468	322	146	2 385	66	2 318	46	82	-
Kriminal	2 133	10	9	1	373	358	16	222	55	10
Politi	8 929	569	553	15	847	627	220	483	442	41
Toll- og avgiftsdir.	747	9	9	0	57	45	12	38	13	-
UD (inkl. utenriktstj.)	1 063	62	7	55	168	3	165	2	28	1
Deler av UH-sektor	7 109	53	47	6	259	141	118	112	80	24
SUM	50 079	1 365	1 096	268	4 884	1 650	3 233	1 156	1 136	106

Årets mellomoppgjør er i startgropen, og BFO har store forventninger om at det nå må gjøres noe med de begrensninger som ligger i Hovedtariffavtalens vedlegg 4, samt at også Forsvaret innser at flere av de tilleggene forsvarsansatte tilkommer under daglig aktivitet gjøres pensjonsgivende. Denne gangen er de 4 store hovedsammenslutningene enige om at det må gjøres noe på dette området og vi venter spent på hva som kommer ut av årets mellomoppgjør. Ønsker du å se rapporten – gå inn på bfo.no og les våre kommentarer og rapporten der.

Grethe og Ragnar ønsker alle våre lesere en riktig fin påske!

Visste du at

Forsvarets Personellservice

har mange gode medlemsfordeler?

For mer informasjon se vår hjemmeside

www.fp.no

tlf: 21 07 57 00, e-post: fp@fp.no.

- ♦ God sparerente
- ♦ Forsikringer
- ♦ Nettbank
- ♦ Lån
- ♦ Kontokreditt
- ♦ Uniforms-kreditt

53 øre rabatt på
drivstoff hos Esso

Introduksjon av U.S. Army's 5. generasjons «Future Killer Weapons of War»

U.S. Army våpeningeniører forsøker å øke rekkevidden til M777A2 155 mm ut til 70 kilometer, en forandring som ville doble effekten fra denne haubitsen.
Foto: U.S. Army

26. desember 2018 - Sikorsky, et Lockheed Martin-selskap og Boeing, viste fram SB-1 DEFIANT helikopteret som selskapene har utviklet for «U.S. Army's Joint Multi-Role technology demonstrator program.» Første flyging vil bli utført tidlig i 2019. SB-1 DEFIANT er designet for å fly to ganger hastigheten og rekkevidden til dagens konvensjonelle helikoptre og tilbyr avansert smidighet og manøvrer evne. Det vil bidra til å være et eksempel på neste generasjon militære helikoptre. Data fra SB-1 DEFIANT vil hjelpe U.S. Army til å utvikle kravspesifikasjoner til nye fler rolle helikopter som forventes å bli tatt i bruk tidlig på 2030-tallet.
<https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=q1KG4v36PQ8>
Foto: Boeing

WALTER CHRISTIAN HÅLAND

Den amerikanske hæren (U.S. Army) har allerede en rekke imponerende våpen. Men nå som U.S. Army forbereder seg på potensielle konflikter mot høyteknologiske russiske- og kinesiske styrker, arbeider U.S. Army med en rekke nye systemer som spenner seg fra stridsvogner til missiler. Resultatet blir en gradvis reduksjon av de kjente våpnene som ble født under den kalde krigen, eksempelvis Abrams stridsvogner og Apache angrepshelikoptre, som symboliserer Amerikas arsenal. På deres plass vil det komme en ny generasjon våpen. Med rikelig luftstøtte fra U.S. Air Force, har feltartilleriet til U.S. Army ikke spilt den store rollen. Faktum er at flystøtte ikke kan gjennomføres under alle værforhold, i motsetning til ildstøtte fra feltartilleri, som kan gis under alle værforhold.

Feltartilleriet til U.S. Army har ikke den rekkevidden som Russlands nye haubits-systemer har. I stedet for M109A6 Paladin 155 mm selvdrevet haubits, som har en rekkevidde ut til ca. 32 km, skriver U.S. Army at fra et taktisk ildstøtteperspektiv går U.S. Army gjennom en to-trinns oppgradering av den nåværende Paladin, M109A7, som har et nytt chassis. Det neste trinnet som kalles «extended-range cannon artillery» kommer veldig raskt. De har allerede skutt en granat med det nye lange kanonrøret som mer enn doblet rekkevidden sammenlignet med nåværende M109A7. På det operasjonelle nivået, jobber U.S. Army med en «Precision Strike Missile», som vil ha en rekkevidde på ca. 499 kilometer. Det nåværende artillerimissilet har en rekkevidde på 350 kilometer. I tillegg jobbes det med strategisk hypersonisk missil.

Uansett hva de eksakte rekkeviddene vil være, er det sannsynlig at U.S. Army vil ta i bruk artillerisystemer som kan nå hundrevis av kilometer, og som utvider den dødelige sonen der fiendens tropper må operere. Utvikling av langtrekkende artilleri presisjonsild-teknologi (Long Range Precision Fires - LRPF) har derfor høyeste prioritet for U.S. Army.

LANGTREKKENDE ARTILLERI OG HYPERSONISKE MISSILER

Hensikten med LRPF-missilet er å virke med nøytraliserende, nedholdene og ødeleggende virkning mot mål ved hjelp av rakett-leverte indirekte presisjonsild. LRPF gir feltartillerienheter et system med lang rekkevidde-kapasitet, samtidig som de støtter brigade, divisjon, korps, hær, teater, felles- og koalisjons styrker og Marine Corps.

Den russiske Uran-9 UCGV (Unmanned Combat Ground Vehicle) er utstyrt med et bredt utvalg av fjernstyrte sensormoduler som laser advarselssystem og elektrooptiske og termiske bildekameraer. Ildkontrollsystemet om bord består av automatiske målvarslings-, identifikasjons- og målfølgings anordninger, samt en ballistisk datamaskin. Uran-9 er i stand til å oppdage og følge fiendemål som forflytter seg på en avstand ut til 6 km i dagslys og 3 km om natten.

Uran-9 UCGV	
Hoved væpning	30 mm 2A72 automat kanon ABM M30-M3 modifisert
Sekundærvæpning	1 × 7,62 mm PKT/PKTM 4 × 9M120 Ataka anti-stridsvogn missiler 6 x Shmel-M thermobarisk rakett avfyrringsrør

<https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=VBC9BM4-3Ek>

https://www.youtube.com/watch?v=a4Ez_0rmpIs

Foto: Vitaly Kuzmin

DARPA's Ground X-Vehicle Technologies-program, uten det konseptuelle utseende til en stridsvogn, men som heller ser ut som en ørkensand-vogn (buggy).

Illustrasjon: DARPA

LRPF vil erstatte kapasiteten til Army Tactical Missile System (ATACMS), som påvirkes av lagringsalder til ATACMS beholdningene og klaseammunisjonstraktaten (CONVENTION ON CLUSTER MUNITIONS (CCM), som fjerner alle M39- og M39A1-ATACMS fra beholdningen etter 2018.

Hypersoniske missiler vil tillate kommanderende general å lukke tidsvinduet mellom det å identifisere et mål og slå det ut raskere enn historisk mulig. En potensiell fremtidig konflikt vil innebære mål dypt innenfor fiendens manøverområde. Bruk av hypersoniske våpen reduserer antall fly som kreves for våpenleveranse, til minutter i fremtiden.

NESTE GENERASJON KAMP KJØRETØY

Siden 1980-årene har ryggraden til U.S. Army ild-

kraft vært M-1 Abrams stridsvogn og M-2 Bradley infanteri-kampvogn. Begge designene er blitt oppgradert og modernisert gjennom årene. Den nyeste M1A2 har langt bedre sensorer og elektronikk enn 1980-tallets M1, men disse har i hovedsak et 40 år gammelt design, som var ment å stoppe et massivt sovjetisk stridsvogns-angrep via Fulda korridoren (Vest-Tyskland). Asymmetrisk krigføring "små kriger" de siste to tiårene har medvirket til å gjøre stridsvognens-våpenet sekundært til infanteri på bakken («infantry boots on the ground»). Men ettersom USA nå igjen fokuserer på utsiktene til en mekanisert "stor krig" mot Russland og Kina, er det ny interesse for stridsvogner. U.S. Army «Next Generation Combat Vehicle-program» tar sikte på å skaffe seg en 21 århundres kampvogn flåte. Dette inkluderer en ny stridsvogn, infanteri kampvogn, selvdrevet artillerisystem og robot-stridsvogner.

Forsvarsindustrien presenterer flere design, for eksempel BAE Systems svenskdesignede CV90 infanteri-kampvogn. Men hvilke kjøretøyer som blir valgt, er avhengig av de enorme endringene i teknologien de siste fire tiårene, som for eksempel aktive beskyttelsessystemer for å stoppe anti-stridsvogn missiler, taktisk nettverk kommunikasjonsteknologi, samt til og med droner som en integrert del av kampvogn-systemet. Og for en virkelig futuristisk design, ta en titt på «DARPA's Ground X-Vehicle Technologies-program», som er uten det konseptuelle utseende til en stridsvogn, men som heller ser ut som en ørkensand-vogn (buggy).

MOBILT LUFTVERN MED KORT REKKEVIDDE (MSHORAD)

MSHORAD er lagt inn under U.S. Air Force. Da man så for seg lavteknologiske motstandere som

Leonardo DRS er valgt for å levere oppdragsutstyrspakken på et Stryker-kjøretøy som skal fungere som det midlertidige manøvreringssystemet for kort rekkevidde luft vern for den amerikanske hæren.

Illustrasjon: Leonardo DRS

Taliban, har den amerikanske hærens taktiske luftvern falt helt bort etter den kalde krigen. Men i dag med spredningen av droner, og trusselen om høyteknologiske russiske og kinesiske fly og helikoptre, ser situasjonen ikke å være så vennlig lenger for de som skal kjempe på bakken. Nå velger U.S. Army en midlertidig løsning ved å montere Stinger anti-fly-missiler på Stryker lettpansrede kjøretøyer. Men det planlegges også å montere direkte energivåpen (laser) på Stryker, som kan treffe målet raskere enn missiler, og som ikke kan gå tom for ammunisjon (unntatt elektrisk kraft).

«ROBOT-STRIDSVOGNER»

Disse var en gang sett på som en "science fiction". Men nå er det et faktum at U.S. Army har et program som heter "Optionally Manned

Fighting Vehicle", noe som bekrefter "the rise of the machines." U.S. Army har allerede testet et «robot-kjøretøy». En væpnet, fjernstyrt M113 og autonome selvdrevne lastevogner som kan kjøre fram forsyninger til avdelingene. (Merknad: Både russerne og kineserne har i dag «robot-stridsvogner»).

NESTE GENERASJON HELIKOPTER

Akkurat som at M1 stridsvognene fra den kalde krigens alder skal erstattes, skal også Apache og Blackhawk-helikoptre som inngår i U.S. Army aviation, erstattes fra tidlig på 2030-tallet. «Future Vertical Lift»-programmet tar sikte på å utvikle en familie av nye helikoptre, inkludert en angreps-/oppklarings versjon. De nyeste UH-60ene er veldig nye, og det foreligger et mo-

derniseringsprogram for Apache for å holde dem i tjeneste minst til 2040.

PROGRAM X - INFANTERILAG

Den første testen av DARPA's «Squad X Experimentation»-programmet viste en vellykket mulighet til å utvide og forbedre situasjonsbevisstheten til små, bakkeopererende soldatlag. I en ukelang testserie ved Twentynine Palms i California, forbedret U.S. Marine infanterilag deres evne til å synkronisere manøvre. Det ble brukt autonome luftfartøyer (droner), bakke-kjøretøyer (Unmanned Ground Vehicles – UGVs), til å oppdage trusler fra flere domener. Squad X tilbyr U.S. Army og U.S. Marine-infanterilag autonome hyllevare-teknologier, systemer og nytt sensor-verktøy utviklet via DARPA's "Squad X Core Technologies program". Teknologiene

Dette er et bilde av hele Textron Systems «Cased-Telescoped Weapons & Ammunition» portefølje. Vær oppmerksom på at dette bildet ikke viser hva de utvikler for US Army sitt NGSW-R og NGSW-AR program.
Foto: AAI Corporation/Textron Systems

Illustrasjon: DARPA

tar sikte på å øke infanterilagets situasjonsforståelse og kampeffekt, slik at en fiende kan engasjeres med større tempo, og lengre avstander.

Infanterisoldatene som var involvert i testen, roste de strømlinjeformede verktøyene, noe som tillot dem å dra nytte av kapasiteter som tidligere hadde vært for tunge eller tungvinte for den individuelle soldat under krevende feltforhold. Etter hver runde, lærte de litt mer med systemene og hvordan de kunne støtte operasjonen. Lockheed Martin Missiles, Fire Control og CACIs BIT Systems, arbeider hver for seg med ulike tilnærminger for å gi unike muligheter for å forbedre infanteri-kapasiteter. Bemannet og ubemannet samarbeid er avgjørende for selskapenes løsninger. U.S. Marines soldatene som testet «Lockheed Martin's Augmented

Spectral Situational Awareness og Unaided Localization for Transformative Squads (ASSAULTS)» systemet brukte autonome roboter med sensor-systemer til å oppdage fiendens posisjoner, slik at soldatene kunne sikte seg inn mot fienden med en 40 mm presisjons-granat, før fienden kunne oppdage deres bevegelse. Små enheter som infanterilag som benytter CACIs BITS Electronic Attack Module (BEAM), er i stand til å oppdage, lokalisere og angripe bestemte trusler i radiofrekvensene og i cyberdomenene.

U.S. ARMY VIL ERSTATTE M249 INFANTERILAGETS MASKINGEVÆR OG M4/M4A1 KARABINEN MED NESTEGENERASJONS KALIBER 6,8 MM

U.S. Army utlyste 4. oktober 2018 en såkalt

«Draft Prototype Opportunity Notice (PON), for Next Generation Squad Weapons (NGSW)», der tjenestegrenen beskriver planer om å tildele fremtidige avtaler til våpenprodusenter for å bygge prototyper av «Next Generation Squad Weapon-Rifle - NGSW-R» og «Next Generation Squad Weapon-Automatic Rifle NGSW-AR» i kaliber 6,8 mm. U.S. Army mener at et 6,8 mm prosjektil vil gjøre et infanterilag farligere. Stabssjefen for U.S. Army (general Milley) har sagt at neste generasjons 6,8 mm våpen vil trenge gjennom i alle typer vestbeskyttelse som en potensiell motstander bærer. U.S. Army har også til hensikt å gi den fremtidige våpenprodusenten produksjonspriser for totalt 250.000 våpensystemer (NGSW-R, NGSW-AR, eller begge deler), 150 millioner patroner, reservedeler, verktøy/målere/tilbehør og teknisk støtte.

Har Russland tatt atomvåpen-balansen til et nytt nivå?

Russland er på tur å dra ifra USA på atomvåpenfronten ved å lansere det gigantiske nye ballistiske missilet «Sarmat».

Offisersbladet besøkte en dekomisjonert atomrakettbase i Ukraina i 2011. Her lå det blant annet SS 24 Satan raketter.

Offisersbladet var nede i kommandorommet 45 meter under bakken i en dekomisjonert atomrakettbase i 2011.

Utskytningssilo.

Sarmat under avfyring.

AV ANDERS AMUNDSEN FALCH

«Sarmat» er historiens største og tyngste interkontinentale ballistiske missil. Den er en «Game-Changer», og snur på mange måter overtaket på atomvåpen til Russlands helt klare fordel. «Sarmat» erstatter 1970-årenes mest fryktede ballistiske missil «Satan». Den har derfor fått kallenavnet «Satan-2» innad i NATO og vesten.

I dag oppleves Russland stadig mer aggressivt og offensivt både politisk, men også når det gjelder våpen og forsvarskapasiteter. Dette gjelder spesielt for alt som faller inn under atomvåpen-kategorien. Russland har over flere år drevet en kraftig modernisering av atomvåpenarsenalet sitt. Hvorpå de også skifter ut det meste av våpen til topp moderne atomvåpen -totalt ulikt det USA og NATO har per i dag. De våpnene som ikke skiftes ut, går derimot gjennom omfattende og ekstreme oppgraderinger og moderniseringer. Dette for å komme opp på framtidens behov og nivå -hva gjelder dagens teknologi.

Russland skifter ut de resterende ballistiske missilene fra den kalde krigen. Disse blir byttet ut med moderne, større og mer slagkraftige missiler – som også overgår selv de største våpnene som Sovjetunionen hadde i sitt arsenal. Selv om det gamle Sovjetunionen hadde ett

betydelig høyere antall ballistiske missiler, så ser man nå at Russland bygger våpen med betydelig større slagkraft. Noe som resulterer i at de vil kunne utføre samme jobben som den kalde krigens missiler kunne i sin tid, men da med ett enda mindre antall moderne missiler, som kan utrette betydelig mer skade per missil.

Et vesentlig viktig poeng med det nye «Sarmat-missilet», som man utvilsomt bør legge merke til, er den ekstreme økningen i vekten og størrelsen på selve missilet. Det har en estimert vekt på ca 220 tonn. Til sammenligning har USA's eneste aktive landbaserte «ICBM» en vekt på bare 35,3 tonn. Det er ikke uten grunn at missilet er både større og tyngre enn andre missiler. «Sarmat-missilet» har denne vekten fordi den har betydelig større og flere atomstridshoder, og ditto større slagkraft. Til sammenligning med amerikanernes eneste operative landbaserte ballistiske missil «Minute-man», som normalt sett er bevæpnet med bare ett stridshode på 300-335 kilotonns yield (sprengkraft), så bærer «Sarmat» 10-24 stridshoder i ett såkalt MIRV (Multiple Independently Targetable Reentry Vehicle). Den kan levere en maksimal slagkraft på 8-50 megatonn yield. Det er ingen hemmelighet at kun ett «Sarmat-missil» alene kan utsette ett land på størrelse med Frankrike eller en hel delstat på størrelse med f.eks Texas.

ETT MODERNE OG UNIKT BALLISTISK MISSIL

Missilet er unikt på flere ulike måter. Blant annet hevder Putin og Russland selv at missilet er usynlig for alle eksisterende ballistiske missilforsvar/raket-skjold. Putin hevder det høyteknologiske nye ballistiske missilet allerede er deployert i siloer i Russland.

Det hevdes også av flere eksperter på området at missilet har full operativ evne, at det er ferdig utviklet og deployert i så mange som 50 siloer innen 2020. Det gjenstår å se om denne informasjonen er et ledd i en avskrekingsplan fra Russlands side.

Det spesielle med den nye teknologien til «Sarmat» i forhold til amerikanske og andre lands våpen, sett bort fra størrelse, vekt, slagkraft og antall stridshoder er uansett at «Sarmat» ifølge flere kilder skal ha en avansert guiding- og navigasjons-system. Den har også såkalte «countermessures»/mottiltak, som gjør at man kan avlede «anti-ICBM-missiler». Disse mottiltakene består av små lettvektige «decoys», som ligner på stridshoder, noe som gjør at missilene til rakettskjoldene vil kunne villedes når de skal ta ut de faktiske stridshodene.

Man frykter også at «Sarmat» skal inneha andre kompliserte forsvarssystemer, som f. eks et system som kan kjøle ned stridshodene for å

forvirre varmesøkende missiler fra fiendens rakett skjold.

Etter tester i moderne tid har det vist seg at rakett skjold kun fungerer i opptil 50% av tilfellene mot andre ballistiske missiler. Dette gjelder allerede eksisterende ballistiske missiler. På «Sarmat» ser man også en treffsikkerhet og nøyaktighet innenfor en avstand på 10 meter. Til sammenligning har for eksempel «Minutemans» en treffsikkerhet på 200 meter. Men dette vil trolig være av liten betydning når det gjelder atomvåpen.

ENSIDIG OPPRUSTNING

Av de to største stormaktene i verden er det foreløpig kun Russland som produserer, tester og deployer nye atomvåpen. De produserer og deployer flere ulike nye landbaserte ballistiske missiler for bruk i siloer i bakken, nye ubåtbaserte ballistiske missiler, samt fly-baserte kryssermissiler som også bærer atomvåpen. Per i dag innehar USA kun eldre typer våpen innenfor disse tre kategoriene. De jobber riktignok med forskning, planlegging og tidlig utvikling av nye våpen, men de kan ligge flere år unna produksjons-stadiet. Russland har som mål at det meste av deres atomvåpen på generell basis skal være utskiftet og oppgradert innen 2020.

EN MER TRUENDE SITUASJON

Flere hevder at det nye missilet ikke endrer den totale maktbalansen i verden, og at USA fortsatt er helt klart overlegne. Et betimelig spørsmål er da hvordan USA fortsatt kan regnes som overlegne på atomvåpenfronten, når Russland per i dag er alene om produksjon, testing og deployering av nye ballistiske våpen? Det nye våpenet endrer situasjonen betydelig for USA og NATO, men også indirekte for Norge.

Forskjellen på «Sarmat» og det eneste amerikanske ballistiske missilet «Minuteman» er at russerne har og har i utallige år hatt systemer for å ta ut «Minuteman». Russlands systemer er spesielt utviklet konkret mot trusselen som «Minuteman» har utgjort mot Russland. Hvis man ser det andre veien så er USA sine anti-ballistiske missilsystemer og rakett skjold utviklet for å ta ut de eldre, mer kjente og vanligste russiske ballistiske missiler. Det er ikke kjent om USA har utviklet nye systemer for å kunne ta ut missiler/raketter som «Sarmat».

USA har offisielt ett litt høyere antall deployerte landbaserte ballistiske missiler enn det Russland har, men Russlands missiler er både nyere og større, og med flere og større strids-hoder. Vi står derfor overfor et helt nytt og betydelig forverret trusselbilde. Har USA, NATO og da også Norge råd til å «glemme» denne

trusselen i de fremtidig forsvarsplanlegging? Er det alt for politisk brennbart og truende overfor Russland å vurdere utplassering av rakett skjold i Europa og i Norge?

fakta

SARMAT:

Type/kategori: Supertungt interkontinentalt ballistisk missil

Kodenavn: RS-28 Sarmat SS-X-29/30

Vekt: 220 tonn.

Lengde: 36.3 meter.

Diameter: 3 meter.

Stridshoder: 10-24 MIRVs av varierende type og størrelse.

Brennstoff: Flytende.

Rekkevidde: ca 10900km.

Hastighet: Over 20.7 Mach /25000km/h).

Treffsikkerhet: 10 meter.

Utskytningsplattform: Silo.

The High North security dynamics and NATO

Viseadmiral Ketil Olsen i samtale med Lieutenant General Chris Whitecross, Royal Canadian Air Force, NDC Commandant

Fra viseadmiral Kjetil Olsens leksjon i NOC.

BY MAJOR HANNE OLAFSEN,
NORMILREPS OFFICE (TEXT AND PHOTO)

The global security dynamics are changing rapidly, influencing also the regional security environment including in the Arctic and the High North. This was the background for a lecture by Vice Admiral Ketil Olsen, the Norwegian Military Representative to NATO at the NATO Defense College (NDC) in Rome recently.

- A very good briefing about NATO and the Norwegian military perspectives on the High North. The presentation was well in line with the curriculum at the College and in accordance with the NATO 360-perspective, says John Olav Fuglem and Kenneth Øvland, the two Norwegian students out of 67 from 30 different countries attending the senior course this year.

According to the two lieutenant colonels, it is of utmost importance that high ranking officers in NATO Headquarters, like Olsen, travel to Rome and NDC to present their field of expertise or area of interest, and also having a dialogue answering questions from students.

- Mostly, the external lecturers at the NDC are civilian academics (professors and doctors) presenting NATO from their (academic) point of view. Having a NATO officer presenting a more military view was very well received and highly appreciated by the students.

The Norwegian ambassador to Italy, Margit F. Tveiten, was also present and assessed the briefing as an important contribution to broadening knowledge about developments in the Arctic, NATO's role, the actors and Norwegian perspectives.

- I believe it is essential that the entire NATO-family has the best possible knowledge about The High North, and that such dissemination of

John Olav Fuglem, og studentene Helge Martin Tonning og Kenneth Øvland.

Norwegian knowledge and Norwegian assessments, based on the Vice Admirals experience from Brussels, is essential. There is a lot of attention to the North area, but there are also many misunderstandings. Olsen's contribution was therefore important to NDC. The questions afterwards raised by the students, underlined the importance of the lecture and was interesting from several perspectives, she stated.

At NDC, Norway also holds the position of a Faculty advisor, currently owned by Captain (N) Helge Martin Tonning, as of August last year.

Norges ambassadør til Italia, Margit F. Tveiten og Viseadmiral Ketil Olsen.

One of his tasks is to put together a relevant course program.

- It is important to give the course participants an updated and current picture of the security environment, relevant to NATO, when developing the curriculum. The program for them is dynamic, reflecting the global security dynamics and also forecasting the future relevant to the Alliance. The brief from the Vice Admiral was therefor highly appreciated, Tonning says.

TRYGG PÅ ØKONOMI

Vil du helst unngå å havne
på luksusfellen? Vi hjelper deg
med økonomiske råd.

#under28

TRYGGHET FOR DEG SOM
ER UNG I BFO

Fremtidens ledere på studietur til NATO

65 dyktige og interesserte kadetter fra Krigsskolen på Linderud var klare for en innholdsrik dag med foredrag og diskusjon, fredag 8. februar. Brussel var deres siste stopp på studieturen i Belgia.

AV JONAS LIND BETTEN (TEKST OG FOTO)
OG HANNE OLAFSEN (FOTO)

Hensikten med turen er at kadettene skal få innsikt i den militære og politiske situasjonen i Europa med vekt på NATO og NATOs interesseområder.

- Forståelse for og innsikt i NATOs kommando og ledelsesstruktur, så vel som stabsprosesser på høyt nasjonalt og internasjonalt nivå, er sentralt. Samtidig er en forståelse for den politiske beslutningsprosessen og hvordan denne påvirker det militære systemet i NATO også en

viktig del av helheten, sier kadettansvarlig kaptein Marius Navelsaker når vi spør han om hvorfor de tar med kadettene til Brussel og Belgia.

Sjef Militærmisjonen, viseadmiral Ketil Olsen, ga et foredrag om Norge i NATO fra et militært perspektiv, status etter den store NATO- øvelsen Trident Juncture 2018 og en generell vurdering av sikkerhetsbildet i dag.

- Vi må lære oss å leve i et sikkerhetspolitisk bilde som stadig endrer seg; det er stormfullt vær foran oss, understreket Olsen. Det var et tydelig interessant tema, da kadettene stilte en

rekke reflekterte og utfordrende spørsmål. Fremtiden er, og blir, et spennende tema for morgendagens ledere.

Trident Juncture, som NATOs største militære øvelse på mange tiår, sto naturligvis også på agendaen. Norges innsats og bidrag til øvelsen blir stadig skrytt av, noe Olsen mente var viktig å videreformidle til kadettene.

- Norge fikk en mulighet gjennom Trident Juncture 18, og grep den, med begge hender. For NATO var det viktig å få trent i vinterlige omgivelser. Dette gjør blant annet at Norge i NATO blir lyttet til, sier han.

Nestemann ut var oberst Gjert Lage Dyndal som snakket om dagens sikkerhetstrusler og om hvilke utfordringer vi ser for oss, utviklet seg til å bli en debatt om fremtiden. Ordstyreren fikk mye å henge fingrene i, for her var det mange ivrige kadetter som ville være med i diskusjonen. Kina, Trump og elektronisk krigføring var blant noe av det debatten inneholdt.

Forsvarsråd Jan Olsen snakket om Norge i NATO fra et politisk perspektiv. Han presenterte hvordan de store avgjørelsene i NATO vedtas og blant annet hvorfor Norge er så avhengige av NATO.

- Det å få innblikk i hva som foregår hos NATO HQ er viktig fordi det gir oss dypere forståelse av hvordan det jobbes på et politisk- og militærstrategisk nivå. Videre så gir det oss kadetter bedre innsikt i hvorfor et samarbeid på tvers av nasjoner er viktig, og hvorfor vi på lavere nivå øver og trener slik vi gjør, sier kadett Shaleen Fitzgerald.

Siden kadettene er fra Hærens Krigsskole, fant de det nyttig med et foredrag om luftmakt, missilforsvar og utviklingen av det som skjer i verdensrommet, presentert av oberstløytnant Tony Klæboe. Han dro de tilhørende gjennom

Luftforsvarets historie og hvordan man ser for seg at det vil kunne se ut i fremtiden.

- Mange gode og relevante spørsmål! Det er alltid velkomment friske spørsmål og synspunkter fra den yngre garde for å utfordre tankeprosessen til oss eldre offiser som tjenestegjør i en stor organisasjon. Det kan nok også være hensiktsmessig for unge kadetter å få et innblikk i et større og mer strategisk bilde enn det rent stridstekniske og taktiske, sier Klæboe i etterkant av besøket.

Behold korvettene!

Mye tyder på at det vil være nødvendig å beholde de seks hurtiggående kystkorvettene også etter 2025 da de etter et stortingsvedtak skal fases ut. Situasjonen for Marien er betydelig forverret etter KNM Helge Ingstads havari.

På papiret sitter Sjøforsvaret nå igjen med fire fregatter, men en har allerede begynt å plukke deler fra en. Med tre fregatter tilbake kan en i verste fall - til tider – oppleve at en blir brukt til opplæring og en er inne til vedlikehold og reparasjon. Da vil en sitte igjen med en fregatt pluss kystvakten og noen få ubåter som nok er modne for utskifting hvis korvettene – marinens nyeste fartøyer - fases ut. Jeg tviler også sterkt på at alle seks ubåtene nå kan operere i aktiv tjeneste samtidig. Sjansene for at KNM Helge Ingstad noen gang vil bli satt i drift, er vel heller små, en eventuell reparasjonen vil i hvert fall ikke bli en billig affære, og penger til nybygg finnes ikke på noe budsjett. Nybygg tar også tid og koster milliarder!

Forsvarssjefen var nok også inne på dette da han i sin tale i Oslo Militære samfund nylig uttalte at «vi må vurdere om vi i dagens sikkerhetspolitiske situasjon kan tillate oss å fase ut eldre plattformer før de nye er innfaset og operative». På møtet hevdet han også at «dagens forsvar hverken er i stand til å dekke Norges sikkerhetsbehov eller økte krav fra NATO». Vi trenger både flere fotsoldater og en større marine.

I Aftenposten 23/1 er representanter for flere partier (SP, FRP og Høyre) i hvert fall ikke fremmed for tanken å beholde korvettene. Og fra AP-hold hevdes det at det er «behov for en ny vurdering av tilgangen på marinefartøyer».

Dagens sikkerhetspolitiske situasjon, vår beliggenhet og lange kyst tilsier en Marine som

har et større omfang enn tiltenkt – etter 2025. En kan ikke gå ut ifra at hypermoderne fly kan dekke alle våre sikkerhetsbehov!

Nils Tore Gjerde
medlem av Romsdal forsvarsforening

Hvilke politikere har ansvar for Forsvarets tilstand?

Aftenposten tegner et dystert bilde av ressursknapphet som vil begrense utnyttelsen av F-35 etter hvert som flyene blir levert.

I sin artikkel om problemer med å få de nye F-35-flyene i kampklar stand skriver Aftenposten 7. mars under overskriften Politikerne har latt være å følge opp: «I flere tiår har norske politikere gitt penger til høyteknologisk våpenmateriell og bygging av baser som helt eller delvis er blitt stående ubenyttet. Dette fordi kjøpene ikke er fulgt opp med penger til å drifte dem.» Utvilsomt riktig, men hvem har ansvaret?

Politikerne på Stortinget har stort sett vedtatt de budsjettene skiftende regjeringer har bedt om. Men budsjettdokumentene handler bare om hvor mange fartøyer, fly osv. som skal

kjøpes og sier lite om hva som kreves for å holde styrkene i realistisk kampklar stand.

Hvem har så ansvaret for det? Formelt er det statsråden, som naturligvis ikke kan håndtere dette alene. Og da kommer vi til kjernen: Under statsråden er alle gjennomgående linjer for ansvar og fullmakter nå oppløst.

Departementsråden er bare administrativ leder av departementet. Forsvarssjefen er rådgiver på personlig basis, uten egen stab. Forsvarsgrenene har fått en utvidet operativ rolle, samtidig som avgjørende ressurser (materiell, bygg og anlegg, undervisning) er lagt til selv-

stendige organisasjoner utenfor grenens styring.

En nødvendig reform må bygge på at Forsvarets kampkraft og utholdenhet blir styrkende for planlegging, budsjettering og rapportering til Stortinget. Linjer for ansvar og fullmakter i departementet og stabene må innrettes tilsvarende. Først da vil det gi mening å kreve politisk ansvar for Forsvarets tilstand.

Nils Holme

tidligere direktør Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI)

Oakley Radar Ev Path

Radar EV Path med Prizm teknologi. Prizm er en banebrytende linseteknologi fra Oakley som filtrerer lyset så det tilpasser seg ulike aktiviteter og omgivelser. Prizm glassene slipper nemlig igjennom flere farger uten å slippe inn mer lys. Denne teknologien sørger for klar sikt og skarpere kontraster, og dermed et mer detaljert bilde av omgivelsene. Dette øker prestasjonen og sikkerheten ved at du får et klarere overblikk over eventuelle hindringer uavhengig av hvilket terreng du befinner deg i. Med en høyere linse får du utvidet synsfelt, noe som passer perfekt når du jogger og har hodet nedover og blikket fremover.

Oakley Radar Ev Path koster 1530,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

SONY WH-1000XM3

Med Sony's nye HD-prosessor QN1 for støyreduksjon får du redusert bråket enda mer enn før. Den dedikerte NC-prosessoren sørger for at lydgjengivelsen av musikken din aldri må lide på grunn av prosessorytelsen. De fleste støyreduserende hodetelefoner er laget for å blokkere ute motorlyder fra kjøretøy mens du er i farta. Det gjør naturligvis WH-1000XM3 også, men i tillegg blokkerer de bråk i hverdagen, som stemmer og bakgrunnslyder du hører mens du går gjennom byen. Velg den retningen du vil at lyden skal komme fra, akkurat som du kan med en trådløs høyttaler. Du får også enda mer komfort med større og dypere ergonomisk struktur i øreområdet. Det nye, lettere designet sørger for at musikken er det eneste du merker dagen lang. Ta imot håndfrie samtaler ved å trykke to ganger – eller bytt sang, juster volumet og ring noen ved å berøre eller sveipe på panelet.

Hodetelefonene koster 3634,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Osprey Raptor 14L

Raptor 14 og det integrerte tre liters Hydraulics™-reservoaret sørger for at du kan bære alt av nødvendig utstyr og væske. Hold deg hydrert på de tøffeste turene med lett tilgang til reservoaret via en asymmetrisk glidelås for raskt og enkelt påfyll. Reservoaret har også en unik hydrostatisk plate som opprettholder en anatomisk form, men samtidig holder vanntrykket høyt for jevn levering av vann. Det er inkludert en magnet i sekkens bryststropp og biteventil. Dette holder leveringssystemet pent på plass når du ikke trenger det; samtidig får du rask og enkel tilgang til væske når du faktisk trenger det.

Osprey Raptor 14L koster 1330,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Baffin Impact

Baffin Impact vintersko er en del av Polar Proven serien som er spesialiserte støvler som er komfort gradert til -100° C. Støvlene har blitt testet på både nord- og sydpolen, og er klar til å få deg gjennom ekstremt vær komfortabelt. Støvlene har innebygd gamasje som gir fullstendig dekning, og holder snøen ute, 8-lags Baffin innerstøvel med Thermaplus gir komfort, varme og fukt transport. Et perfekt valg for isfiske, scooterkjøring, arktiske ekspedisjoner eller rett og slett for å holde varmen.

Baffin Impact koster 2107,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Last ned Offisersbladet-appen – få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter Offisersbladet+,
og skal fungere på iPad, Androide
lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene
og du har ditt eget
Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet
på lesebrett-utgaven, og
tekstspalter du selv drar
opp med fingeren.

Aztekerrikets fall

I hele Mexico finnes det ingen gater eller plasser oppkalt etter Hernán Cortés, og bare én statue av ham - i en hotellobby. Historien har gitt mannen et ambivalent omdømme, men merket han har satt på 500 år med historie, kan ikke ignoreres.

AV TROND SÆTRE

Påske 1519 kom den første spanske ekspedisjonen til dagens Mexico, hvor kommandøren, Hernán Cortés, grunnla en koloni. Så sendte han et skip til Spania med bud om at han la kolonien direkte under spanskekongen, og dermed ikke svarte til sin tidligere overordnede, guvernør Velasques av Cuba, lenger. Deretter brente han resten av skipene, så ingen andre kunne seile tilbake.

Den aztekiske hovedstaden Tenochtitlan (nå Mexico by) var målet, og med sikte på å erobre byen, allierte Cortés seg med aztekernes fiender, tlaxcaltekerne. På veien til Tenochtitlan ble han invitert til et selskap i aztekernes nest største by, Cholula. Han takket ja, men endte med å igangsette en massakre på byens torg, der selskapet fant sted. Tlaxcaltekerne hadde advart Cortés om at invitasjonen kunne være en felle, men det er usikkert på om han beordret massakren som et forkjøpsangrep, eller fordi han ville sette skrekk i aztekernes konge, Moctezuma II. Det så ut til å virke, for Moctezuma svarte med et sendebud som ba spanjolene diplomatisk om å snu.

Cortés og hæren hans ble uansett mottatt med pomp og prakt da de ankom Tenochtitlan den 8. november 1519. Ingen krigshandlinger fant sted i byen den vinteren, men på våren 1520 tok Cortés med seg halve styrken sin til kysten for å konfrontere straffeekspedisjonen til guvernør Velasques. Med løfter om å få del i aztekernes rikdommer overtalte han ekspedisjonen til å gå over til hans side. Men da de kom tilbake til Tenochtitlan, var freden brutt fordi Cortés' stedfortreder Pedro de Alvarado hadde beordret en massakre. Han forklarte dette som et forkjøpsangrep, fordi han trodde aztekerne planla å angripe. Spanjolene måtte søke ly i palasset, med Moctezuma som gissel. Taktikken holdt ikke, for aztekerne var pragmatiske nok til å velge en annen konge, Moctezumas bror Cuitláhuac.

Natten til 1. juli 1520 er kjent i spansk historie som «Noche Triste» (den triste natten). Aztekernes sov ut rusen etter å ha feiret en religiøs fest, og spanjolene øynet muligheten til å flykte. Tenochtitlan var plassert på en øy Texcoco-sjøen (som i dag stort sett er tørket inn), og da de ikke kunne skaffe nok kanoer, måtte Cortés' mannskap lage mobile bruganger for å komme ut av byen. Aztekerne hadde hevet alle ordinære bruganger nettopp for å sperre dem inne. De kom et stykke, men ble oppdaget mens de prøvde å krysse en brugang. Aztekiske krigere dukket opp av mørket, både fra byen og i kanoer, sperret Cortés' menn inne, og bombarderte dem med piler og steiner. Han fikk bare med seg 300 overlevende ut av byen. Mange spanjoler druknet under flukten

fordi de hadde for mye gull på seg; man kan kanskje kalle det for en slags poetisk rettferdighet. Ca. 800 spanjoler og 1000 tlaxcaltekerer falt i slaget.

Cuitláhuac øynet muligheten til å knuse den nå svært svekkede invasjonstyrken en gang for alle. Han mønstret en hær, utpekte en general, Matlatzincatl, og sendte hæren etter Cortés. Da de to partene møtte hverandre på slettene i Otumbadalen den 7. juli, kunne det se ut som om aztekerne hadde fordelen. Spanjolene manglet både krutt og kanoner etter flukten fra Tenochtitlan. Men de hadde et kavaleri, og stormangrep av hestebårne soldater var noe som aztekerne ikke var forberedt på. Cortés lyktes med å overraske den tallmessig overlegne fienden, og han hadde ennå et dristig nådestøt igjen. Sammen med en håndfull av sine beste ryttere red han rett mot Matlatzincatl og hans kapteiner. Cortés hadde regnet med at Matlatzincatls lanse ble brukt til å dirigere troppene, og det viste seg å stemme. Kort tid etter ble Matlatzincatl drept av en spansk offiser, som leverte lansen til Cortés. Uten sin kommandør gikk aztekerhæren gradvis i oppløsning. Oppildnet av sin usannsynlige seier trakk Cortés seg tilbake til sin trygge havn i Tlaxcala for å planlegge neste trekk.

Ved årsskiftet 1521 gjennomførte spanjolene og tlaxcaltekerne flere vellykkede kampanjer i området rundt Tenochtitlan. Målet var å erobre hovedstaden, men Cortés ville først sikre seg kontroll over de omliggende byene. Mange ble overtalt til å gå over på den spanske alliansens side. Da Cortés atter hadde Tenochtitlan i sikte, var det med støtte fra en hær på rundt 100 000 mann

(usikre estimer), de fleste av dem innfødte krigere.

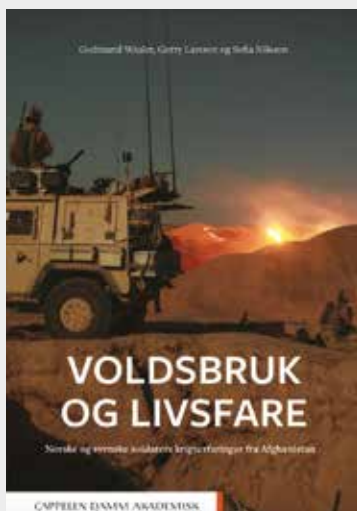
Med tanke på byens plassering var Cortés' valg av taktikk ganske opplagt: 22. mai ledet han en flåte av spesialbygde brigantiner, båter med lettkanoner, ut på sjøen for å blokkere brugangene som forbandt byen med fastlandet, og ødelegge byens akvedukt. Selve blokaden var vellykket, men gjentatte forsøk på å innta byen ble hindret av innbitt motstand fra byens forsvarere. Tross i mangel på mat og ferskvann, på toppen av en kopperepidemi som spanjolene tidligere hadde brakt til byen, ble kampene langvarige. Gjentatte forsøk på å invadere byen ble slått tilbake. Samtidig sendte Cortés spanske soldater for å hjelpe sine innfødte allierte med å slå tilbake lokale angrep. Han hadde ikke egentlig ressurser til det, men måtte overbevise dem om styrke. Så fikk han melding om at nye militære forsyninger var på vei fra Veracruz. I juli lyktes det endelig for den spanske alliansen å trenge inn i byen, men de måtte nedkjempe motstanden gate for gate, mens de raserte alt i sin vei. Cortés sørget for at byen han kalte «det vakreste i verden» ble rasert.

13. august 1521 var kamphandlingene omsider slutt, og aztekerriket var ugjenkallelig erobret. Cortés ble anklaget for forræderi i Spania, men frikjent. Han fikk imidlertid ikke tilbake guvernørstillingen, og selv om han fortsatte å reise, fikk aldri mer se rikdommer og militære seire som dem han opplevde under sine tidlige meksikanske eventyr.

Skriver om Afghanistan-veteraners erfaringer

“Voldsbruk og livsfare: Om norske og svenske soldaters krigserfaringer fra Afghanistan” heter feltprest Gudmund Waaler sin bok om norske soldaters erfaringer fra krigserfaring fra Afghanistan.

Bergen: Det er lang kø av bokinteresserte som vil kjøpe et signert eksemplar av Waaler sin ferske bok. Etterpå får Offisersbladet et intervju med presten i Sjøforsvaret. - Da jeg arbeidet på Sjøkrigsskolen som lærer i etikk og ledelse, hadde vi elever som hadde vært i Afghanistan. Jeg forstod raskt at den erfaringen de hadde fra kamp, var viktige. Det ble utgangspunktet for at jeg startet et arbeid med å intervjuere soldater med krigserfaring. De delte sterke historier knyttet til å ta liv og miste nære kolleger. De snakket også om stress og stressmestring i kamp og vanskelige beslutninger i skarpe situasjoner. Jeg opplever at det er viktig at disse opplevelsene og fortellingene blir gjort tilgjengelig for oss som ikke har vært der. Erfaringene er verdifulle og kan lære oss mye, sier Waaler.

HAR INTERVJUET 28 SOLDATER

Arbeidet med boken startet for omtrent syv år siden. - Med 28 intervjuer med norske og svenske soldater hadde vi et omfattende materiale som vi startet med å skrive flere artikler forskningsrapporter om som vi også har publisert. Etterhvert bestemte vi oss også for å skrive en bok som kunne ta for seg en rekke ulike tema for å kunne nå en bredere leserkrets, sier Waaler, som har lært mye de siste syv

årene. - Noe av det mest interessante vi har sett er at soldater reagerer veldig ulikt på stress, og har helt forskjellige mestringsstrategier når de opplever ulike, sterke følelser i kamp. Skal du mestre stress i kamp må du kjenne deg selv. Vi har sett at det å ta liv vekker en rekke ulike følelser det kan være krevende å forholde seg til. Ingen av soldatene angrer på å ha tatt liv, men noen har slitt med å forholde seg til at de hadde positive følelser når de traff en motstander. Et par ble overrasket av å kjenne på hat i kamp, mens andre ikke følte så mye i situasjonen. De soldatene vi intervjuet har også klart seg godt i ettertid. Mange setter ord på at de har erfart at de mestrer kamp og sitter igjen med en sterk mestringsfølelse. Intervjuene viser også at det har stor betydning for soldatene å være en del av et sterkt og godt fellesskap. Det hjelper dem å mestre i skarpe situasjoner. Det sterke fellesskapet betyr også utrolig mye for soldater i etterkant, i særdeleshet hvis de har mistet kamerater.

LEDERNE REAGERER ANNERLEDES

Mange av intervjuene med veteranene i Afghanistan har gjort dypt inntrykk på Waaler. - Jeg har lært meg å respektere våre soldater og er stolt av å ha fått deres fortellinger. Jeg mener å ha sett at det ikke finnes noe entydig mønster som går igjen i noen gruppe, til det reagerer de for forskjellig. Men det er tydelig at lederne og offiserene i større grad opplever at de må holde igjen og ikke kan reagere fullt ut før de er ute av situasjonen eller har kommet hjem etter endt tjeneste. Jeg tror det handler om forventninger knyttet til lederrollen, og at mange tenker at en leder må være den siste til å vise følelser og bryte sammen, sier Waaler, som har fått mye positiv respons på boken.

Norske flygere deltar på «Red Flag» øvelsen

Obt Martin Tesli klargjør for et natt tokt i en amerikansk F 35 under øvelse Red Flag 2019.

Obt Martin Tesli sammen med sjefen på Nellis AFB generalmajor Peter Gersten.

Den prestisjetunge «Top Gun» øvelsen ansees å være en av de tøffeste og mest kompliserte kampfly-øvelsene som gjennomføres. Norge skulle i utgangspunktet ikke være med i år, men da oberstløytnant Martin Tesli (norsk SNR på Luke AFB) for ikke så lenge siden, sjekket ut generalmajor Peter Gersten på F-35 (generalen er sjef på Nellis der Red Flag gjennomføres), så ble norske piloter fra Luke, like så godt invitert til å være med på Red Flag, dog med amerikanske F-35. Dette er en svært verdifull erfaring å ha med seg videre, spesielt når de får delta med F-35 i heftige luftkamper. Offisersbladet fikk bekreftet dette i samtale med Martin Tesli under sitt besøk på Luke, få dager før de reiste til Nellis AFB og «Red Flag».

Einar Holst Clausen

Av John Berg, major (R)
Forsvarsanalytiker

RUSSERNE STREVER

Så langt har russerne så vidt vites bare kontraktet en tolv-produksjons Sukhoi Su-57 (tidligere kjent som PAK FA T-50) tomotors stealthy kampfly. Samtidig ser det ut til at India, med pengene sine, fremdeles er ute av prosjektet. Inderne gikk inn med penger tidlig i utviklingen av T-50, med sikte på en egen versjon av flyet. For rundt tre år siden gikk de imidlertid ut igjen, og oppga mangelfull stealth, utilfredsstillende motorer og for dårlig teknologioverføring som årsak. Su-57 er imidlertid nå i ferd med å få nye motorer. PAK FA prosjektet dukket opp rundt år 2000 og første T-50 prototype fløy 29. januar 2010. Det er bygget i alt ti prototyper, de fem siste omfattende modifiserte, og det ble ifølge russerne gjennomført 2050 flyvinger i det grunnleggende testprogrammet frem til 31. desember 2017.

Sukhoi Su-57

Produksjonsversjonen Sukhoi Su-57 (som oppgis å ha fått NATO-betegnelsen «Frazor») var spådd en stor fremtid. Nå verserer det imidlertid en del rimelig tynne utflukter. Yuri Borisov, nå visestatsminister og tidligere viseforsvarsminister, har uttalt at siste versjon Flanker, Sukhoi Su-35, er like god som første versjon Su-57. Det skulle vel bety at russerne ikke har klart å få til noe vesentlig sprang fremover med kostbare Su-57, selv om flyet godt kan ha et utviklings-potensiale vi vil få se i senere versjoner. På typisk russisk vis sukket Borisov pillen ved å spille på dette og hevde at «Su-57 er trumfkortet vårt, som vi vil kunne spille når våre tidligere generasjoner fly vil begynne å henge etter tilsvarende flytyper i

tjeneste i ledende land i verden.» Den egentlige årsaken er at russerne åpenbart mangler penger, foruten at de ennå ikke er helt i mål med utviklingen av Su-57. Blant annet er testingen med nye motorer helt i startfasen.

Den opprinnelige planen var å produsere 60 Su-57 innen utgangen av 2020 og ytterligere minst 150 innen utgangen av 2025. Sjef UAC (United Aircraft Corp., en sammenslutning av det meste av Russlands flyindustri) Yuri Slyusar sier nå at Su-57 er starten på en hel familie av versjoner av flyet, slik Su-27 Flanker i sin tid ble, noe Su-35 er det siste eksemplet på. Forskjellige Flanker versjoner har som kjent hatt et ganske godt eksportpotensiale, ikke minst til nettopp India. Su-35 ble opprinnelig utviklet som en eksportversjon, men endte altså opp med å fylle tomrom etter manglende Su-57 i det russiske flyvåpnet.

Su-57 har ganske svære indre våpenrom (forutsetningen for å fly stealthy er som kjent av våpen føres i indre våpenrom, henger man våpen under vingene og buken blir flyet vesentlig lettere å følge på radar). En noe uklar video viser en Su-57 som slipper et missil fra et av våpenrommene. Missilet synes ifølge ekspertisen å være en Kh-59MK2, som omtrent tilsvarer britisk-franske MBDA Storm Shadow (fransk versjon Scalp). Dette er et presisjonsmissil mot spesielt «harde» mål; mål som er godt beskyttet med eksempelvis armert betong. (Piotr Butowski, Combat Aircraft sept 2018 og Air International feb 2019)

«BEAR» MODERNISERES

Mens US Air Force moderniserer sin B-52H langtrekkende bombefly så de kan fly til de blir hundre (B-52 fløy første gang 15. april 1952, flyene som ennå er i tjeneste ble produsert tidlig på 1960-tallet), moderniserer russerne nå sine gamle Tupolev Tu-95 (NATO-bet. «Bear», opp-

B-52H

Tupolev Tu-20

rinnelig kjent som Tupolev Tu-20, fløy første gang 12. nov 1952, helt ny versjon, Bear-H, i tjeneste fra 1984). Bear-H er som kjent ofte i aktivitet langs norskekysten.

Et antall Bear-H har gjennomgått en Fase 1 begrenset oppgradering til Tu-95MS standard og disse, og etter hvert trolig flere, vil bli videre meget omfattende oppgradert i en Fase 2 til Tu-95MSM standard. Arbeidet utføres av TANTK Beriev i Taganrog, og første Tu-95MSM skal etter planen gå på vingene nå i sommer, med sikte på start av serie-oppggradering fra 2021. Oppgraderingen hevdes å omfatte mye ny avionikk, nye turboprop motorer og nye propeller. Tu-95MSM vil kunne føre de nye Kh50 kryssermissilene, 14 stykker i våpenrom og under vingene. Fase 1 oppgraderingen klargjorde Tu-95MS for Kh101 og Kh102 meget langtrekkende kryssermissiler, åtte stykker under vingene. Så vidt det fremgår, var minst 16 Tu-95 oppgradert til MS standard ved utgangen av 2018.

Bear-H inngår i de russiske strategiske bombe-flystyrkene og er her i vest stasjonert på Engels flystasjon ved Volga, ikke så veldig langt fra Volgograd (Stalingrad). De flyr normalt non-stop fra Engels og nordover og ut over Barentshavet før de runder Finnmark og flyr sørvestover langs norskekysten. Det hender imidlertid at de mellomlander på Kolahalvøya. Det hender også at de flyr såpass langt sørover at britene sender Typhoon jagere på vingene for å avskjære dem. (Alexander Mladenov, Air International nov 2018)

Kh102

Litt høy rente på boliglånet?

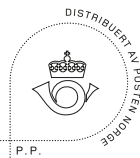
Som medlem i BFO får du en av markedets aller beste renter på boliglån. Flytter du lånet ditt til Gjensidige Bank, kan du fort spare inn kontingenten og vel så det.

Sjekk hvor mye du kan spare og få et uforpliktende tilbud på **gjensidige.no/ysbank**.

**Boliglån
fra 2,09 %**

Priseksempel: Boliglån inntil 50 % av verdigrunnlag, nom. rente 2,09 %, eff. rente 2,16 %, 2 mill., o/25 år, totalt: 2 584 497 kroner. Gjelder for YS-medlemmer som bruker banken aktivt. Prisen gjelder per 22.3.19 og kan bli endret.

B-Economique
NORGE

Avsender: Offisersbladet, Postboks 501 Sentrum, NO-0105 Oslo

Giraffe 1X

Flexible protection for mobile forces

